

GEMEENTE DRUTEN

BESTEMMINGSPLAN AFFERDENSE EN DEESTSE UITERWAARDEN

Opdrachtnummer : 77. 03
ID-nr. : NL.IMRO.0225.BPadw-1303
Datum : augustus 2013
Versie : 14
Auteurs : *mRO* b.v
Vastgesteld d.d. : 4 juli 2013

INHOUD VAN DE TOELICHTING

1	INLEIDING	5
1.1	ALGEMEEN	5
1.2	VOORGESCHIEDENIS	6
1.3	AANLEIDING	7
1.4	DOEL	8
1.5	LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED	9
1.6	VIGERENDE BESTEMMINGSPANNEN	10
1.7	OPZET VAN DE TOELICHTING	11
2	BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE	13
2.1	LANDSCHAP	14
2.2	BEDRIJFVIGHEID	16
2.3	WONEN	16
2.4	RECREATIE	16
3	BELEIDSKADER	17
3.1	RIJKSBELEID	17
3.1.1	<i>Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte</i>	17
3.1.2	<i>Besluit algemene regels ruimtelijke ordening</i>	20
3.1.3	<i>Waterbeleid</i>	20
3.1.4	<i>Natuurwetgeving: Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet</i>	23
3.1.5	<i>Archeologie en cultuurhistorie</i>	24
3.1.6	<i>Overig wettelijk kader</i>	24
3.2	PROVINCIAAL BELEID	25
3.2.1	<i>Ruimtelijke Verordening Gelderland</i>	25
3.2.2	<i>Structuurvisie Gelderland 2005</i>	25
3.2.3	<i>Waterplan Gelderland 2010-2015</i>	28
3.2.4	<i>Nota Belvoir</i>	29
3.3	GEMEENTELIJK BELEID	29
3.3.1	<i>Structuurvisie Druten</i>	29
3.3.2	<i>Landschapsontwikkelingsplan</i>	30
3.3.3	<i>Landinrichtingsplan Land van Maas en Waal</i>	31
3.3.4	<i>Gemeentelijk archeologisch beleid</i>	31
4	RANDVOORWAARDEN - MILIEUASPECTEN	33
4.1	ALGEMEEN	33
4.2	PLAN-MER AFFERDENSE EN DEESTSE UITERWAARDEN	33
4.3	GELUIDSASPECTEN	34
4.4	BESLUIT LUCHTKWALITEIT	35
4.5	BESLUIT EXTERNE VEILIGHEID	36
4.6	BODEM	39
4.7	WATERPARAGRAAF	39
4.8	NATUUR	41
4.8.1	<i>Flora- en faunawet</i>	41
4.8.2	<i>Natuurbeschermingswet (Natura 2000)</i>	45
4.8.3	<i>Ecologische Hoofdstructuur</i>	47
4.9	ARCHEOLOGIE	47
5	PLANBESCHRIJVING	59
5.1	RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN	59
5.1.1	<i>Waterbeweging en morfologie</i>	59

5.1.2	<i>Ecologie</i>	59
5.1.3	<i>Landschap</i>	60
5.1.4	<i>Recreatie</i>	60
5.1.5	<i>Overig</i>	61
5.2	HET INRICHTINGSPLAN	61
5.2.1	<i>Algemeen</i>	61
5.2.2	<i>Waterbeweging en morfologie</i>	62
5.2.3	<i>Ecologie</i>	65
5.2.4	<i>Landschap</i>	67
5.2.5	<i>Recreatie</i>	68
5.2.6	<i>Bedrijvigheid</i>	70
5.2.7	<i>Wonen</i>	70
5.2.8	<i>Overig</i>	71
5.3	FUNCTIES EN BESTEMMINGEN	71
6	JURIDISCHE ASPECTEN	75
6.1	ALGEMEEN.....	75
6.2	ANALOGIE VERBEELDING	75
6.3	REGELS	76
6.4	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	76
7	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	81
8	OVERLEG EN INSPRAAK	83
8.1	INSPRAAK EN VOOROVERLEG.....	83
8.2	ZIENSWIJZEN ONTWERPPLAN.....	83

BIJLAGEN:

1. Inspraak en Vooroverleg behorend bij het bestemmingsplan en plan-MER Afferdense en Deestse Uiterwaarden, mRO (8 februari 2011).
2. Plan-MER voor het bestemmingsplan Afferdense en Deestse Uiterwaarden, mRO (april 2013).
3. Nota van zienswijzen behorend bij het bestemmingsplan en plan-MER Afferdense en Deestse Uiterwaarden, juni 2013.
4. Oplegnotitie Kwel bestemmingsplan ADW en plan-mer, mRO, mei 2013.

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Om voor veiligheid tegen overstromingen te zorgen en tegelijkertijd nieuwe natuur te kunnen ontwikkelen wil de gemeente Druten de Afferdense en Deestse uiterwaarden anders inrichten en meer ruimte creëren voor de Waal. In 2000 heeft de gemeente daartoe met inbreng van de bevolking het "Inrichtingsplan Afferdensche en Deestsche uiterwaarden 1999", vastgesteld. Maar de uitvoering van dit Inrichtingsplan 1999 paste niet binnen de regels van het geldende bestemmingsplan. Daarom is in het voorjaar van 2008 begonnen met de voorbereiding van het bestemmingsplan "Afferdense en Deestse uiterwaarden". In dit nieuwe bestemmingsplan is het Inrichtingsplan 1999 als uitgangspunt genomen.

Omdat een groot aantal hectares landbouw en natuur door het inrichtingsplan van functie zullen wijzigen, moet er eerst een milieu-effectrapport worden opgesteld, voordat het nieuwe bestemmingsplan kan worden vastgesteld. De procedure voor het bestemmingsplan is daartoe gekoppeld aan de procedure voor het zogeheten plan-MER. Op die wijze is verzekerd dat de milieu-effecten van de beoogde herinrichting goed worden onderzocht en bij de vaststelling van het bestemmingsplan voldoende worden meegewogen.

De procedure voor het bestemmingsplan en het plan-MER zijn in september 2008 dan ook gezamenlijk van start gegaan. In het voorontwerp bestemmingsplan was daartoe een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen plan-MER (hoofdstuk 9). Het voorontwerp bestemmingsplan met het hoofdstuk over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER, is in september 2008 voor inspraak aan de bevolking voorgelegd en voor commentaar naar een aantal betrokken bestuursorganen gezonden (zoals de provincie en het waterschap). Daarnaast is het hoofdstuk over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen plan-MER voor advies naar de Commissie m.e.r. gegaan (de Commissie voor de milieu-effectrapportage).

In het najaar en de winter van 2008 zijn al deze reacties beoordeeld en verwerkt. Dat is als volgt gebeurd. De inspraakreacties van de bevolking en het commentaar van de overleginstaties zijn beantwoord in de **Nota Inspraak en Vooroverleg bij het bestemmingsplan ADW**. Deze Nota Inspraak en Vooroverleg is een bijlage van dit bestemmingsplan en maakt hiervan deel uit.

Op basis van het advies van de Commissie m.e.r. is een milieu-effectrapport opgesteld voor het bestemmingsplan ADW; het **plan-MER voor het bestemmingsplan ADW**. Ook het plan-MER is een bijlage van dit bestemmingsplan en maakt hiervan deel uit.

Vervolgens is deze informatie verwerkt in het **ontwerp bestemmingsplan ADW**.

Het **ontwerp bestemmingsplan ADW** heeft met bijbehorend **plan-MER voor het bestemmingsplan ADW** met ingang van 24 februari 2011

gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode konden schriftelijk of mondeling zienswijzen kenbaar worden gemaakt. Daarnaast is over het plan-MER een advies gevraagd aan de commissie m.e.r..

In totaal zijn 9 (schriftelijke) zienswijzen ingediend. Naar aanleiding van deze zienswijzen is het bestemmingsplan op een aantal ondergeschikte punten aangepast (zie daarvoor de Nota van zienswijzen bij het bestemmingsplan). Daarnaast heeft de Commissie m.e.r. een positief advies over de MER gegeven. Naar aanleiding van het advies van de Commissie is de tekst van paragraaf 5.1.5 van dit plan-MER aangevuld.

Het Waterschap Rivierenland heeft in zijn zienswijze een positieve reactie onder voorwaarden gegeven op het ontwerp bestemmingsplan. De voorwaarde was dat Rijkswaterstaat pas met de werkzaamheden mag beginnen, als is aangetoond dat de nadelige gevolgen op het regionale watersysteem (waaronder de toename van de kwel) daadwerkelijk ongedaan kunnen worden gemaakt en de compenserende maatregelen gerealiseerd kunnen worden.

Daarop heeft de gemeenteraad van Druten de vaststelling van het bestemmingsplan (inclusief plan-mer) stilgelegd tot er meer zekerheid over de kwelsituatie en de compenserende maatregelen zou zijn. Inmiddels is die zekerheid er en kan de vaststelling van het bestemmingsplan worden voortgezet.

Daartoe is een 'Oplegnotitie Kwel' opgesteld die als bijlage achter deze toelichting is opgenomen. In de oplegnotitie is de kwelsituatie inzichtelijk gemaakt. De oplegnotitie is een aanvulling op het bestemmingsplan (inclusief de Nota van Zienswijzen) en het plan-m.e.r.. Verder is hoofdstuk 3 van dit bestemmingsplan met het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid geactualiseerd.

1.2 Voorgeschiedenis

De herinrichting van de Afferdense en Deestse uiterwaarden kent een lange voorgeschiedenis. Al in 1993 is de gemeente begonnen met de planvorming en voorbereiding voor de herinrichting van de ADW. Dat resulteerde in 1996 in het Inrichtingsplan ADW (Van der Perk, 1996). In dit plan werd uitgegaan van een meestromende nevengeul en een natuurbestemming voor de gehele uiterwaarden.

In de winters van 1993 en 1995 kreeg Nederland echter te maken met extreem hoge waterstanden. Naar aanleiding daarvan werd op rijksniveau besloten om de hoogwaterstanden te verlagen door de rivieren waar mogelijk meer ruimte te geven. Het Inrichtingsplan voor de ADW is daarop aangepast door nog meer ruimte voor de rivier te creëren. Met inbreng van de bevolking is vervolgens in 2000 het Inrichtingsplan ADW 1999 vastgesteld. Op basis van dit Inrichtingsplan is in 2001 door Staatsbosbeheer een Beheersvisie voor de ADW opgesteld.

Onderdeel van de herinrichting van de ADW is de berging van de uiterwaardengrond die vrijkomt bij het uitgraven van de nevengeul en het verlagen van een aantal hogere delen. Voor dit onderdeel van de voorgenomen herinrichting is in 2002 gestart met de voorbereiding van een milieu-effectrapport ten behoeve van de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer. Deze procedure is echter afgebroken, omdat de vergunningaanvragen door de uitvoerende bedrijven werden uitgesteld. Er is toen wel een milieu-effectrapport opgesteld, maar dat is nooit in procedure gebracht (Milieu-effectrapport Afferdensch en Deestse Waarden, Berging van uiterwaardengrond, maart 2006).

Vervolgens is in september 2008 een voorontwerp bestemmingsplan Afferdensch en Deestse Waarden ter inzage gelegd dat was gebaseerd op het inrichtingsplan uit 1999 en het milieu-effectrapport uit 2006. In dat bestemmingsplan was een hoofdstuk opgenomen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieu-effectrapport. Op basis van dat voorontwerp bestemmingsplan is aan de Commissie m.e.r. gevraagd of voor het bestemmingsplan kon worden volstaan met het milieu-effectrapport uit 2006, aangevuld met een actueel natuuronderzoek. Die werkwijze is door de Commissie m.e.r. van de hand gewezen, omdat het rapport uit 2006 specifiek gericht was op de berging van uiterwaardengrond. Dit terwijl het op te stellen plan-MER zich volgens de Commissie m.e.r. dient te richten op de herinrichting en functiewijziging van onder meer agrarisch naar natuur. Op basis daarvan is niet alleen een ontwerp bestemmingsplan opgesteld, maar is ook een Plan-MER opgesteld.

Zoals hiervoor al gemeld hebben het ontwerp-bestemmingsplan en de plan-MER begin 2011 voor zienswijzen ter inzage gelegen en is de Commissie m.e.r. om een oordeel gevraagd over het plan-MER. Naar aanleiding van de zienswijzen is het bestemmingsplan op een aantal ondergeschikte onderdelen aangepast (zie de Nota van zienswijzen). De Commissie was van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieu volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming. Ook oordeelde de Commissie dat de natuurtoets beschouwd kan worden als een passende beoordeling en achtte de Commissie voldoende onderbouwd dat, mede door het toepassen van mitigerende maatregelen, de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast. Het oordeel van de Commissie m.e.r. is als bijlage achter de plan-MER opgenomen.

1.3 Aanleiding

Het rivierengebied in Nederland heeft in de afgelopen jaren twee keer te maken gehad met extreem hoogwater. In 1993, maar vooral in 1995, stond het water zo hoog dat voor een dijkdoorbraak gevreesd werd. Uiteindelijk hebben de dijken het gehouden maar de gebeurtenissen waren wel aanleiding tot het zoeken naar oplossingen die Nederland beter beschermen tegen hoogwater. Vooral nu er door klimaatverandering meer regen te verwachten is en er meer water door de rivieren moet worden afgevoerd. Steeds maar weer de dijken verhogen blijkt niet te werken. Het water in de rivieren stijgt hierdoor mee waardoor de gevolgen bij een dijkdoorbraak zeer ernstig zijn. De rijksoverheid streeft ernaar het proces van dijkverbeteringen te doorbreken door het vergroten van de afvoercapaciteit dan wel de rivier meer ruimte te geven, waardoor bij een toegenomen afvoer geen hogere

waterstanden zullen optreden. Met andere woorden: het water moet meer ruimte krijgen.

In het project Ruimte voor de Rivier heeft de overheid bekeken wat de mogelijkheden daarvoor zijn, zoals het verwijderen van obstakels uit het winterbed, verbreden of verdiepen van de rivier en aanleggen van een nevengeul voor extra afvoercapaciteit. De maatregelen zorgen vaak niet alleen voor veiligheid tegen overstroming, maar ook voor extra ruimte voor natuur. Dit pakket maatregelen biedt het Nederlandse riviereengebied, waaronder het Land van Maas en Waal, een betere bescherming tegen hoogwater.

Verschillende partijen (o.a. provincie Gelderland, riviergemeenten, waterschap Rivierenland) hebben hierop een gezamenlijk plan ontwikkeld om de rivier de Waal beter, veiliger én mooier te maken. Dit project, 'WaalWeelde' genaamd, bevat een ontwerp voor het buitendijkse gebied van de Waal in Gelderland, van de Duitse grens tot Brakel. De uiterwaarden binnen de gemeente Druten, zoals de Afferdense en Deestse Waarden, maken deel uit van dit project.

De Afferdense en Deestse Waarden maken deel uit van een groter project om de rivier de Waal beter, veiliger én mooier te maken

Bron: project WaalWeelde

1.4 Doel

Doel van de ontwikkeling in de Afferdense en Deestse Waarden is tweeledig: het handhaven van het bestaande beschermingsniveau tegen overstroming (onder andere door rivierverruiming) én het stimuleren van natuurontwikkeling.

Beide doelstellingen komen voort uit nationaal beleid respectievelijk Ruimte voor de Rivier en de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

Rivierverruiming

Met rivierverruiming moet beantwoord worden aan de eis dat in alle afzonderlijke trajecten in het riviersysteem extra ruimte wordt gecreëerd zodat de dijken de maatgevende hoogwaterafvoer (MHW) kunnen keren. In 2001 is immers vastgesteld dat in 2015 een bescherming van 1:1250 (1 overstroming in 1250 jaar) bij een verhoogde afvoer van 16.000 m³/s (was 15.000 m³/s) bij Lobith gegarandeerd moet worden.

In de beleidsnota "Anders omgaan met Water" (december 2000) wordt aangegeven dat in principe alle deelgebieden langs de rivier de taak hebben zoveel ruimte te creëren dat lokaal het MHW gelijk blijft. Gebleken is dat niet overal de mogelijkheid bestaat om die extra ruimte te creëren. Dit moet dan ook in andere gebieden opgevangen worden.

Om er voor te zorgen dat in de Afferdense en Deestse Waarden voldoende ruimte gecreëerd wordt, is voor de herinrichting uitgegaan van een taakstelling van 6 cm. Dat wil zeggen dat het gebied zodanig ingericht wordt dat de waterstand bij het nieuwe maatgevend debiet 6 cm lager is dan wanneer er niets gebeurt. Hiermee wordt voldaan aan de taakstelling die voor dit gebied is opgenomen in de PKB.

Natuurontwikkeling

De Afferdense en Deestse Waarden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en er wordt zowel vanuit rijksbeleid als vanuit provinciaal beleid naar gestreefd ecotopen van het rivierecosysteem, die in de loop der tijd verloren of achteruit zijn gegaan, opnieuw te ontwikkelen. Het belangrijkste onderdeel van het inrichtingsplan is de meestromende nevengeul. Het effect op de natuur, dat verwacht wordt van een tweezijdig aangetakte nevengeul, gaat veel verder dan de uiterwaard zelf. Ook beneden en bovenstrooms van de uiterwaarden heeft de Waal er profijt van. De uiterwaarden zijn tot slot eveneens aangewezen als Natura 2000 gebieden en hebben van daaruit ook een Europese (natuur)bescherming.

Daarnaast maken de Afferdense en Deestse Waarden deel uit van het Belvédère gebied Land van Maas en Waal, waarbij de cultuurhistorische waarden centraal staan. Onder andere natuurontwikkeling moet bijdragen aan de ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit van het gebied.

1.5 Ligging en begrenzing plangebied

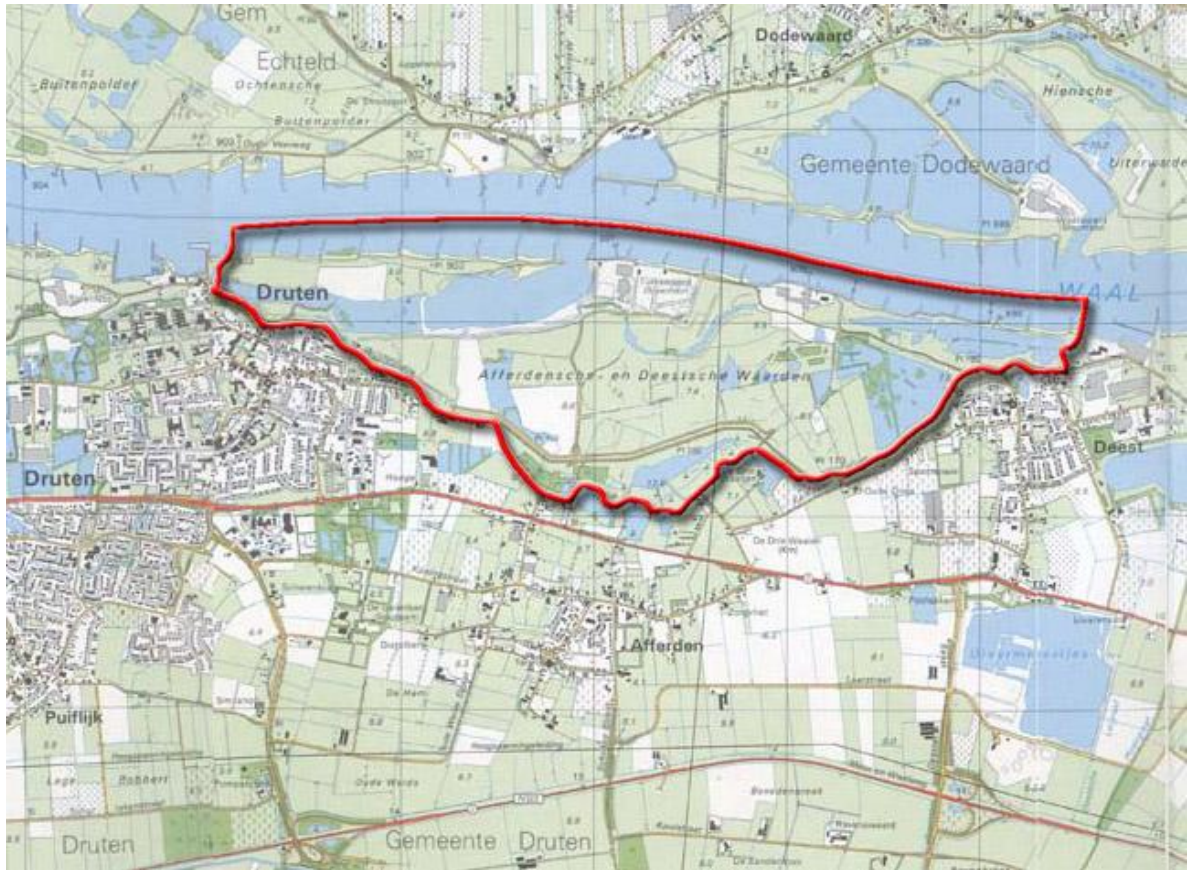
Het plangebied omvat de Afferdense en Deestse Waarden tussen de kernen Druten en Deest, alsmede een deel van de rivier de Waal tot aan de gemeentegrens. Het plangebied is ongeveer 460 hectare groot.

De Afferdense en Deestse Waarden hebben een oppervlakte van ongeveer 285 hectare, waarvan ongeveer tweederde deel achter de zomerkade ligt.

Grofweg wordt het plangebied begrensd door:

- de gemeentegrens over de rivier de Waal in het noorden, scheepswerf Ravestein bv in het oosten;
- de Waalbandijk in het zuiden.

In bijgaande figuur is de ligging van het plangebied gevisualiseerd.

Ligging plangebied

1.6 Vigerende bestemmingsplannen

Voorliggend bestemmingsplan 'Afferdense en Deestse Uiterwaarden 2008' heeft betrekking op de Afferdense en Deestse Waarden nabij de kernen Druten en Deest en vervangt (voor een deel) een drietal vigerende bestemmingsplannen:

1. Buitengebied Druten 1971 (vastgesteld op 22 juni 1971 en gedeeltelijk goedgekeurd op 18 september 1972). De voorschriften van dit plan zijn herzien (vastgesteld op 9 augustus 76 en goedgekeurd op 16 februari 1977);
2. Ruimte voor de Rivier (vastgesteld op 11 december 2003 en gedeeltelijk goedgekeurd op 13 juni 2004);
3. Deest, herziening 2000 (vastgesteld op 25 oktober 2000 en gedeeltelijk goedgekeurd op 22 mei 2001, onherroepelijk geworden bij Koninklijk Besluit van 10 juli 2002).

1.7 Opzet van de toelichting

De toelichting is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie van het plangebied.

Het van toepassing zijnde beleid op zowel rijks-, provinciaal- en gemeentelijk niveau wordt in hoofdstuk 3 verwoord.

Hoofdstuk 4 gaat in op een aantal relevante milieuaspecten en onderzoeken, ook wel de randvoorwaarden van het plan genoemd.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de toekomstige situatie beschreven, waarna in hoofdstuk 6 "Juridische aspecten" een toelichting op de verbeelding en de regels wordt gegeven.

In hoofdstuk 7 wordt de economische uitvoerbaarheid van het plan beschreven.

In hoofdstuk 8 zijn de resultaten van de inspraak en het wettelijk vooroverleg van het plan uiteen gezet.

De beantwoording van de inspraakreacties en de vooroverlegreacties is opgenomen in de Nota Inspraak en Vooroverleg d.d. februari 2011.

Het voormalige hoofdstuk 9 van het voorontwerp over de plan-MER is nu als bijlage achter de plan-MER opgenomen als: Notitie reikwijdte en detailniveau van het op te stellen milieu-effectrapport Afferdense en Deestse Waarden 2008.

2 BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE

De inventarisatie ten behoeve van voorliggend bestemmingsplan heeft grotendeels plaatsgevonden aan de hand van de reeds opgestelde inrichtingsplannen, bestaande bestemmingsplannen en luchtfoto's. Ook is het plangebied verschillende keren bezocht.

Luchtfoto Afferdense en Deestse Waarden

De Afferdense en Deestse Waarden zonder en met hoog water in de Waal

2.1 Landschap

Het grootste deel van Afferdense en Deestse Waarden bestaat momenteel uit een open landschap. De fronten Deest en Druten hebben vrij zicht op en over de rivier. In het middendeel nabij de bandijk is een deel van de geul gegraven en bevinden zich landbouwgronden en moerasgebied langs de dijk. Dit heeft derhalve eveneens een breed en open karakter.

De voormalige steenfabrieksterreinen en het oude tichelgatencomplex met opgaande begroeiing van wilgen hebben een meer besloten karakter.

Het landschap van de uiterwaard kent naast de verdeling in open en meer besloten delen een duidelijk herkenbaar lijnpatroon. Beeldbepalende lijnvormige elementen zijn de Waal, de oude en de nieuwe dijk, perceelscheidingen (meidoornhagen op de hogere randen), de noord-zuid verlopende hoogspanningsleiding en de zomerkade. Belangrijke cultuurhistorische elementen zijn de aanwezige tichelgaten, de terp Turksweerd en de voormalige steenoven op het hoogwatervrije terrein. Ook bevindt zich een archeologische vindplaats bij het meest westelijke deel van de reeds gegraven geul (zie ook paragraaf 4.9).

*Boven: open karakter van de uiterwaarden
Onder: meer beslotenheid door opgaande begroeiing*

Ecologie

In de huidige situatie is er een beperkt aantal waardevolle ecotopen in het gebied aanwezig. De oude kades zijn als zodanig aan te wijzen. Hier is plaatselijk een stroomdalvegetatie aanwezig. Verder is het bestaande wilgenbos als waardevol aan te duiden. Het is zeker niet uniek, maar de leeftijd maakt dat vervanging vrij veel tijd kost.

Daarnaast zijn het moerasgebied langs de dijk, het oude tichelgatencomplex met opgaande begroeiing van wilg, de meidoornhagen op de hogere randen, de openheid van het middendeel (geschikt broedgebied voor o.a. weidevogels) en de zandige graslanden van de oeverwal met stroomdalsoorten (o.a. kruisdistel en zandzegge) waardevol.

- h.w. vrij terrein met steenfabriek
- zomerkade
- oude strang (met beplanting)
- kleiwinput / complex (met oobos)
- oude verkavelingspatroon met bomen, (meidoorn-)haag
- onvergraven uiterwaard / reliëf
- oude cultuurlaag (= vergraven)

0 150 300 450 m

Cultuurhistorische elementen

Bron: Inrichtingsplan Afferdensch en Deestse Waarden 1999

- oeverwal en h.w. vrij terrein
- zomerkade
- oude strang met boom beplanting
- kleiwinput / complex met oobos
- zandwinput
- oobos (zachthout)
- haag / bomen
- meidoornhaag
- onvergraven uiterwaard (reliëf)
- gras / ruigte (begrasd)

0 150 300 450 m

Landschappelijke structuur

Bron: Inrichtingsplan Afferdensch en Deestse Waarden 1999

Voor een uitgebreide beschrijving van de ecologische waarden in het gebied wordt verwezen naar paragraaf 4.8 (Natuur) van deze toelichting.

2.2 Bedrijvigheid

In de uiterwaarden is er sprake van kleidepots voor de binnendijks gelegen steenfabriek.

2.3 Wonen

In de uiterwaarden zijn nog 6 woningen aanwezig. Eén vrijstaande woning aan de Waalbandijk 47, een voormalige bedrijfswoning aan de Waalbandijk 65 en twee vrijstaande woningen en één 2-onder-1-kap-woning aan de Waalbandijk 107-113, tegenover de Ambtshuisstraat. De woning aan de Waalbandijk 47 is inmiddels door Rijkswaterstaat aangekocht en zal verdwijnen. De andere woningen blijven. Voor de

Woningen buitendijks Waalbandijk 107-109

autonome ontwikkeling wordt er dan ook vanuit gegaan dat de andere woningen in het plangebied aanwezig blijven.

2.4 Recreatie

De dijk langs de uiterwaard biedt fietsers en wandelaars een prachtig uitzicht op de natuur, cultuur en landschap van de uiterwaard en de rivier. Momenteel is dit de belangrijkste vorm van recreatie die de Afferdense en Deestse Waarden biedt. Daarnaast is het mogelijk om door de uiterwaard te wandelen en te fietsen.

De mogelijkheden voor waterrecreatie zijn langs de Waal beperkt.

3 BELEIDSKADER

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de inhoud van het ruimtelijk relevante beleid op verschillende schaalniveaus. Onderscheid is aangebracht in rijksbeleid (3.1), provinciaal beleid (3.2) en gemeentelijk beleid (3.3).

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is op 13 maart 2012 vastgesteld. De Structuurvisie vervangt een groot aantal verschillende beleidsnota's op het gebied van ruimte en mobiliteit, zoals de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit en de Agenda Vitaal Platteland.

Door onder andere nieuwe politieke accenten, veranderende economische omstandigheden, klimaatverandering en toenemende regionale verschillen waren de vigerende beleidsdocumenten gedateerd.

De visie heeft als doel dat Nederland in 2040 concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig is. Daarbij gaat de visie uit van het 'decentraal, tenzij..' principe. Hiermee wordt de ruimtelijke ordening in toenemende mate neergelegd bij gemeenten en provincies. Een rijksverantwoordelijkheid kan aan de orde zijn indien:

- een onderwerp nationale baten en/of lasten heeft en de doorzettingskracht van provincies en gemeenten overstijgt;
- over een onderwerp internationale verplichtingen of afspraken zijn aangegaan;
- een onderwerp provincie- of landsoverschrijdend is ofwel een hoog afwentelingsrisico kent ofwel in beheer bij het Rijk is.

Nederland concurrerend

Nederland heeft een goede ruimtelijke economische structuur voor een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en kenniswerkers. Dit betekent onder andere een uitstekende internationale bereikbaarheid van stedelijke regio's en optimale (logistieke) verbindingen van de mainports Rotterdam en Schiphol, de brainport Zuidoost Nederland en de greenports met Europa en de rest van de wereld.

Nederland bereikbaar

De groei van mobiliteit over de weg, spoor en vaarwegen zal worden gefaciliteerd. De ambitie is dat gebruikers beschikken over optimale ketenmobiliteit via multimodale knooppunten en door goede afstemming van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling.

Nederland leefbaar en veilig

De woon- en werklocaties in steden en dorpen moeten aansluiten op de kwalitatieve vraag en de locaties voor transformatie en herstructurering worden zo veel mogelijk benut. Waterveiligheid en beschikbaarheid van voldoende zoetwater heeft ruimte nodig en stelt eisen aan de stedelijke

ontwikkeling. Nederland behoudt haar unieke cultuurhistorische waarden en heeft een natuurnetwerk dat de flora- en faunasoorten in stand houdt. Het aandeel duurzame energiebronnen zal moeten toenemen.

Het Rijk benoemt in de SVIR 13 nationale belangen; hiervoor is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Deze belangen zijn gelijkwaardig aan elkaar en beïnvloeden elkaar onderling. Het betreft de volgende belangen:

1. Een excellente ruimtelijk-economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren;
2. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie;
3. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
4. Efficiënt gebruik van de ondergrond;
5. Een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's, inclusief achterlandverbindingen;
6. Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem;
7. Het instandhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen;
8. Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
9. Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kader voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
10. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
11. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
12. Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;
13. Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Om een zorgvuldig gebruik van de schaarse ruimte te bevorderen, wordt een ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Dat betekent voor alle ruimtelijke plannen:

1. eerst kijken of er vraag is naar een bepaalde nieuwe ontwikkeling;
2. vervolgens kijken of het bestaande stedelijk gebied of bestaande bebouwing kan worden hergebruikt;
3. mocht nieuwbouw echt nodig zijn, dan altijd zorgen voor een optimale inpassing en bereikbaarheid.

Relatie met het plangebied

Voor het plangebied ADW zijn met name de volgende belangen relevant:

7. *Het instandhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen.*

Door het plangebied loopt de rivier de Waal, welke onderdeel uitmaakt van het hoofdvaarwegennet. De afhankelijkheid van het functioneren van deze infrastructuur is groot. Voor het hoofdvaarwegennet zet de SVIR in op vergroting van de capaciteit van de vaarwegen, zodat het groeiende (inter)nationale transport van de mainports en greenports over het water zonder kwaliteitsverlies afgewikkeld kan worden.

9. *Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kader voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling*

Het rijk is verantwoordelijk voor het integrale beheer van het hoofdwatersysteem, en samen met de waterschappen, verantwoordelijk voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen. Het is belangrijk dat bij ruimtelijke plannen rekening wordt gehouden met waterhuishoudkundige eisen op korte en lange termijn. Het hoofdwatersysteem bestaat onder meer uit de grote rivieren. De Waal behoort tot deze rivieren. Het beheer van het watersysteem is gericht op het meebewegen met natuurlijke processen waar het kan en het bieden van weerstand waar het moet. Preventie vormt de primaire pijler bij de bescherming tegen overstromingen. Het rijk beschermt de primaire waterkeringen die in beheer zijn bij het rijk. Ook stelt het rijk normen voor de primaire waterkeringen, die in beheer zijn bij de waterschappen.

11. *Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten*

Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt twee zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies een natuurnetwerk met de juiste ruimtelijke, water en milieucondities voor kenmerkende (eco)systemen van (inter)nationaal belang. Dit provincie en landgrensoverschrijdende netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een groot deel van het plangebied behoort tot de EHS.

De natuur in de EHS wordt beschermd met een 'nee-tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken.

13. *Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.*

Het voorliggende bestemmingsplan is een resultante van een zorgvuldige afweging, waarbij alle betrokken belangen zijn afgewogen. Voorts wordt aan dit belang recht gedaan doordat bij de voorbereiding van het voorliggende bestemmingsplan de wettelijk voorgeschreven procedure is gevolgd en in het plan een ruimtelijke onderbouwing met belangenafweging is opgenomen. Daarmee is een zorgvuldige afweging van belangen en transparante besluitvorming geborgd.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Ten behoeve van de bescherming van de in de SVIR genoemde nationale belangen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) algemene regels voorgeschreven die bindend zijn voor de lagere overheden als provincie en gemeente. In het Barro worden de kaderstellende uitspraken uit de SVIR bevestigd.

Doel van het Barro is om onderwerpen uit de SVIR te verwezenlijken, danwel te beschermen. Het gaat hierbij onder meer om de volgende onderwerpen:

- Rijkswegen;
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Relatie met het plangebied

Zoals genoemd maakt het plangebied ADW deel uit van de Waal (rijksvaarweg) en is een groot deel aangewezen als EHS.

Met voorliggende bestemmingsplan wordt getracht het bestaande beschermingsniveau tegen overstroming (onder andere door rivierverruiming) te handhaven, in combinatie met natuurontwikkeling. Uit de diverse uitgevoerde onderzoeken (zie hoofdstuk 4) blijkt dat geen van de belangen genoemd in het Barro worden aangetast. Sterker nog, met de ontwikkelingen die in het voorliggende plan mogelijk worden gemaakt, wordt invulling gegeven aan het (rijks)beleid.

3.1.3 Waterbeleid

Kaderrichtlijn water

Het aspect water is van grote invloed op veel plekken in Nederland. Een belangrijk onderdeel in het rijksbeleid daarbij is duurzaam waterbeheer. De Europese Kaderrichtlijn Water, die sinds 2000 van kracht is, speelt hierbij een belangrijke rol. De richtlijn moet er immers voor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. Dit betekent dat de rijksoverheid streeft naar een watersysteem dat zoveel mogelijk de natuurlijke situatie (zonder ingrepen van de mens) benadert. Het streven is onder andere gericht op het behouden en vergroten van de ruimte voor water, waar mogelijk vasthouden van water en verbetering van de waterkwaliteit.

De kaderrichtlijn schrijft voor dat de doelstellingen middels maatregelen op stroomgebiedniveau worden gerealiseerd. De in Nederland benoemde stroomgebieden zijn Eems, Rijn, Maas en Schelde. Tot een stroomgebieddistrict behoort niet alleen het water van de hoofdrivier, maar al het water in het betreffende gebied. De gemeente Druten valt binnen stroomgebieddistrict Rijn-West.

Het maatregelenprogramma, stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, is op 22 december 2009 gepubliceerd. Het plan heeft betrekking op het Nederlandse deel van het stroomgebied Rijndelta met daarin onder meer een beschrijving van dit deel van het stroomgebied, de doelen voor de oppervlakte- en grondwaterlichamen en een samenvatting van de maatregelen die genomen gaan worden.

Waterwet

De waterwet is per 22 december 2009 in werking getreden. De nieuwe wet moderniseert en integreert versnipperde en verouderde bestaande wetgeving op het gebied van waterbeheer, zoals:

- de Wet op de waterhuishouding;
- de Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- de Wet verontreiniging zeewater;
- de Grondwaterwet;
- de Wet droogmakerijen en indijkingen;
- de Wet op de waterkering;
- de Wet beheer rijkswaterstaatswerken;
- de Waterstaatswet 1900.

Doelstellingen van de overkoepelende wet zijn:

- het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarstebescherming;
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
- aandacht voor de vervulling van functies die krachtens de Waterwet zijn toegekend aan watersystemen.

De verantwoordelijkheden van de verschillende overheidsniveaus worden op elkaar afgestemd.

Voor het project is van belang dat de Waterschappen de beheerders voor de regionale watersystemen zijn. De gemeentes worden belast met de zorgplicht voor overtollig hemelwater en grondwater in het stedelijk gebied.

Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan 2009-2015 is het formele rijksplan voor het nationale waterbeleid. In de Waterwet is vastgelegd dat het rijk dit plan eens in de zes jaar opstelt. Het is de opvolger van de Vierde Nota waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's omtrent waterhuishouding, zoals het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw. Het Nationaal Waterplan bevat tevens de stroomgebiedbeheerplannen die op grond van de Kaderrichtlijn Water zijn opgesteld. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening is het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten tevens structuurvisie.

De grondgedachte voor duurzaam waterbeheer wordt 'meebewegen met natuurlijke processen waar het kan, weerstand bieden waar het moet en kansen voor welvaart en welzijn benutten'. Voor een duurzaam en integraal waterbeleid is het belangrijk om waar nodig en mogelijk water de ruimte te geven en mee te bewegen met en gebruik te maken van natuurlijke processen, zoals dit bijvoorbeeld wordt toegepast bij Ruimte voor de Rivier.

Het rijk vindt het daarbij van belang dat bij alle wateropgaven en -maatregelen maximaal wordt meegekoppeld met andere opgaven en maatregelen en dat problemen zo min mogelijk worden afgewenteld. In het Nationaal Waterplan worden de ruimtelijke reserveringen in het riviereengebied, zowel binnendijks als buitendijks, op grond van de PKB Ruimte voor de Rivier (zie hierna) herbevestigd en overgenomen.

Ruimte voor de Rivier (PKB)

Op initiatief van de rijksoverheid is de PKB/MER Ruimte voor de Rivier opgesteld. In deze PKB (Planologische Kern Beslissing) wordt een pakket van samenhangende maatregelen voorgesteld om de extreem hoge waterstanden op o.a. de Rijn, Waal en IJssel te verlagen. Daarbij wordt uitgegaan van een maatgevende rivierafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith. In het pakket wordt een aantal ruimtelijke maatregelen opgenomen, zoals de verlaging van uiterwaarden, de aanleg van nevengeulen en het verwijderen van obstakels. De maatregelen zorgen vaak niet alleen voor veiligheid tegen overstroming, maar ook voor extra ruimte voor natuur.

De nota is op 17 mei 2005 door de Tweede Kamer aangenomen. Met de instemming van de Eerste Kamer op 19 december 2006 is de PKB-fase afgerond. Gemeenten, provincies en waterschappen werken de maatregelen verder uit. Hierbij combineren zij ruimte voor water met het vergroten van de vitaliteit van het gebied.

De Afferdense en Deestse Uiterwaarden worden in de PKB genoemd als autonome ontwikkeling. Hiermee wordt er van uit gegaan dat dit project uitgevoerd wordt. Naast de Afferdense en Deestse Waarden is nog een aantal projecten opgenomen waarvan de planvorming dan wel uitvoering reeds in een vergevorderd stadium verkeert.

In de PKB wordt ook een doorkijk gegeven naar de lange termijn, dat wil zeggen een maatgevende rivierafvoer van 18.000 m³/s bij Lobith rond de eeuwwisseling (2100) en de visie op de binnendijkse ruimte die nodig is om deze afvoer veilig naar zee af te voeren. De PKB gaat er daarbij van uit dat in het huidige buitendijkse gebied een bepaald deel van de afvoer verwerkt kan worden, zonder daarbij specifieke locaties aan te wijzen waar verruiming van het winterbed zou moeten plaatsvinden. In de toekomst moet worden bezien waar dit nodig is en of dit consequenties heeft voor de Afferdense en Deestse Waarden.

Beleidslijn grote rivieren

Inmiddels heeft het kabinet ook de Beleidslijn grote rivieren vastgesteld. Deze beleidslijn is de opvolger van de Beleidslijn ruimte voor de rivier uit 1997 en geldt voor alle grote rivieren. De Beleidslijn grote rivieren is bedoeld om plannen en projecten in het rivierbed te kunnen beoordelen. Onder voorwaarden worden mogelijkheden geboden voor wonen, werken en recreëren in het rivierbed. De voorwaarden hebben betrekking op de afvoercapaciteit van de rivier ter plaatse: nieuwe activiteiten mogen de afvoer niet hinderen en geen belemmering vormen voor toekomstige verruiming van het rivierbed.

Hierbij wordt onderscheid tussen twee afwegingsregimes:

- Het "stroomvoerend regime". Dit geldt voor delen van het rivierbed waar, op grond van rivierkundige overwegingen, in principe alleen specifiek

omschreven "riviergebonden" activiteiten zijn toegestaan ("Ja, mits"). Deze activiteiten dienen te voldoen aan rivierkundige voorwaarden. Niet-riviergebonden activiteiten zijn niet toegestaan; alleen onder specifieke criteria zijn uitzonderingen mogelijk. ("Nee, tenzij")

- Het "bergend regime". Dit geldt voor delen van het rivierbed waar - in principe - alle activiteiten kunnen worden toegestaan, mits deze voldoen aan de gestelde rivierkundige voorwaarden ("Ja, mits").

Uit de kaartbijlage van de bovengenoemde beleidslijn blijkt dat het plangebied deel uit maakt van het 'stroomvoerend regime'.

3.1.4 Natuurwetgeving: Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet

De natuurwetgeving speelt een belangrijke rol in de ruimtelijke ordening. Bij de planvorming en ruimtelijke ingrepen in het kader van een bestemmingsplan moet rekening worden gehouden met bestaande natuurwaarden. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt in soortenbescherming en gebiedsbescherming.

Wettelijk kader voor de soortenbescherming in Nederland is de Flora- en faunawet, die bescherming biedt aan vrijwel alle voorkomende diersoorten en sommige plantensoorten.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zowel binnen- als buitenstedelijk) moet altijd rekening worden gehouden met de bepalingen van deze wet.

Voorafgaand aan de ontwikkeling dient te zijn getoetst of er sprake is van effecten op strikt beschermde soorten. Is dit het geval, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd. Voor sommige strikt beschermde diersoorten zijn aan het toekennen van deze ontheffing strenge eisen verbonden. Daarbij wordt opgemerkt dat voor een groot aantal beschermde soorten een algemene vrijstelling geldt. Het betreft relatief algemene soorten, waarvan het voortbestaan momenteel niet wordt bedreigd.

Gebiedsbescherming vindt plaats in het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet). De NB-wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. Hiermee is de Europese wet- en regelgeving (de Habitat- en Vogelrichtlijn en diverse internationale verdragen) volledig in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. Een directe toetsing aan de beide Europese richtlijnen is daardoor niet meer aan de orde.

De NB-wet is gericht op de bescherming van specifiek aangewezen gebieden ten behoeve van specifieke instandhoudingsdoelen, die worden vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten van deze zogenaamde Natura-2000 gebieden. Steeds gaat het om het behoud van een leefgebied voor op Europese schaal bedreigde soorten en habitats. Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan; 'Nee-tenzij'. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden wordt bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep effect heeft op het beschermde gebied.

De Afferdense en Deestse Waarden maakt deel uit van het Europese natuurnetwerk Natura 2000 en is, als onderdeel van een groter gebied langs de rivier de Waal, in ontwerp aangewezen als 'Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal'.

Dit betekent dat beoordeeld moet worden of de geplande activiteiten gevolgen hebben voor de vogel- en andere beschermde soorten die in het gebied verblijven.

In paragraaf 4.8 van deze plantoelichting wordt nader ingegaan op zowel de bescherming in het kader van de Flora- en faunawet, alsook Natura 2000.

3.1.5 Archeologie en cultuurhistorie

Het zogenaamde verdrag van Valletta, dat in 1992 in Malta is ondertekend door de Europese ministers van cultuur, heeft als doel het archeologisch erfgoed te beschermen. Zwaartepunt in dit verdrag is dat het archeologisch belang in een vroegtijdig stadium wordt meegewogen in de besluitvorming rond de ruimtelijke ordening, met als uitgangspunt behoud 'in situ' (ter plekke). In het verdrag is ook vastgelegd dat, als behoud niet mogelijk is, de veroorzaker van bodemverstoringen het archeologisch onderzoek betaalt (verstoorder-betaalt principe).

In 1998 is het verdrag in Nederland van kracht geworden. Ter uitwerking van het verdrag dient de provincie archeologisch waardevolle gebieden aan te wijzen. In die gebieden geldt een verbod op bodemverstoring, dat via een vergunning kan worden opgeheven.

Daarnaast is de Nota Belvédère door het Rijk vastgesteld. Deze beleidsnota uit 1999 gaat over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. Ze heeft als doel het versterken en benutten van de cultuurhistorische identiteit van een gebied. De in dit opzicht meest karakteristieke gebieden van Nederland zijn benoemd als 'Belvédèregebieden'. Het te voeren beleid moet zijn gericht op instandhouding en verdere ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende kwaliteiten. De beleidsstrategie die door het Rijk is voorgesteld voor deze gebieden varieert van verankering in het streekplan tot bescherming in het kader van een planologische kernbeslissing (PKB).

Gelderland kent 10 Belvédèregebieden. Het plangebied van de Afferdense en Deestse Waarden maakt deel uit van het Belvédère-gebied Land van Maas en Waal, waarbij de cultuurhistorische waarden centraal staan. Onder andere natuurontwikkeling moet bijdragen aan de ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit.

Daarbij dienen de cultuurhistorische waarden door middel van een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (art. 3.1.6) per 1 januari 2012 uitdrukkelijk te worden meegewogen bij ruimtelijke besluiten.

In paragraaf 4.9 wordt nader ingegaan op de archeologische en cultuurhistorische aspecten binnen het plangebied.

3.1.6 Overig wettelijk kader

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen is diverse (milieu)wetgeving van toepassing, waaronder de Wet luchtkwaliteitseisen, het Besluit externe veiligheid, de Wet geluidhinder, etc. Op deze aspecten zal in hoofdstuk 4 nader worden ingegaan.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Ruimtelijke Verordening Gelderland

Met een ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. Doel van de verordening is om provinciale belangen op het gebied van de ruimtelijke ordening te laten doorwerken naar het gemeentelijk niveau. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeenten krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen. Provinciale Staten hebben de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) vastgesteld op 15 december 2010 en deze geldt sinds 22 januari 2011. De regels in de RVG zijn gebaseerd op de provinciale structuurvisie (voorheen Streekplan Gelderland 2005, zie hierna), streekplanuitwerkingen en –herzieningen. De verordening is slechts een juridische vertaling van dit beleid. Er is geen nieuw beleid aan toegevoegd.

3.2.2 Structuurvisie Gelderland 2005

Het provinciaal beleid dat voor Druten van toepassing is, ligt onder andere verankerd in het Streekplan Gelderland 2005 (vastgesteld door Provinciale Staten op 29 juni 2005, en onder de nieuwe Wro gewijzigd in "Structuurvisie Gelderland 2005").

In dit plan wordt meer dan voorheen nadruk gelegd op de "ontwikkelingsgerichtheid en afstemming op regionale schaal", de zogenaamde netwerkbenadering. In het plan zijn de nieuwe toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen voor het provinciale grondgebied op hoofdlijnen vastgelegd.

Bij de vaststelling is rekening gehouden met de Europese richtlijn voor de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van dit plan. Op grond van die richtlijn is voor een aantal onderwerpen in het streekplan een zogenoemde strategische milieubeoordeling uitgevoerd.

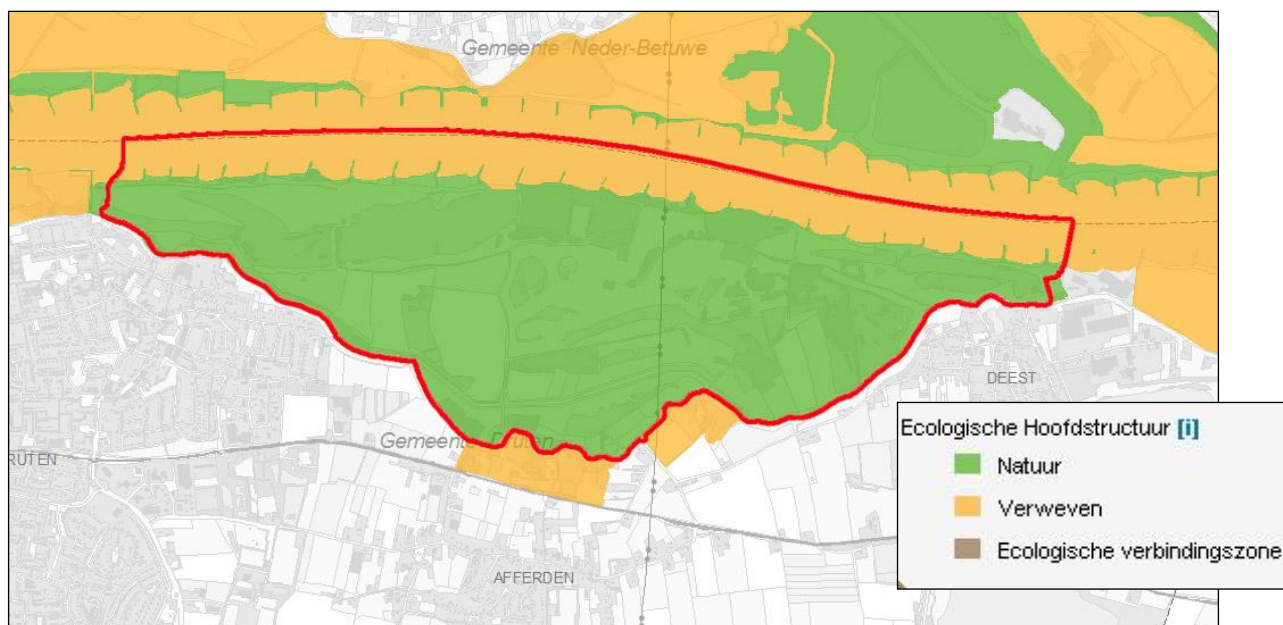
In het streekplan is geanticipeerd op belangrijke beleidslijnen op rijksniveau: de sturingsfilosofie, de gerichtheid op regio's, participatie van betrokkenen en de ontwikkelingsgerichte aanpak. Dit geldt ook voor de hoofddoelstelling van beleid ('in regionaal verband zorgvuldig realiseren van de ruimtebehoefte voor de periode 2005-2015) en voor zaken als duurzame ontwikkeling, meebewegen met water, investeren in natuurkwaliteit, landschapsontwikkeling en de implementatie van economische en sociaal culturele versterking in stedelijke netwerken en vitaal platteland.

De provinciale ruimtelijke hoofdstructuur uit het streekplan is verder opgebouwd uit het rode raamwerk, het groenblauwe raamwerk en de multifunctionele gebieden.

Het rode raamwerk heeft betrekking op "hoogdynamische" functies, zoals stedelijke functies, hoofdinfrastructuur en intensieve vormen van recreatie en agrarische teelten. Functies die afhankelijk zijn van een lage ruimtelijke dynamiek zijn opgenomen in het groenblauwe raamwerk: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), waardevolle open gebieden en gebieden waar meer ruimte voor water moet worden gecreëerd. De aandacht van de provincie richt zich vooral op de ontwikkeling van het rode raamwerk en de bescherming van het groenblauwe raamwerk.

Met het multifunctionele gebied heeft de provincie een beperkte beleidsbemoediging. Het multifunctionele gebied omvat de steden, dorpen en buurtschappen buiten de provinciale ruimtelijke hoofdstructuur en het grootste deel van het landelijke gebied, inclusief de waardevolle landschappen.

Het plangebied maakt deel uit van het groenblauwe raamwerk. De Afferdense en Deestse Waarden zijn in dit kader aangewezen als 'EHS-natuur' (zie bijgaande figuur). Het beleid voor de EHS-natuur is voornamelijk gericht op natuurontwikkeling. Zowel vanuit rijksbeleid als vanuit provinciaal beleid wordt ernaar gestreefd ecotopen van het rivierecosysteem, die in de loop der tijd verloren of achteruit zijn gegaan, opnieuw te ontwikkelen (zie ook de

Ligging EHS in relatie tot het plangebied
(bron: EHS Streekplanherziening vastgesteld door PS (juli 2009), website provincie Gelderland)

navolgende subparagraaf).

Overigens hebben Provinciale Staten van Gelderland op 1 juli 2009 de nieuwe grenzen van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in het Streekplan definitief vastgesteld. Het voorstel van Gedeputeerde Staten is op een paar punten aangepast. Doel van de herbegrenzing is de EHS 'robuuster' te maken. Met robuust wordt bedoeld een netwerk van natuurgebieden waar waardevolle en kwetsbare natuur optimale kansen krijgt om voort te bestaan.

Bovendien heeft de Regio Rivierenland de ambitie om het unieke karakter van de regio rond de ruimtelijke structuurdragers te behouden en te versterken. Deze ruimtelijke structuurdragers zijn de uiterwaarden, dijken, oeverwallen, kommen en het cultuurhistorisch landschap. De structuurdragers geven de richting aan waarin de verstedelijking, de functies van het landelijk gebied, verkeer en vervoer, recreatie en toerisme zich in het rivierenland mogen ontwikkelen, zodat het unieke landschap met haar contrasten behouden blijft, dan wel wordt versterkt.

Uitwerking streekplan: Kernkwaliteiten en omgevingscondities

Op 16 mei 2006 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland (GS) de Streekplanuitwerking kernkwaliteiten en omgevingscondities (EHS, Waardevol landschap) definitief vastgesteld. In het Streekplan Gelderland 2005 zijn gebieden aangewezen als EHS en Waardevol Landschap. Het gaat hierbij om gebieden met belangrijke natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Omdat deze gebieden voor Gelderland van belang zijn, ook als tegenwicht voor de meer verstedelijkte gebieden, geldt hiervoor een beleid gericht op bescherming en ontwikkeling van de daar aanwezige kwaliteiten.

Met de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities geeft de provincie aan welke ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten aan de orde zijn in deze gebieden. De uitwerking levert geen nieuw beleid op, maar zorgt voor meer duidelijkheid. Buiten de EHS en Waardevolle landschappen is de bemoeienis van de provincie met ecologische en landschappelijke kwaliteiten klein. De uitwerking bestaat uit een deel met een uitwerking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS en een deel met een uitwerking van de kernkwaliteiten van de Waardevolle landschappen.

Voor de EHS geldt de "nee tenzij"-benadering. Deze houdt in dat nieuwe ontwikkelingen niet zijn toegestaan als daardoor de wezenlijke waarden of kenmerken van het gebied significant worden aangetast.

Voor het Rivierengebied gelden de volgende wezenlijke waarden en kenmerken:

- De rivier met zijn bijbehorende dynamiek en morfologie, als bron van natuurlijke processen, en als as van een keten natuurterreinen en natuurrijke cultuurlandschappen in de uiterwaarden en de daarbij behorende bijzondere natuur, zoals rivierduinen, stroomdalgraslanden, natte schraalgraslanden, hardhoutooibos en nevengeulen.
- De relatie tussen open voedselrijke foerageergebieden en rustgebieden (open water) voor overwinterende en doortrekkende ganzen, eenden en andere watervogels.
- Het Rijk van Nijmegen als samenhangend geheel van bossen en natuurterreinen met zeer gevarieerde overgangen naar de omringende rivierkleigronden (Ooijpolder) met de bij deze overgangen behorende natuur met onder andere bronnen en bronbeekjes.
- De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren die De Gelderse Poort en het Rijk van Nijmegen herbergen door de centrale ligging in het Europese natuurnetwerk met verbindingen naar de Veluwe en Oostvaardersplassen, het Reichswald en de Eiffel, het bovenstroomse en benedenstroomse (Duitse) rivierengebied en de bosgebieden in het Limburgs-Duitse grensgebied.
- De Nieuwe Hollandse Waterlinie als samenhangend en herkenbaar geheel van moerasgebieden en open (weidevogel)graslanden.
- Het samenhangende geheel van Linge en natuurgebied en landgoederen langs de Linge in het westelijk rivierengebied.
- De combinatie van gedempte rivierdynamiek en kwel in het Rijnstrangengebied met als resultaat een gevarieerd rietmoeras met bijzondere soorten als moerasvogels en waterspitsmuis.

- De verbinding tussen het Maas- en het Rijnecosysteem in Fort Sint Andries.
- Het open, grazige en natte karakter van binnen- en buitendijkse weidevogel- en ganzengebieden.

Inmiddels is een nieuwe integrale omgevingsvisie voor Gelderland in voorbereiding. Naar verwachting zal de inspraak op deze nieuwe omgevingsvisie in mei 2013 van start gaan.

3.2.3 Waterplan Gelderland 2010-2015

Op provinciaal niveau zijn verschillende plannen opgesteld die betrekking hebben op het beleid ten aanzien van de waterhuishouding. Vooral van belang in dit verband is het Waterplan Gelderland 2010-2015. Dit plan is de opvolger van het 'Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009' (WHP3).

De naam van het plan is gewijzigd, maar veel van wat in het Derde Waterhuishoudingsplan 2005-2009 in gang is gezet, komt in het Waterplan Gelderland 2010-2015 terug. Het Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009 had als lange termijn doelstelling dat in 2030 het water volledig op orde moet zijn voor de maatschappelijke functies. Deze doelstelling wordt in dit Waterplan Gelderland overgenomen, zij het dat de tijdshorizon wordt vervroegd naar 2027.

Het waterbeleid in het Waterplan Gelderland is beschreven aan de hand van een aantal thema's zoals landbouw, watertekort, natte natuur, grondwaterbescherming en hoogwaterbescherming. Voor deze thema's is beschreven welke doelstellingen voor 2027 en 2015 er liggen.

De belangrijkste doelstellingen voor de planperiode uit het Waterplan Gelderland zijn in het kort:

- Voor de 35 gebieden van de TOP-lijst is het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregiem (GGOR) bestuurlijk vastgesteld en zijn maatregelen voor herstel uitgevoerd;
- De maatregelen voor het herstel van wateren van het hoogste ecologisch niveau (HEN-wateren) zijn uitgevoerd;
- De natte ecologische verbindingzones zijn gerealiseerd, tenzij onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn;
- Wateroverlast vanuit het regionale watersysteem wordt voorkomen door inrichting van waterbergingsgebieden en verruiming van watergangen;
- In het stedelijke gebied is urgente wateroverlast opgelost;
- De zwemwateren voldoen als minimum aan de categorie aanvaardbaar;
- Toekomstvast hoogwaterbeleid.

Om de beleidsdoelen te realiseren zullen de verschillende partijen maatregelen moeten uitvoeren. In het Waterplan is zo concreet mogelijk beschreven hoe de rolverdeling in de uitvoering wordt gezien. De gemeenten hebben hierbij de volgende taken:

- Zorgen voor ruimtelijke bescherming in bestemmingsplannen;
- Het oplossen van urgente overlast vanuit riolering en grondwater;

- De regiefunctie hebben bij het oplossen van grondwateroverlast;
- Het opstellen van verbrede gemeentelijke rioleringsplannen.

Dit bestemmingsplan sluit met haar maatregelen ten behoeve van hoogwaterbescherming aan bij het Waterplan Gelderland 2010-2015

3.2.4 Nota Belvoir

De hoofddoelstelling van deze provinciale landschapsnota (2000) is het bevorderen van de instandhouding van een kwalitatief hoogwaardig landschap waar identiteit en duurzaamheid centraal staan. Bij de uitwerking hiervan spelen cultuurhistorische waarden een rol. In relatie tot de vormgeving van het landinrichtings- of herinrichtingsproject moet de cultuurhistorie gericht worden betrokken. Zoals reeds genoemd wordt in paragraaf 4.9 nader ingegaan op de archeologische en cultuurhistorische aspecten binnen het plangebied.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie Druten

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening is elke gemeente verplicht om voor het gehele grondgebied een structuurvisie op te stellen. In dit kader heeft de gemeenteraad van Druten op 16 februari 2012 de Structuurvisie Druten vastgesteld.

De structuurvisie vormt voor de gemeente Druten het kader waarbinnen de gemeente, samen met anderen, ontwikkelingen initieert en projecten (van anderen) beoordeelt. Het beleid, zoals opgenomen in de structuurvisie, vormt de basis voor de op te stellen bestemmingsplannen.

In de structuurvisie wordt aangegeven dat de gemeente Druten onderdeel uitmaakt van een dynamisch rivierenlandschap met diverse landschapstypen. Het beleid is gericht op het behouden en versterken van de identiteit van het landschap met haar bijzondere waarden (aardkundig, archeologisch, cultuurhistorisch, ecologisch en landschappelijk).

Hiervoor is natuur- en landschapsontwikkeling noodzakelijk. Aan de verschillende landschapstypen zijn opgaven gekoppeld. Voor de Waal uiterwaarden wordt ingezet op het ontwikkelen van een robuust samenspel van open en besloten ruimtes.

Specifiek voor het gebied Afferdense en Deestse Waarden wordt aangegeven dat voorbereidingen worden getroffen om het project 'Ruimte voor de Rivier' tot uitvoer te brengen. Concreet betekent dit de ontwikkeling van natuur, in combinatie met het vergroten van de mogelijkheden voor berging van water buitendijks.

Daarbij is de Waal een belangrijke recreatieve trekpleister. Het recreatief aantrekkelijk houden van de Waal is daarom ook een belangrijke opgave. Daarbij moet het landschap voor de inwoners fysiek toegankelijk en beleefbaar en herkenbaar zijn. Dit kan door een recreatief netwerk voor fietsroutes, struinroutes door de uiterwaarden en ommetjes rond de kernen met daar tussenin rustpunten te realiseren.

3.3.2 Landschapontwikkelingsplan

De gemeenten Druten, Beuningen en Wijchen hebben gezamenlijk een landschapontwikkelingsplan (LOP) opgesteld genaamd 'Landschap in Beweging'. In het plan wordt door de drie gemeenten een visie opgesteld voor de gewenste ontwikkelingen in het landschap voor de komende decennia. Het LOP is in december 2007 door de gemeenteraad van Druten vastgesteld. Het LOP heeft de volgende doelstellingen:

- Met het LOP wordt gestreefd naar een verhoging van de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied. Daarbij staat behoud en ontwikkeling van de streekeigen identiteit, verscheidenheid en beleving van het landschap voorop;
- Het LOP vormt een toetsingskader voor de diverse ontwikkelingen in het landschap, die voortvloeien uit een integraal gebruik van het buitengebied;
- De landschapsstructuur biedt een landschappelijk kader voor de verschillende (economische) en duurzame gebruiksfuncties in het landelijk gebied;
- Het LOP bevat concrete uitvoerbare projecten, voorzien van een financieringsplan.

In de visie komt een aantal thema's heel duidelijk naar voren. Deze thema's worden gekozen als uitgangspunt voor het uitvoeringsprogramma. Voor de uiterwaarden zijn vooral de volgende thema's van belang:

Behouden en Versterken landschap

Onder dit thema wordt landschap in de 'zichtbare' vorm verstaan. Diverse doelen en maatregelen kunnen onder dit thema worden gerangschikt. Het gaat daarbij zowel om beplanting, als andere zichtbare karakteristieke elementen. In de uiterwaarden komt specifieke beplanting voor, zoals droge en natte graslanden, moerassen, ruigten, struwelen, bosjes en bos. Doel is om deze beplanting te behouden en te versterken, zodat een gevarieerd en uniek landschap ontstaat c.q. blijft bestaan.

Ecologisch netwerk

Ecologie is een belangrijk thema in de beleidsontwikkeling op rijks- en provinciaal niveau. De regie over de uitvoering ligt deels bij de gemeenten. Samen met andere partijen zal invulling gegeven moeten worden aan het ecologisch netwerk. De doelen en maatregelen die een bijdrage leveren aan de realisatie van dit netwerk vallen onder dit thema. Zoals reeds genoemd is de ontwikkeling in de Afferdense en Deestse Waarden enerzijds gericht op het handhaven van het bestaande beschermingsniveau tegen overstroming (onder andere door rivierverruiming), anderzijds gericht op het stimuleren van natuurontwikkeling. Beide doelstellingen komen voort uit nationaal beleid respectievelijk Ruimte voor de Rivier en de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

Toegankelijkheid

Met een toenemende verstedelijking wordt de behoefte aan een toegankelijk landschap groter. Dit thema omvat alle doelen en maatregelen die hieraan een bijdrage leveren. Hoewel de Afferdense en Deestse Waarden vooral een landschappelijke en ecologische waarde hebben die wordt behouden en

versterkt, is en blijft het gebied ook toegankelijk voor de bevolking van Afferden, Deest en Druten.

3.3.3 Landinrichtingsplan Land van Maas en Waal

In het Landinrichtingsplan Land van Maas en Waal zijn maatregelen opgenomen voor de landbouw, natuur, recreatie, landschap en verkeersveiligheid. De hoofdlijn voor de inrichting van het gebied is om binnendijs de productieomstandigheden voor de landbouw te verbeteren – met behoud van de bestaande natuur – en om buitendijs natuur te ontwikkelen. De natuurontwikkeling in de uiterwaarden is één van de inrichtingsmaatregelen die in het plan genoemd wordt. Alhoewel het plangebied van het bestemmingsplan voor de Afferdense en Deestse Waarden buiten het herverkavelingsgebied c.q. inrichtingsplan Land van Maas en Waal valt, passen de beoogde inrichtingsplannen voor de Afferdense en Deestse Waarden wel binnen de generieke doelstelling om in de uiterwaarden natuurontwikkeling te realiseren.

3.3.4 Gemeentelijk archeologisch beleid

Het archeologisch beleid van de gemeente Druten is opgenomen op de archeologische waarden- en beleidskaart. Op basis van een analyse van landschappelijke, bodemkundige en archeologische informatie is een vlakdekkende kaart van archeologische waarden en verwachtingen opgesteld. Binnen het grondgebied van de gemeente zijn enkele terreinen met een monumentale status aanwezig en bevinden zich enkele terreinen met een bekende archeologische waarde. Daarnaast kunnen drie archeologische verwachtingszones worden onderscheiden:

- hoge archeologische verwachting;
- gematigde archeologische verwachting;
- lage archeologische verwachting.

Ook kunnen gebieden worden aangemerkt waarvoor geen archeologische verwachting geldt. Het betreft gebieden waar reeds archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden en niets is aangetroffen, gebieden die zijn afgegraven of ontgrond, grotere waterpartijen en grootschalige afgravingen of geërodeerde stukken land.

Zoals reeds aangegeven wordt in paragraaf 4.9 nader ingegaan op de archeologische en cultuurhistorische aspecten binnen het plangebied.

4 RANDVOORWAARDEN - MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een aantal milieuonderwerpen toegelicht. In eerste instantie wordt in navolgende paragraaf 4.2 kort ingegaan op de plan-MER die aan dit bestemmingsplan verbonden is. Vervolgens gaat paragraaf 4.3 in op de geluidsaspecten, paragraaf 4.4 op het Besluit luchtkwaliteit, waarna paragraaf 4.5 de externe veiligheid in het plangebied beschrijft. In paragraaf 4.6 wordt ingegaan op de bodemaspecten en in paragraaf 4.7 is de zogenaamde watertoets opgenomen. In paragraaf 4.8 staat de natuur centraal. Tot slot worden in paragraaf 4.9 nog de archeologische aspecten verwoord.

4.2 Plan-MER Afferdense en Deestse uiterwaarden

In 2001 is de Europese richtlijn betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's vastgesteld (nr. 2001/42/EG). In Nederland werd deze verplichting in eerste instantie bekend als Strategische Milieubeoordeling of kortweg SMB. Omzetting van de SMB-richtlijn in de Nederlandse wetgeving heeft in september 2006 plaatsgevonden door wijziging van de Wet milieubeheer en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. 1994. Hierbij wordt gesproken over een milieueffectrapportage van plannen (als vertaling van de Europese SMB-richtlijn) en over milieueffectrapportage van besluiten (het oorspronkelijke Nederlandse m.e.r., nu projectmer of formeel besluitmer genoemd). Een plan-MER plicht kan gelden voor vaststelling van onder andere een bestemmingsplan. Doel van het MER is het milieubelang een volwaardige plaats in de overheidsbesluitvorming te geven.

De voorgenomen activiteit in dit bestemmingsplan voorziet in de herinrichting van de Afferdense en Deestse uiterwaarden met een omvang van circa 285 hectare. Daarbij worden 3 nevengeulen gegraven, waarvan er één permanent zal meestromen. Verder zullen een aantal zomerkaden en een deel van het hoogwatervrije terrein worden verlaagd tot de hoogte van het bestaande maaiveld. De uitgegraven en afgegraven uiterwaardengrond zal nuttig worden toegepast voor de verondieping van de bestaande zandwinplas en voor het weer opvullen van een nieuw te graven zandwinplas (delfstofwinning). Verder voorziet de voorgenomen activiteit in een wijziging van de agrarische functie van de uiterwaarden naar de functie natuur. Circa 1/3 van het gebied is in gebruik voor agrarische doeleinden.

Een deel van deze activiteiten wordt genoemd in de onderdelen C en D van de bijlage van het Besluit m.e.r. 1994. In deze onderdelen van de bijlage worden de activiteiten opgesomd waarvoor het maken van een milieueffectrapportage verplicht is (onderdeel C), of waarvoor moet worden beoordeeld of het maken van een milieueffectrapportage verplicht is (onderdeel D).

Maar de m.e.r.-plicht voor de rivierverruiming in de ADW vloeit voort uit artikel 7.2a van de Wet milieubeheer. Daarin staat dat ingrepen, waarvoor

volgens de Natuurbeschermingswet een 'passende beoordeling' nodig is, automatisch m.e.r.-plichtig zijn.

De procedure voor de plan-MER is gekoppeld aan de desbetreffende moederprocedure, in dit geval het bestemmingsplan. De procedure voor het bestemmingsplan en de plan-MER zijn in september 2008 dan ook gezamenlijk van start gegaan. De plan-MER wordt samen met het ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd en aan inspraak onderworpen. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan wordt rekening gehouden met het plan-MER. Op die wijze is verzekerd dat de milieueffecten van de beoogde herinrichting voldoende worden meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Omwille van de duidelijkheid is gekozen om de plan-MER in een afzonderlijk boekwerk op te nemen. De plan-MER is als bijlage aan dit bestemmingsplan toegevoegd.

4.3 Geluidsaspecten

Algemeen

Op 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder in werking getreden. Naast veel overeenkomsten met de vorige wetgeving is op een aantal belangrijke onderdelen de wet gewijzigd. Belangrijk is onder meer de decentralisatie van de bevoegdheid tot het vaststellen van een hogere waarde door Burgemeester en Wethouders. In het verleden was deze bevoegdheid voorbehouden aan Gedeputeerde Staten, maar nu dus aan B&W. Als een gemeente, na onderzoek, een hogere waarde verleent bij het vaststellen van een bestemmingsplan, moet zij het ontwerpbesluit hiervoor tegelijk met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage leggen.

Ander belangrijk punt is de invoering van L_{den} als nieuwe Europees dosismaat voor wegverkeerslawaai en spoorweglawaai. De geluidsbelasting in L_{den} is het gemiddelde over de dag-, avond- en nachtperiode en wordt uitgedrukt in dB. Opgemerkt wordt dat de geluidsbelasting als gevolg van industrielawaai wel nog steeds in dB(A) wordt uitgedrukt.

Wegverkeerslawaai

In de Wet geluidhinder zijn ter bestrijding van wegverkeerslawaai, zones langs wegen aangegeven die beschouwd worden als aandachtsgebieden voor geluidhinder. De wettelijke zones zijn zodanig bepaald dat er buiten de zone in het algemeen geen geluidniveaus voorkomen hoger dan de voorkeurswaarde van $L_{den} = 48$ dB vanwege wegverkeer. De breedte van de zone is afhankelijk van de capaciteit van de weg (aantal rijstroken) en de aard van de omgeving (stedelijk en buitenstedelijk). De breedte van de zone dient voor iedere situatie bepaald te worden en kan variëren van 200 tot 600 meter. In bijgaande tabel zijn de zonebreedtes aangegeven.

Gebied waarin de weg ligt	Aantal rijstroken	Zonebreedte
Stedelijk	één of twee	200 meter
	drie of meer	350 meter
Buitenstedelijk	één of twee	250 meter
	drie of vier	400 meter
	vijf of meer	600 meter

Vastgestelde zonebreedtes Wgh

Bij wijzigingen binnen een bestemmingsplan is er sprake van een zogenaamde 'nieuwe situatie'. In die situaties dient binnen de zone van een weg onderzoek te worden uitgevoerd naar de te verwachten geluidbelasting van nieuw te realiseren woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen alsmede naar de doeltreffendheid van eventuele geluidbeperkende maatregelen.

Aangezien de wegen in en rondom het plangebied zijn aangewezen als (of worden in de nabije toekomst aangewezen als) 30 km/uur wegen treden er geen belemmeringen op als gevolg van het gestelde in de Wet geluidhinder. Dergelijke wegen hebben volgens de Wet geluidhinder geen geluidszone en hoeven niet aan de voorkeursgrenswaarde getoetst te worden.

Industrielawaai

Wel is een zoneringsplan als gevolg van industriële lawaai op het plangebied van toepassing. Net buiten het plangebied is sprake van een gezoneerd bedrijventerrein en geluidzones (zonegrens - 50 dB(A) contour), conform artikel 41 van de Wet geluidhinder. Het betreft de bestaande scheepswerf Ravestein.

Daarnaast ligt ook een gedeelte van de geluidzone van Scheepswerf Dodewaard BV, gevestigd aan de overzijde van de Waal in de gemeente Neder-Betuwe, in het plangebied.

De betreffende zones zijn op de bestemmingsplankaart aangegeven. Binnen de zones zijn geen nieuwe woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen toegestaan. De zones zijn overeenkomstig de vastgestelde zones uit de vigerende bestemmingsplannen. Er is uitgegaan van eenzelfde situatie.

Voor de geluidsaspecten als gevolg van de uitvoeringswerkzaamheden wordt verwezen naar paragraaf 5.7.3. van het plan-MER.

4.4 Besluit Luchtkwaliteit

Algemeen

Op 15 november 2007 is een nieuw wettelijk stelsel voor luchtkwaliteitseisen van kracht geworden. De hoofdlijnen van de nieuwe regelgeving zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer. De regelgeving is uitgewerkt in de onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en Ministeriële Regelingen. Daarmee zijn het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk 2005), de Regeling saldering luchtkwaliteit, het Meet- en rekenvoorschrift bevoegdheden luchtkwaliteit 2005 en de Meetregeling luchtkwaliteit vervallen.

De nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken;
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

In de 'Wet luchtkwaliteit' (artikel 5.16 van de Wet milieubeheer) is aangegeven in welke gevallen de luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmeringen vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen:

1. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
2. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
3. een project draagt 'niet in betekenende mate' bij aan de luchtverontreiniging;
4. een project past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Als een project aan één van de bovengenoemde aspecten voldoet is geen nader luchtkwaliteitsonderzoek nodig.

Luchtkwaliteit in relatie tot het plangebied

Dit bestemmingsplan maakt de herinrichting van de uiterwaarden mogelijk, waarin de natuurontwikkeling en de waterberging veilig worden gesteld. In het gebied is geen sprake van ontwikkelingen die leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit, bijvoorbeeld als gevolg van verkeersaantrekkende werking. Ten opzichte van de huidige situatie zal, ook planologisch gezien, sprake zijn van een verbetering. De steenfabriek wordt niet meer bestemd, de aan- en afvoerwegen naar en in het gebied zijn nu afgestemd op lokaal verkeer (toegang van een enkele woning) en recreatief langzaam verkeer. De bedrijvigheid in het noordoosten van het plangebied is in overeenstemming met de huidige situatie bestemd.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmeringen vormen voor de beoogde ontwikkelingen in de Afferdense en Deestse Waarden, zodat voldaan wordt aan het gestelde in de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit'.

Voor de luchtkwaliteit als gevolg van de uitvoeringswerkzaamheden wordt verwezen naar paragraaf 5.7.5. van het plan-MER.

4.5 Besluit Externe veiligheid

Algemeen

Bij externe veiligheid gaat het om de gevaren die de directe omgeving loopt in het geval er iets mis mocht gaan tijdens de productie, het behandelen of het vervoer van gevaarlijke stoffen.

De daaraan verbonden risico's moeten aanvaardbaar blijven.

Deze risico's worden onderverdeeld in plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Onder het plaatsgebonden risico verstaat men de kans per jaar dat op een bepaalde locatie een individu die daar permanent verblijft, komt te overlijden.

Onder groepsrisico verstaat men de kans dat in één keer een groep mensen komt te overlijden als gevolg van een gevaarlijke activiteit.

Met het oog daarop heeft de rijksoverheid risiconormen vastgesteld waarmee bedrijven, wegbeheerders en vervoerders, maar ook gemeenten en provincies rekening dienen te houden (Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, Ministeries V&W en VROM 1996). Vervolgens is in dit kader ook een 'Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen' (IPO/VNG 1998) gepubliceerd.

Externe veiligheid moet altijd in preventieve zin deel uitmaken van de besluitvorming bij nieuwe situaties, en kan bij besluitvorming over bestaande situaties leiden tot aanvullende maatregelen.

De kans op en de gevolgen van mogelijke ongevallen zijn te berekenen in een risicoanalyse. Met de risicoanalyse is voor elke willekeurige locatie langs een route van gevaarlijke stoffen (weg, binnenwater, spoor), de zogenaamde mobiele bronnen, het risico voor de omgeving te berekenen. Eenzelfde berekening kan worden gemaakt voor stationaire inrichtingen waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn (chemische installaties, vuurwerkfabrieken, LPG installaties, etc.). Hiervoor geldt het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (in combinatie met de Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen) dat in oktober 2004 van kracht is geworden.

Externe veiligheid in relatie tot het plangebied

Transport

Voor het plangebied kan het volgende worden opgemerkt.

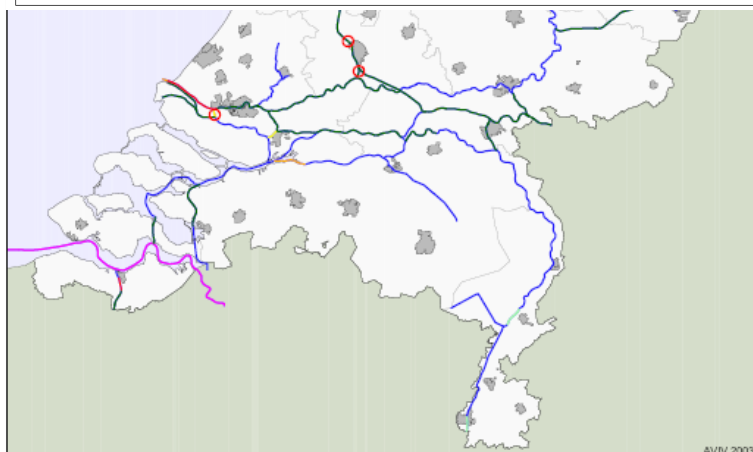
De Waal is een belangrijke transportader, ook voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Rijkswaterstaat heeft onderzoek gedaan naar de externe risico's op de verschillende transportassen in Nederland. De resultaten zijn verwoord in de risicoatlas vervoer gevaarlijke stoffen. In navolgende figuren zijn de belangrijkste resultaten voor dit plangebied weergegeven. Voor wat betreft het plaatsgebonden risico ligt de 10⁶ contour op maximaal 25 meter uit de as van de waterweg. Voor wat betreft het individuele risico is geen sprake van een overschrijding van de oriënterende waarde.

Groepsrisico ten opzichte van de oriënterende waarde (OW)
 — > de OW
 — > 10% van de OW

Vaanwegen
 — Beschouwde hoofdvaaenwegen

Groepsrisico

Contouren, afstanden vanaf de oever van de vaarweg
 ○ 10E-8 contour tot 25 meter
 ○ 10E-6 contour 25 tot 50 meter

Apert beschouwde vaarwegen
 — Westerschelde / Beneden Zeeschelde PR 10E-8 van 0 tot 750 m op de oever

— 10E-8 contour 250 meter en meer
 — 10E-8 contour 100 tot 250 meter
 — 10E-8 contour 50 tot 100 meter
 — 10E-8 contour 25 tot 50 meter
 — 10E-8 contour tot 25 meter
 — Geen 10E-8 contour

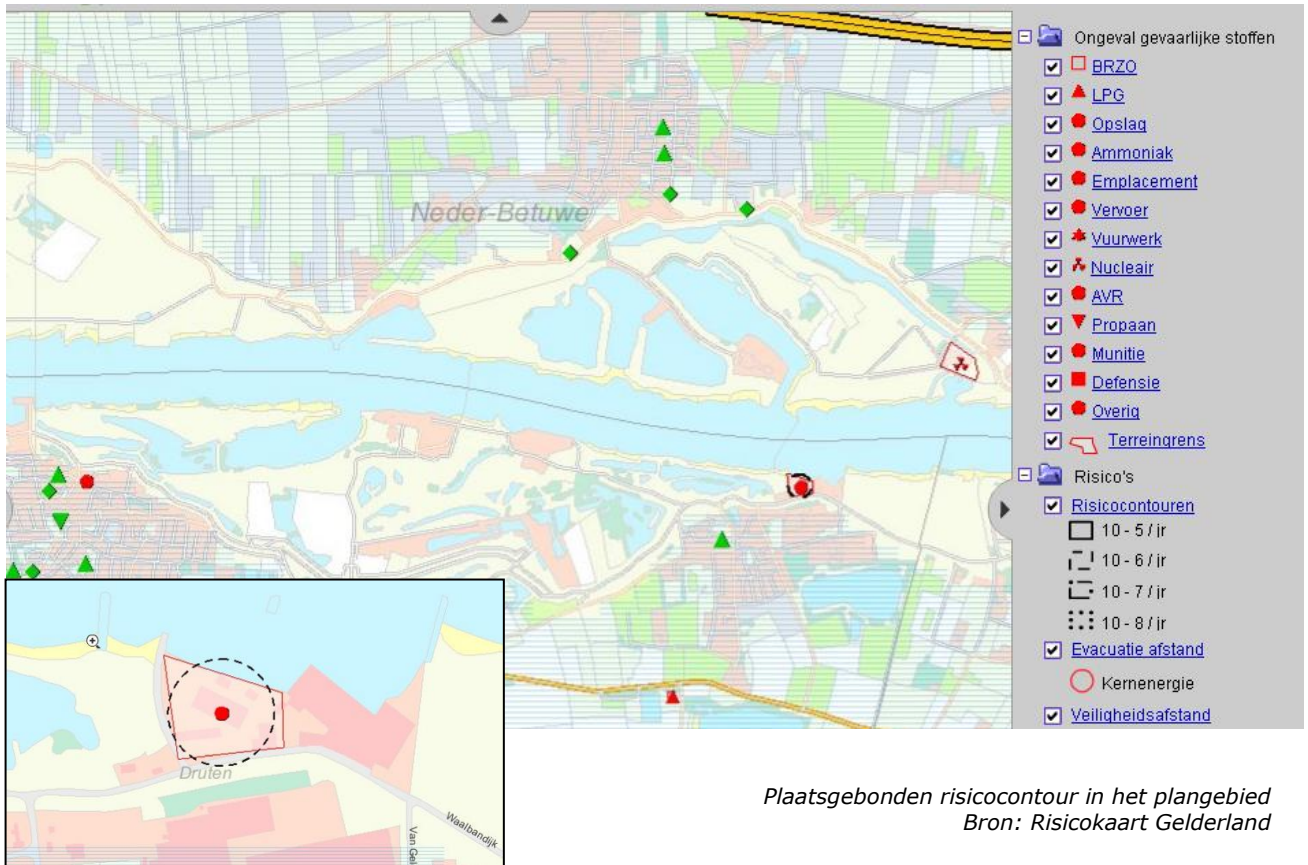
Plaatsgebonden risico

*Groepsrisico en plaatsgebonden risico in Nederland
 Bron: Risicoatlas, Aviv*

Dit bestemmingsplan voorziet niet in functies die binnen de genoemde contouren zijn gesitueerd, zodat zich voor wat betreft de externe veiligheid geen problemen voordoen.

Inrichtingen

In en nabij het plangebied is één stationaire inrichting met gevaarlijke stoffen aanwezig, te weten de scheepswerf Ravestein, die van invloed is op dit bestemmingsplan. Op basis van de geldende milieuvergunning is op het terrein opslag van gevaarlijk stoffen (bestrijdingsmiddelen) toegestaan. In dit kader dient er tussen kwetsbare objecten (o.a. woningen) en de opslag van gevaarlijke stoffen een verplichte afstand te worden aangehouden, het plaatsgebonden risico (PR 10-6) genaamd. Van belang is de afstand tussen de grens van het bouwvlak, waar de stoffen opgeslagen mogen worden, en kwetsbare bestemmingen. Deze moet minimaal 70 meter bedragen. Aangezien er binnen deze afstand geen kwetsbare bestemmingen zijn gesitueerd en/of mogelijk worden gemaakt, wordt geconcludeerd dat er geen nader onderzoek (risicoanalyse) voor wat betreft het aspect externe veiligheid plaats hoeft te vinden.

*Plaatsgebonden risicocontour in het plangebied
Bron: Risicokaart Gelderland*

4.6 Bodem

Het is wettelijk geregeld (bouwverordening) dat bouw pas kan plaatsvinden als de bodem geschikt is (of geschikt is gemaakt) voor het beoogde doel. Daarom dient bij iedere nieuwbouwactiviteit de bodemkwaliteit door middel van onderzoek in beeld te worden gebracht. Het onderzoek mag niet meer dan vijf jaar oud zijn en moet een vastgestelde informatiekwaliteit bieden. In dit bestemmingsplan zijn echter geen nieuwbouwmogelijkheden voorzien. Wel is de herinrichting van de uiterwaarden voorzien, waarbij de uiterwaardengronden worden vergraven en hergebruikt. In de plan-MER zijn de herinrichting en de werkzaamheden uitvoerig beschreven en de toetsing daarvan aan het Besluit Bodem Kwaliteit. Hier wordt daarom volstaan met een verwijzing naar de plan-MER.

4.7 Waterparagraaf

Voor dit project zijn zowel handhaven van het bestaande beschermingsniveau tegen overstroming als het stimuleren van natuurontwikkeling hoofddoel. Beide doelstellingen komen voort uit nationaal beleid respectievelijk Ruimte voor de Rivier en de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

Voor wat betreft de wateraspecten wordt onderscheid gemaakt in de kwantiteitsaspecten en de waterkwaliteit.

Waterkwantiteit

Voor wat betreft de waterkwantiteit is de doelstelling die voortkomt uit de PKB 'Ruimte voor de rivier' van belang. In 2006 heeft het kabinet de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier vastgesteld. Deze PKB heeft drie doelen:

1. in 2015 kan een afvoer van 16.000 kubieke meter water per seconde veilig door de Rijntakken stromen;
2. door de maatregelen die hiervoor nodig zijn, verbetert ook de ruimtelijke kwaliteit van het riviereengebied;
3. de extra ruimte die de rivier in de loop van de eeuw nodig kan hebben als klimaatveranderingen verder doorzetten.

In deze PKB wordt een pakket van samenhangende maatregelen voorgesteld om de extreem hoge waterstanden op o.a. de Rijn, Waal en IJssel te verlagen. Daarbij wordt uitgegaan van een maatgevende rivierafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith. In het pakket wordt een aantal ruimtelijke maatregelen opgenomen, zoals de verlaging van uiterwaarden, de aanleg van nevengeulen en het verwijderen van obstakels.

In de PKB wordt ook een doorkijk gegeven naar de lange termijn, dat wil zeggen een maatgevende rivierafvoer van 18.000 m³/s bij Lobith rond de eeuwwisseling (2100) en de visie op de binnendijkse ruimte die nodig is om deze afvoer veilig naar zee af te voeren. De PKB gaat er daarbij van uit dat in het huidige buitendijkse gebied een bepaald deel van de afvoer verwerkt kan worden, zonder daarbij specifieke locaties aan te wijzen waar verruiming van het winterbed zou moeten plaatsvinden. In de toekomst moet worden bezien waar dit nodig is en of dit consequenties heeft voor de Afferdense en Deestse Waarden.

De beoogde herinrichting van de Afferdense en Deestse uiterwaarden is logischerwijs afgestemd op de genoemde doelstelling. Het verlagen van de uiterwaarden in het plangebied en het realiseren van een meestromende nevengeul dragen daarvoor zorg. Om er voor te zorgen dat in de Afferdense en Deestse Waarden voldoende ruimte gecreëerd wordt, is voor de herinrichting uitgegaan van een taakstelling van 6 cm. Dat wil zeggen dat het gebied zodanig ingericht wordt dat de waterstand bij het nieuwe maatgevend debiet 6 cm lager is dan wanneer er niets gebeurt. Met de inrichting wordt beantwoord aan de opdracht een lokale verlaging van het Maatgevend Hoog Water (MHW) van 6 cm te realiseren. Hiermee wordt voldaan aan de taakstelling die voor dit gebied is opgenomen in de genoemde Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB).

In het kader van de MER 2006 is al eens onderzocht wat het effect is op de Kwel(stromen), mogelijke verontreiniging via grondwater, mogelijke verontreinigingen via oppervlaktewater en ecotoxicologische risico's. Tevens heeft eind 2009 nader onderzoek naar de kwelstromen plaatsgevonden. De verwachting is dat ten gevolge van de vergravingen de kwel bij hoogwater in de toekomst verder kan toenemen. Daarom is in opdracht van Rijkswaterstaat door Witteveen en Bos onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de kweltoename als gevolg van de werkzaamheden aan de Afferdense en Deestse Waarden tussen 1995 en heden, alsook de mogelijke kweltoename die zou kunnen ontstaan door realisatie van dit bestemmingsplan, weg te nemen. Dit heeft geresulteerd in het rapport 'Onderbouwing varianten maatregelpakket 9 kwelmaatregelen Afferdense en Deestse Waarden' (projectcode DSRT30-3, 14 januari 2010). In dit rapport is een binnendijkse variant geselecteerd, waarmee het kwelprobleem in de beheerfase geheel opgelost wordt. Met horizontale drainage achter de dijk in de openbare ruimte, met waar nodig aanvullende verticale drainage, wordt verhoging van de grondwaterstand voorkomen. Daar waar dit niet tot een afdoende oplossing leidt, wordt aanvullende perceelsdrainage aangebracht op percelen van eigenaren die mee willen werken.

Waterkwaliteit

De Kaderrichtlijn Water (KRW), vanaf 2000 van kracht, is gericht op ecologisch gezond water, en duurzaam watergebruik. De Afferdense en Deestse Waarden zijn gelegen langs de Waal, die in de KRW is gekarakteriseerd als onderdeel van het deelstroomgebied Rijn-West van de Europese Unie. De Waal wordt gekenmerkt als een 'sterk veranderd waterlichaam'. Het voornemen tot herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden heeft invloed op de (ecologische) toestand van de Waal. De KRW heeft ook tot doel de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater te beschermen. De Kaderrichtlijn is mede door de fasering waarin deze wordt ingevoerd niet als sturend meegenomen voor de herinrichting. De verwachting is dat zowel voor de ecologie als voor de (grond-)waterkwaliteit voldaan wordt aan de doelstelling van de kaderrichtlijn water. De bewaking van het beantwoorden aan die doelstellingen zal plaatsvinden als onderdeel van het integrale monitoringsprogramma voor het stroomgebied.

In het plan-MER zijn de mogelijke hydrologische gevolgen in beeld gebracht. Hier wordt dan ook volstaan met een verwijzing naar het plan-MER.

4.8 Natuur

4.8.1 Flora- en faunawet

Met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet (1 juli 2002) is een basisrichtlijn voor het omgaan met beschermde dier- en plantensoorten wettelijk vastgelegd.

De wet houdt op hoofdlijnen in dat voor alle ingrepen die beschermde soorten en hun rust- of verblijfplaatsen kunnen schaden en vernietigen, een ontheffing dient te worden aangevraagd.

De Flora- en faunawet hoeft slechts in een bestemmingsplan te worden geïmplementeerd met het oog op de uitvoerbaarheid van het plan. Op basis van een globale beschrijving en beoordeling van de aanwezige waarden kan de waarschijnlijkheid van het verkrijgen van een ontheffing worden beoordeeld. Het is dus niet perse noodzakelijk dat al voor de vaststelling van een bestemmingsplan een ontheffing verkregen is.

Bestaand bebouwd gebied (vigerende bestemmingen met woondoeleinden, bedrijfsdoeleinden e.d.) kan buiten beschouwing worden gelaten, bijvoorbeeld bij actualisering van bestemmingsplannen.

Dit geldt echter niet voor (inbreiding)locaties waar de invulling drastisch verandert. Dit betekent dat voor nieuwe woningbouw, bedrijvigheid en infrastructuur de aanwezige waarden (soorten) moeten zijn geïnventariseerd en de effecten moeten worden beoordeeld.

Flora en fauna in relatie tot het plangebied

Het plangebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Het gebied maakt deel uit van 'Natura 2000 gebied 68 – Uiterwaarden Waal'. In de bijbehorende gebiedsbeschrijving wordt aangegeven dat de uiterwaarden van de Waal een belangrijk broedgebied zijn voor soorten van natte, ruige graslanden (porseleinhoen en kwartelkoning). Het is daarnaast ook een belangrijk rust- en foerageergebied voor kleine zilverreiger, kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, smient, tafeleend, Kievit en grutto.

De Afferdense en Deestse Waarden maken tevens deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en er wordt zowel vanuit rijksbeleid als vanuit provinciaal beleid naar gestreefd ecotopen van het rivierecosysteem, die in de loop der tijd verloren of achteruit zijn gegaan, opnieuw te ontwikkelen.

Voor de Afferdense en Deestse Waarden zijn naast de Natura 2000 en de Ecologische Hoofdstructuur ook de afspraken in het kader van de voormalige NURG (Nadere Uitwerking voor het Rivieren Gebied) sturend voor de inrichting. De doelstelling van het NURG programma was het realiseren van 7.000 ha nieuwe natuur in de uiterwaarden van de Rijntakken en het bedijkte deel van de Maas in 2015. Op basis van dit voornemen en voor het realiseren van de doelstelling worden door het rijk gronden aangekocht. De nieuwe natuur vormt een onderdeel van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur in het rivierengebied. Sinds 1993 werken het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het ministerie van LNV samen aan de realisatie van dit NURG-programma. Naast het realiseren van nieuwe natuur, wordt ook een bijdrage geleverd aan het verhogen van de veiligheid, onder andere door het verminderen van de kans op overstromingen. Beide ministeries dragen ieder

50% bij aan de kosten. Na de hoogwaters van 1993 en 1995 heeft het NURG-programma een stevige impuls gekregen door de koppeling met de dijkversterking via de Deltawet Grote Rivieren. In al deze projecten wordt natuurontwikkeling gekoppeld aan rivierverruiming. Ook het onderhavige bestemmingsplan en de voorgenomen bestemming van het gebied heeft daarmee rechtstreeks van doen. De Flora- en faunawet ziet er op toe dat voorgenomen ingrepen of herinrichting geen negatieve effecten mag hebben op de ecologische situatie in het gebied. Hiervoor zal een ecologisch onderzoek inzicht moeten bieden in de bestaande ecologische kwaliteiten van het gebied.

Daartoe is in de winter van 2007 een bureauonderzoek gedaan door Bureau Natuurbalans en Limens-Divergens¹ dat in het najaar van 2008 is gevolgd door een bureau- en veldonderzoek ten behoeve van de Flora- en faunatoets en de Natuurbeschermingswet 1998². Op basis van deze onderzoeken is hierna een beknopte beschrijving van de natuurwaarden opgenomen. De integrale onderzoeken zijn als bijlage achter de plan-MER opgenomen en maken op die wijze deel uit van dit bestemmingsplan.

Ecologie in de Afferdense en Deestse Waarden

De Afferdense en Deestse Waarden vormen wat betreft natuur een gevarieerd gebied. Door vroegere en recente ontgrondingen kent het gebied betrekkelijk veel hoogteverschillen. Er komen verschillende landschapstypen voor die elkaar in een vrij kleinschalig patroon afwisselen. De belangrijkste ingrediënten zijn wateren, pioniersvegetaties van droge en natte standplaatsen, droge en natte graslanden, moerassen, ruigten, struwelen, bosjes en bos. Verder is het van belang dat niet de gehele uiterwaard overstroomt bij hoogwater. Er zijn enkele hoger gelegen delen die zelden of nooit overstromen. Niet alleen groeit hier vaak een geheel andere vegetatie (hardhoutoibos, droge graslanden en droge ruigten), maar deze gebiedsdelen zijn ook van belang als uitwijkplaats voor allerlei dieren, waaronder de strikt beschermde kamsalamander.

Zoogdieren

Diverse soorten grotere en kleinere zoogdieren komen meer of minder talrijk in de uiterwaarden voor. Op grond van data van heel Nederland kan gesteld worden dat de in de Afferdense en Deestse Waarden voorkomende soorten zoogdieren niet behoren tot bedreigde populaties. Voor de rekolonisatie zijn de hoogwatervluchtplaatsen in de vorm van oude fabrieksterreinen en anderszins nog bebouwde delen in het gebied van wezenlijk belang en waard om behouden te blijven.

Vijf soorten vleermuizen zijn in 1997 en 1998 sporadisch in de Afferdense en Deestse Waarden waargenomen en behoren tot de categorie 'algemeen voorkomend': Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis. De meeste van de vleermuissoorten gebruiken het gebied vooral als voedselgebied en brengen hun jongen elders groot. Wel overwinteren er vleermuizen in de oude steenovens. Op nationaal

¹ Felix, R.P.W.H., 2007, Natuurtoets Afferdense en Deestse Waarden, Interim rapportage, Analyse en archiefgegevens en toetsings Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998, Bureau Natuurbalans-Limens Divergens BV Nijmegen.

² Felix, R.P.W.H., 2008, Natuurtoets Afferdense en Deestse Waarden, Analyse archiefgegevens en veldinventarisatie 2008 ten behoeve van toetsing Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998, Bureau Natuurbalans-Limens Divergens BV, Nijmegen 17 november 2008.

niveau komt alleen de Rosse vleermuis op de Rode Lijst voor met de aanmerking 'gevoelig'. Op internationaal niveau hebben alle vijf soorten een strenge bescherming (bijlage IV) op grond van de Habitatrichtlijn.

Ongewervelden

Bij de libellen en dagvlinders zijn geen soorten aangetroffen die zeldzaam zijn of op een lijst van beschermden soorten staan. De vlinderfauna was in 1997 en 1998 relatief soortenarm in de Afferdense en Deestse Waarden. Van de overige ongewervelden (vliegen en muggen, kevers, vliesvleugeligen, spinnen en hooiwagens en wantsen) is de ontwikkeling in het gebied gevolgd nadat in deelgebied 4 is begonnen met de vergravingen. Het aantal soorten is in de ontcleide delen groter dan in de uitgangssituatie met grasland. Ontcleden van uiterwaardgrasland lijkt dus weinig destructief te zijn voor deze groep van ongewervelden. De ontcleiing heeft een aantal voor ons land zeldzame ongewervelden opgeleverd, die dynamiek prefereren.

Voor wat betreft de macrofauna (in het water) wordt geconcludeerd dat veel van de wateren in het plangebied algemene macrofauna soorten herbergen die ook elders in het land veel voorkomen. Bij aantakking van de nevengeul verschuift de macrofaunasamenstelling naar een meer karakteristieke riviergemeenschap die als waardevoller en soortenrijker te boek staat.

Vogels

De Afferdense en Deestse Waarden zijn, zoals genoemd, als Vogelrichtlijngebied aangewezen op grond van Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans, Smient (vooral wintervogels) en Kwartelkoning (broedvogel). Deze soorten bevinden zich vooral in of op het water, in het moeras of op kale (slikkige) oevers en in de graslanden. Het aandeel van deze soorten is in de Afferdense en Deestse Waarden niet erg hoog. Vrijwel de gehele Afferdense en Deestse Waarden bestaat uit habitats die bruikbaar zijn voor één of meer van de volgende soorten. Fuut, Aalscholver, Krakeend, Slobeend, Pijlstaart, Tafeleend, Kuifeend, Meerkoet, Kievit, Grutto en Wulp.

Door de diversiteit aan habitattypen is het gebied soortenrijk en kent het een hoge broedvogeldichtheid. Van de kwalificerende soorten zijn dat de Grauwe gans, de Smient en in mindere mate de Kwartelkoning. Daarnaast broedt nog een zestal Rode Lijst soorten in de Afferdense en Deestse Waarden: Dodaars, Porseleinhoen, Kluut, Tureluur, Steenuil en Oeverwaluw.

Amfibieën

In de Afferdense en Deestse Waarden is de aanwezigheid vastgesteld van 6 soorten amfibieën: Kamsalamander, Kleine watersalamander, Gewone Pad, Rugstreeppad, Bruine kikker en Middelste groene kikker. De gevonden populaties zijn klein tot zeer klein. De betere wateren voor amfibieën liggen voornamelijk binnendijks.

De Kamsalamander en Rugstreeppad zijn beschermd op grond van bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Zij zijn in het gebied aanwezig in het centrale en oostelijke deel.

Vissen

Van de aangetroffen vissen komen het Vetje en de Winde voor op de Rode Lijst, resp. in de categorie 'kwetsbaar' en 'gevoelig'. In de Habitatrichtlijn

Aspect	Herinrichting uiterwaard
Zoogdieren	0
Vleermuizen	+
Ongewervelden	+
Vogels	0
Amfibieën	-/0
Vissen	+
Vegetatie	0
Landschap	+

*Waardering effecten van de herinrichting op natuur, landschap en cultuurhistorie
Bron: Milieu-effectrapport Afferdenschse en Deestse Waarden*

hebben zij geen aparte status. Verder is nog een tiental soorten aangetroffen die niet bedreigd zijn en in vrijwel geheel Nederland voorkomen.

Vegetatie

In het gebied zijn 7 Rode Lijst soorten en 1 beschermde soort (Zwanebloem) vastgesteld. Grote delen van het gebied zijn niet bijzonder, er groeien algemene soorten die ook elders in het rivierengebied of daarbuiten veel worden aangetroffen. Uitzonderingen zijn de oude plasjes en strangen en twee oeverwallen waar 5 van de 7 Rode Lijst soorten groeien.

Conclusies:

Volgens het bureau- en veldonderzoek van Natuurbalans-Limes Divergens dient in het kader van de voorgenomen ingreep ontheffing te worden aangevraagd van de Ffw voor de rugstreeppad, de kamsalamander, vogels met een vaste verblijfplaats en de rivierrombout.

Effecten/toetsing:

- : op voorhand zeker een negatief effect: uitgebreide Ffw-toets noodzakelijk;
●: op voorhand geen effect / geen noodzaak tot toetsing.

Nederlandse naam	tijdens uitvoering	als gevolg van een nieuwe inrichting	Ffw-toets
rugstreepd	●	●	✓
kamsalamander	●	●	✓
poelkikker	●	●	
dagvlinders	●	●	
vaatplanten	●	●	
zoogdieren	●	●	
vleermuizen	●	●	
vogels met vaste verblijfplaats	●	●	✓
vissen	●	●	
vogels zonder vaste verblijfplaats	●	●	
rivierrombout	●	●	✓

Tabel: Samenvatting (mogelijke) negatieve effecten op streng beschermde soorten van de Flora- en faunawet (tabel 3 Ffw) en ontheffingsplicht (Bron: rapport Natuurbalans-Limes Divergens).

De overige in het plangebied voorkomende soorten/groepen ondervinden zeker geen negatieve effecten van de ingreep of negatieve effecten worden voorkomen door randvoorwaarden. Ten aanzien van de overige groepen zijn de ingrepen niet strijdig met de Ffw.

Op 3 maart 2009 is aan de initiatiefnemer een ontheffing Ffw -onder voorwaarden- verleend door het Ministerie van LNV (thans EZ&I) ten behoeve van de herinrichting van de Afferdense en Deestse waarden in de gemeente Druten (FF/75C/2008/0573). Deze ontheffing is inmiddels onherroepelijk.

4.8.2 Natuurbeschermingswet (Natura 2000)

Volgens het bureau- en veldonderzoek van Bureau Natuurbalans-Limes Divergens worden bij de realisatie van de voorgenomen activiteiten tijdelijk negatieve effecten verwacht ten aanzien van:

- slikkige rivieroeveren,
- zachthoutoibos,
- kamsalamander,
- niet-broedvogels.

Negatieve effecten zijn tijdelijk; *Significant* negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Ten behoeve van een vergunningsaanvraag Natuurbeschermingswet 1998 is een verslechterings- en verstoringstoets opgesteld ten aanzien van bovengenoemde habitattypen en soortgroepen, waaruit blijkt dat de

voorgenomen activiteiten een aanvaardbare verslechtering en/of verstoring tot gevolg hebben.

In het onderzoek zijn mitigerende en compenserende maatregelen opgesomd om de schade aan soorten en overtredingen van de natuurwetgeving zoveel mogelijk te vermijden.

maatregel	eerste jaar van ingreep per deelgebied											
	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
Ffw												
1. braakleggen te vergraven gronden												
2. soortenrij maken van te vergraven wateren												
3. indammen strang kamsalamander												
Nbw												
4. inzaaien gras huidige maisakkers tbv ganzen												
5. voorkomen verstoring wintervogels												

Tabel: Mitigerende en compenserende maatregelen. De periode waarin de maatregelen genomen moeten worden zijn weergegeven in het groen. Met rood is weergegeven wanneer de maatregelen zeker niet mogen worden uitgevoerd.

1. Braakleggen

Buiten het broedseizoen van vogels en vóór het invallen van de vorst dient (ten behoeve van amfibieën) het ingrepengebied (deelgebied) braak gelegd te worden en in die staat te worden gehouden. Dit betekent dat alle opgaande beplanting vooraf verwijderd moet worden, dat van graslanden de teelaardelaag wordt verwijderd en dat alles glad wordt opgeleverd, om te voorkomen dat het terrein geschikt wordt voor de vestiging van vogels. Er dienen "vogelverschrikkers" te worden geplaatst in de vorm van vlaggen of palen met wapperend afzettingslint.

2. Leegvangen wateren

Te vergraven wateren die klein genoeg zijn om te bemonsteren op aanwezige vissen en amfibieën dienen in het kader van de zorgplicht (§5.3) enkele dagen voorafgaand aan de graafwerkzaamheden soortenrij gemaakt te worden, door zo goed als mogelijk alle aanwezige vissen en amfibieën weg te vangen en elders op geschikte, niet te vergraven locaties los te laten.

3. Maatregelen kamsalamander

De noordoostelijke helft van de strang, daar waar de kamsalamanders zijn waargenomen, zal tegen een verhoging van de dynamiek worden beschermd achter een aarden wal. De dimensies van de aarden dienen te worden afgestemd op de toekomstige overstromingshoogten, zodat deze tot dezelfde overstromingsduur kan worden teruggebracht zoals die nu voor de strang geldt.

4. Inzaaien maisakkers met gras

De huidige akkerpercelen in het gebied zullen worden ingezaaid met gras om het aanbod van voldoende foerageergebied voor ganzen te waarborgen. Bij voorkeur gebeurt dit in een zo vroeg mogelijk stadium voorafgaand aan de werkzaamheden.

5. Verstoring wintervogels

Verstoring van aanwezige niet-broedvogels kan voorkomen worden door werkzaamheden in het winterseizoen zoveel mogelijk overdag uit te voeren en rust en donkerte in het gebied 's nachts te waarborgen. Lichtverstoring kan worden voorkomen of beperkt door de hoeveelheid externe verlichting zo veel als mogelijk te beperken. Daarnaast verdient het aanbeveling vogelvriendelijke verlichting toe te passen. Dit is licht waarin het rode deel van het spectrum zoveel mogelijk ontbreekt, waardoor het een zachte, blauwgroene kleur uitstraalt.

Op 10 april 2009 heeft initiatiefnemer een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19d gekregen van Gedeputeerde Staten van Gelderland (zaaknummer 2008-020911). Deze vergunning is inmiddels onherroepelijk.

4.8.3 Ecologische Hoofdstructuur

Gelet op het vorenstaande zijn er als gevolg van de beoogde natuurontwikkeling in de Afferdense en Deestse Waarden (dynamisch rivierecosysteem) geen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van dit gebied (dynamisch rivierecosysteem). In het kader van dit bestemmingsplan is dat ook door Gedeputeerde Staten van Gelderland beoordeeld.

4.9 Archeologie

Algemeen

In 1992 heeft Nederland als lid van de Raad van Europa het Verdrag van Malta ondertekend. Dit verdrag heeft als doel het Europese archeologische erfgoed veilig te stellen. Eén van de verdragsverplichtingen voor de Nederlandse overheid is dat zij moet streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening, door er op toe te zien dat archeologen worden betrokken bij het planningsbeleid ten einde te komen tot evenwichtige strategieën voor de bescherming, het behoud en het beter tot hun recht doen komen van plaatsen van archeologisch belang. De Nederlandse overheid dient waarborgen te creëren dat archeologen, stedenbouwkundigen en planologen stelselmatig met elkaar overleggen ten einde te komen tot wijziging van ontwikkelingsplannen die het archeologische erfgoed zouden kunnen aantasten. Daartoe zou bij de voorbereiding van bestemmingsplannen meer aandacht moeten worden besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische waarden en bij de aanwezigheid van archeologische waarden zouden beschermende regelingen in het plan moeten worden opgenomen. Daarbij dient volgens het Verdrag het uitgangspunt te zijn dat 'de bodemverstoorder betaalt'.

Ter implementatie van het Verdrag van Malta is per 1 september 2007 een nieuwe wet van kracht geworden, de 'Wet op de archeologische en monumentenzorg (Wamz)' genaamd. De Wamz maakt formeel gezien deel uit van de 'Monumentenwet 1988'.

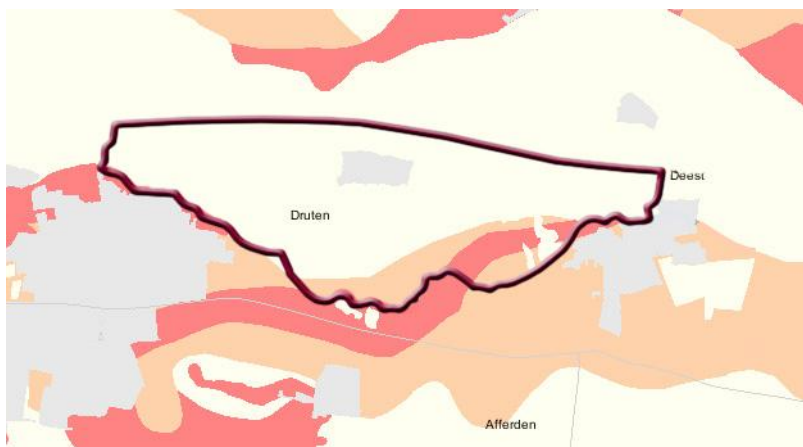
Het belangrijkste doel van de Wamz is de bescherming van de aanwezige en de te verwachten archeologische waarden door het reguleren van

bodemversturende activiteiten. Hierbij gaat de Wamz uit van het zo vroeg mogelijk betrekken van de archeologische waarden in het ruimtelijk ordeningsproces. Specifiek voor het bestemmingsplan is hierop artikel 38a, lid 1 van de Wamz van toepassing: "De gemeenteraad houdt bij de vaststelling van een bestemmingsplan (...) en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond, rekening met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten".

Provinciaal beleid

Uit de digitale kaarten van de provincie Gelderland kan worden herleid dat een deel in het zuidoosten van het plangebied is aangewezen als 'middel en hoge archeologische verwachtingswaarde'.

Dit betekent dat eventuele herinrichtingmaatregelen in deze gebieden gebonden zijn aan voorwaarden. De archeologische waarden van het gebied moeten worden onderzocht, alvorens tot werkelijke uitvoer over kan worden gegaan. Om dit ook planologisch veilig te stellen is het gebied met een hoge verwachtingswaarde voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie'. Dit betekent dat onder andere het vergraven, egaliseren, ophogen, etc., van de gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden verboden is (zie ook hoofdstuk 6 'Juridische aspecten', waarin een toelichting op de verbeelding en de regels staat).

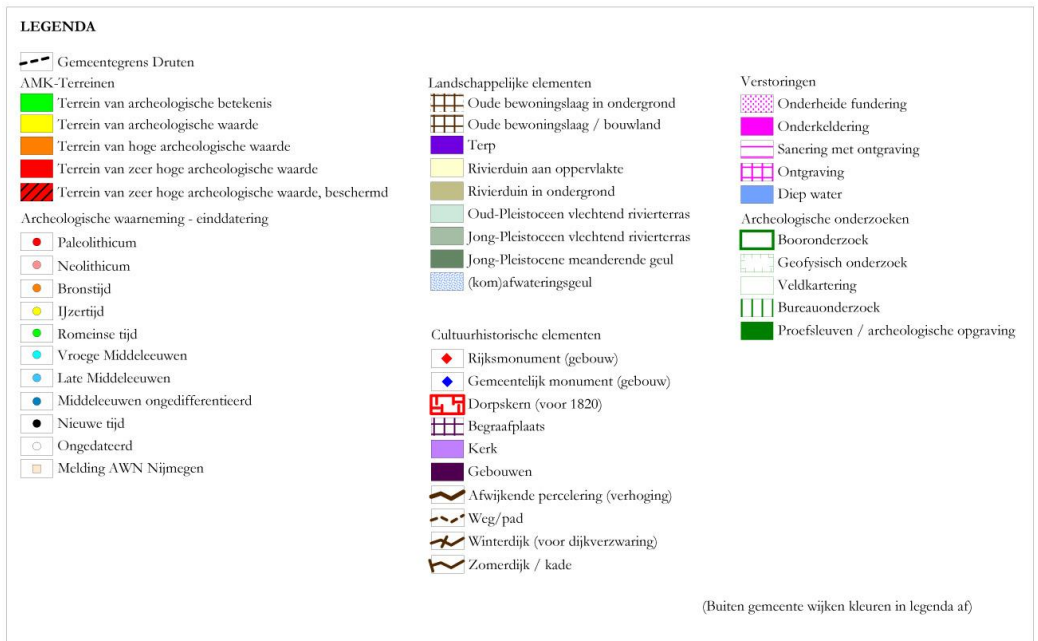
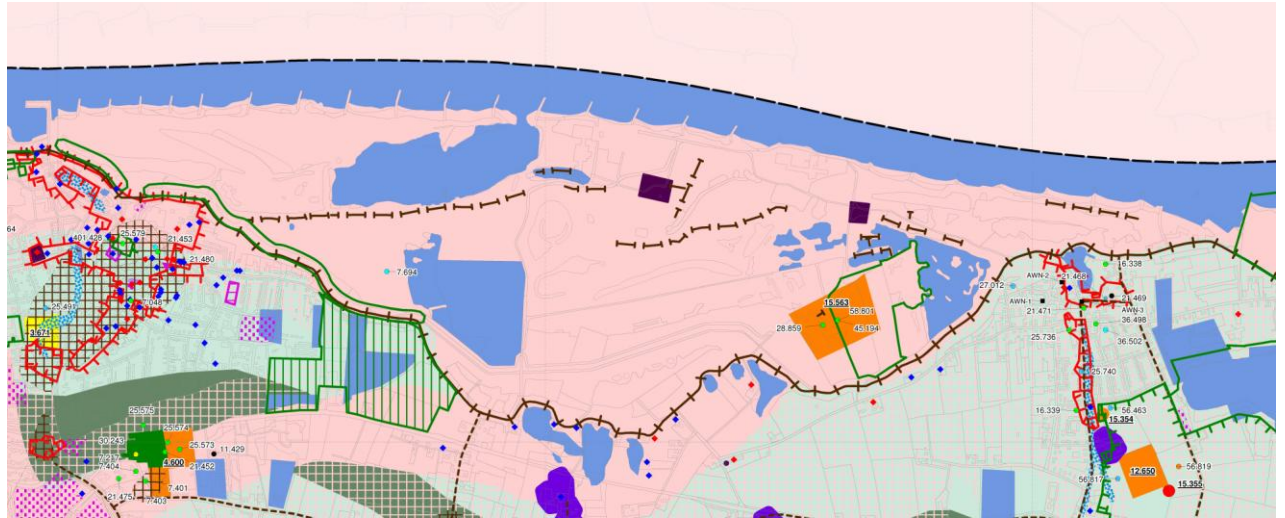

Archeologische waarden volgens de *Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)*.

Archeologische waarden- en beleidskaart Gemeente Druuten

De gemeente Druuten heeft in de voorgaande decennia op projectbasis archeologisch onderzoek bij sloop en nieuwbouw mogelijk gemaakt. Vooruitlopend op de aanstaande wijziging van de Monumentenwet 1988 en de implementatie van het Europese verdrag van Malta wil de gemeente nu in de bestemmingsplannen voor het buitengebied en de bebouwde kommen de archeologische waarden structureel gaan meenemen in het ruimtelijke planvormingsproces. Vestigia heeft hiertoe een archeologische inventarisatie voor het gehele Druutense grondgebied uitgevoerd en dit aansluitend vertaald naar een archeologische verwachtingen- en maatregelenkaart.

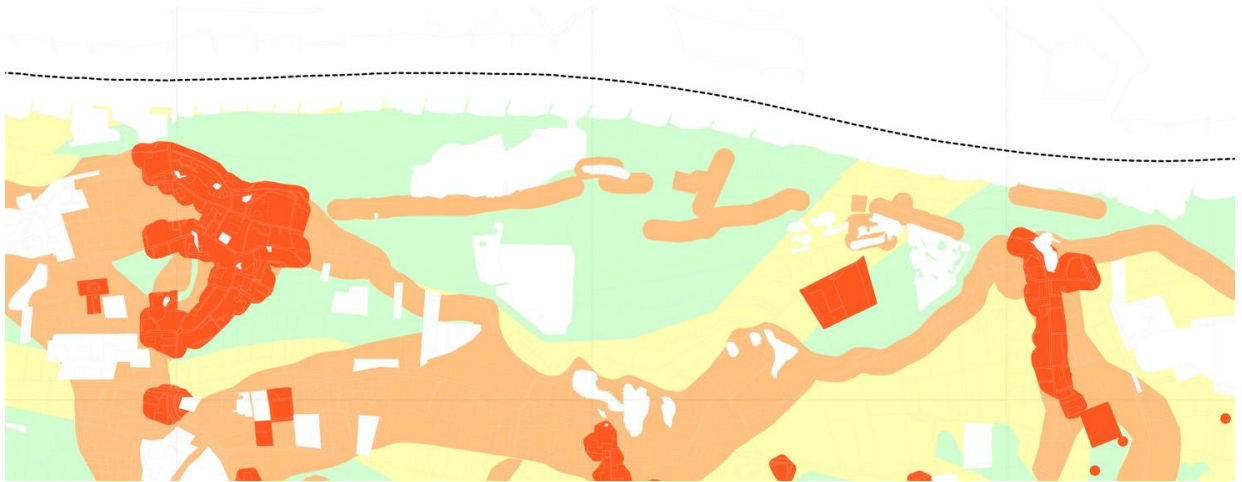
Hierna zijn de kaarten uit het rapport weergegeven. Volgens de inventarisatiekaart komen in het plangebied waardevolle restanten voor van de zomerdijk en de winterdijk en is er een terrein met hoge archeologische

*Inventarisatiekaart
(Bron: rapport Vestigia)*

verwachtingswaarde in het oostelijke deel van het gebied gesitueerd, waar deels al archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden (sporen van een Romeinse nederzetting). Verder komen waardevolle rivierduinen in het plangebied voor.

Volgens de maatregelenkaart hebben de dijken een hoge tot gematigde archeologische verwachtingswaarde, maar heeft de rest van het plangebied een lage archeologische verwachtingswaarde (op het gebiedje van de verwachte Romeinse nederzetting na).

Maatregelenkaart
(Bron: rapport Vestiaia)

LEGENDA

 Gemeentegrens Druten

Beleidsmaatregelen

- Categorie 1: Archeologische waarde
- Categorie 2: Hoge archeologische verwachting
- Categorie 3: Gematigde archeologische verwachting
- Categorie 4: Lage archeologische verwachting
- Categorie 5: Geen archeologische verwachting

Hoge archeologische verwachting

Gezien de landschappelijke, geologische en bodemkundige situatie en de verspreiding van de bekende archeologische vondsten is de trefkans op archeologische relictten uit vrijwel alle archeologische perioden in deze gebieden hoog.

Op de in de gemeente Druten gelegen stroomgordels van de Distelkamp-Afferden, de Leeuwen, de Waal en het Wijchens Maasje worden archeologische sporen aangetroffen uit verschillende perioden. Deze stroomgordels bestaan uit een zandlichaam van de bedding en een oeverwal.

Beide landschappelijke eenheden vormden hogere delen in het landschap en waren beter geschikt voor bewoning en landbouw dan de omliggende komgebieden, onder meer door een betere ontwatering.

In de loop der tijd zijn de oeverwallen door overstromingen bedekt geraakt met een kleilaag. De algemene verwachting is dat de archeologische sporen hieronder redelijk tot goed geconserveerd zijn.

De hoogteverschillen tussen oeverwal en omliggende kom zijn in de gemeente Druten in veel gevallen niet goed zichtbaar in het landschap. Er heeft wel een kartering van de oeverwallen plaatsgevonden, maar deze is niet in gepubliceerde vorm beschikbaar. Ook met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederplan (AHN) is de grens tussen oeverwal en kom niet

goed te herkennen. Dit wordt ten dele veroorzaakt door het feit dat de totale dikte van het holocene pakket slechts 3 tot 4 meter is. De verschillen in klink tussen kommen en oeverwallen blijven hierdoor klein. Ook zijn aanwezige hoogteverschillen in veel gevallen vervlakt door latere afzetting van klei.

Om deze redenen is voor de oeverwallen een (arbitraire) breedte aangehouden van 150 meter vanaf de grens van het (gekarteerde) zandlichaam. Uitgaande van het AHN en eerder onderzoek is in de omgeving van Deest een crevassecomplex gekarteerd. Deze crevasse dateert waarschijnlijk uit de beginfase van de Waal. Er worden Romeinse en middeleeuwse sporen op aangetroffen. Op basis van aanwezige vondsten en ervaring met vergelijkbare crevassecomplexen elders uit het rivierengebied wordt hier een hoge archeologische verwachting aan toegekend.

Een tweede landschappelijke eenheid met hoge verwachting zijn de rivierduinen. Rivierduinen vormen vanaf het begin van het Holoceen geschikte plaatsen voor bewoning en landbouw. Grote delen ervan liggen momenteel onder een afdekkende laag klei en in sommige gevallen veen. Op het AHN zijn de hoogst gelegen delen duidelijk te herkennen. Volgens de bodemkaart worden deze gebieden in de meeste gevallen ook afgedekt met een laag rivierklei. Deze is dan niet dikker dan 10 tot 30 cm. Er is voor gekozen om alleen aan de hoogste delen van de rivierduinen een hoge verwachtingswaarde toe te kennen. Deze gebieden zijn lange tijd geschikt geweest voor bewoning. De flanken van de rivierduinen zijn plaatselijk mogelijk al in het vroege Holoceen bedekt geraakt met veen of zijn onderhevig geweest aan hogere grondwaterstanden. De exacte grens tussen gebieden met hoge verwachting en gebieden met gematigde verwachting is hier op basis van het AHN getrokken.

Gematigde archeologische verwachting

Gezien de landschappelijke, geologische en bodemkundige situatie en de verspreiding van de bekende archeologische vondsten is de trefkans op archeologische relicten in deze gebieden niet bijzonder hoog. Het gaat hierbij om gebieden van uiteenlopende aard.

Ten zuiden van Horssen bevindt zich de stroomrug van de Altforst in de ondergrond. Deze stroomrug ligt ongeveer op hetzelfde niveau als het Kreftenheye-5 terras en bood qua hoogteligging in het landschap waarschijnlijk weinig voordelen ten opzichte van het omliggende gebied. Er zijn in de omgeving geen sporen aangetroffen die met deze stroomrug in relatie kunnen worden gebracht. De conservering van eventueel aanwezige sporen zal ten gevolge van afdekking met veen en klei vrij goed zijn. Onder deze categorie vallen ook de buitendijkse gronden van de Waal. De huidige stroomrug van de Waal heeft de oudere stroomruggen ter plekke geërodeerd. Binnen dit gebied kunnen echter wel prehistorische deposities, schepen, houten constructies - zoals bruggetjes en vlonders - en afvaldumps voorkomen. De trefkans is weliswaar zeer laag, maar bij een treffer is de conservering meestal zeer goed. Het gaat hierbij met name om gedeeltes van de uiterwaard waar de nieuwe rivier (de Waal) oude stroomruggen geërodeerd heeft. Hierbij kunnen de archeologische sporen uit deze oudere stroomruggen zijn opgenomen en door de Waal stroomafwaarts weer zijn afgezet. Ook kunnen erosieresten van de oudere stroomruggen nog

intact zijn. In de Afferdensche en Deestsche Waarden zijn sporen uit de IJzertijd en Romeinse tijd gevonden. Omdat de trefkans hier hoger is dan in de omliggende gebieden in de uiterwaard wordt hieraan een gematigde archeologische verwachting toegekend. Van deze zones is tot op heden weinig bekend. Tot nu toe is het archeologisch onderzoek in deze gebieden achtergebleven.

Met name in het gebied tussen Afferden en Deest bevinden zich tot op grote afstand van de Waal oeverafzettingen in de ondergrond. Het is niet bekend uit welke periode deze oeverafzettingen dateren. Omdat ze vrijwel aan de oppervlakte liggen is de kans groot dat het gaat om middeleeuwse afzettingen. Vanwege de ligging zullen de afzettingen en de daarin eventueel aanwezige sporen een relatief grote mate van verstoring vertonen ten gevolge van landbouwactiviteiten. Er zijn vrijwel geen vondsten aangetroffen in dit gebied. Omdat het gebied vanwege de oeverafzettingen in de ondergrond mogelijk al vanaf Romeinse tijd in gebruik kan zijn geweest en sporen vanaf deze periode niet uit te sluiten zijn, wordt aan het gebied een gematigde verwachting toegekend.

De flanken van de in het gebied aanwezige rivierduinen zijn in ieder geval gedurende een gedeelte van het vroege Holoceen geschikt geweest voor bewoning. De aanwezigheid van verspreide vindplaatsen van jagersverzamelaars uit de vroege prehistorie kan niet geheel worden uitgesloten. Door afdekking met veen en klei in latere tijden zijn eventueel aanwezige sporen uit deze periode waarschijnlijk zeer goed geconserveerd. Dat vondsten hier vooralsnog ontbreken kan er op duiden dat er geen archeologische restanten aanwezig zijn; het is echter ook niet uitgesloten dat het gebrek aan vondsten voortkomt uit het feit dat er totnogtoe geen verstorende werkzaamheden hebben plaatsgevonden op de diepte waarbij deze sporen verwacht kunnen worden. Vanwege de relatief korte periode waarin de flanken van de rivierduinen bewoonbaar zijn geweest wordt er een gematigde verwachting toegekend.

Op een diepte van tussen de 4 en 6 meter onder maaiveld bevindt zich een laat-pleistocene meanderende geul in de ondergrond. Delen van dit systeem hebben gedurende enige tijd tot in het Holoceen water afgevoerd van Rijn en Maas. Mogelijk gaat het ten dele ook om restanten van beekdalen die gevoed werden door kwel vanuit de in de omgeving aanwezige rivierduinen. Hiervoor geldt een zeer specifieke archeologische verwachting voor bijvoorbeeld rituele deposities en vroeg-prehistorische jachtkampen. De conservering van organisch materiaal (zoals hout, leer en bot) in dergelijke natte zones is bovendien erg goed. Het probleem van deze vondstcategorieën is echter dat het uiterst geringe vondstdichtheden betreft die qua ruimtelijk beslag zeer klein zijn en zich ook nog eens zeer lastig laten opsporen.

Op grond van de geografische ligging (terrasrand en nabijheid van water) en aanwezigheid van vondsten uit vroege prehistorie wordt aan deze geul een gematigde waardering toegekend.

Lage archeologische verwachting

Een lage archeologische verwachting is toegekend aan die gebieden die vanwege hun landschappelijke kenmerken een relatief lage kans hebben op het aantreffen van archeologische resten, in ieder geval in vergelijking met de andere zones. Het gaat daarbij om laaggelegen, natte bodems, waar tot nu toe nauwelijks archeologische vondsten zijn gedaan. In recente publicaties

(waaronder de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie) wordt steeds vaker gewezen op de bijzondere betekenis van dergelijke perifere gebieden voor de bewoners uit het verleden, bijvoorbeeld als plaats voor rituele handelingen.

Aandachtsgebieden

In deze apart aangemerkte zones worden op historische en archeologische gronden archeologische resten vermoed, zonder dat de exacte begrenzing daarvan kan worden aangewezen.

Uit het bureauonderzoek zijn vijf waardevolle gebieden gesorteerd die als gebied een aparte status en eigen archeologische typering hebben qua vondsten en bewoningsgeschiedenis. Twee daarvan zijn in het plangebied gesitueerd.

Stroomruggen rondom Druten

De stroomgordels in het noorden van het grondgebied van Druten zijn pas omstreeks 2000 jaar BC verland. Op de oeverwallen was er echter al vanaf de IJzertijd bewoning mogelijk, op de stroomruggen vanaf de Romeinse tijd. De meeste vondstmeldingen dateren uit de Romeinse tijd en in mindere mate uit de IJzertijd.

Crevasses en stroomgordel rondom Deest

In deze regio worden op de crevasses vooral archeologische waarden verwacht uit de Romeinse tijd en Middeleeuwen. Op de dieper gelegen stroomgordels van Kreftenheye worden vooral archeologische waarden verwacht uit de Steentijd. Tijdens de ontzandingen zijn bijzonder veel vindplaatsen aangetroffen, vanaf het Laat Paleolithicum tot in de Bronstijd.

Naar beide aandachtsgebieden heeft eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden.

Sporen nederzetting Romeinse tijd

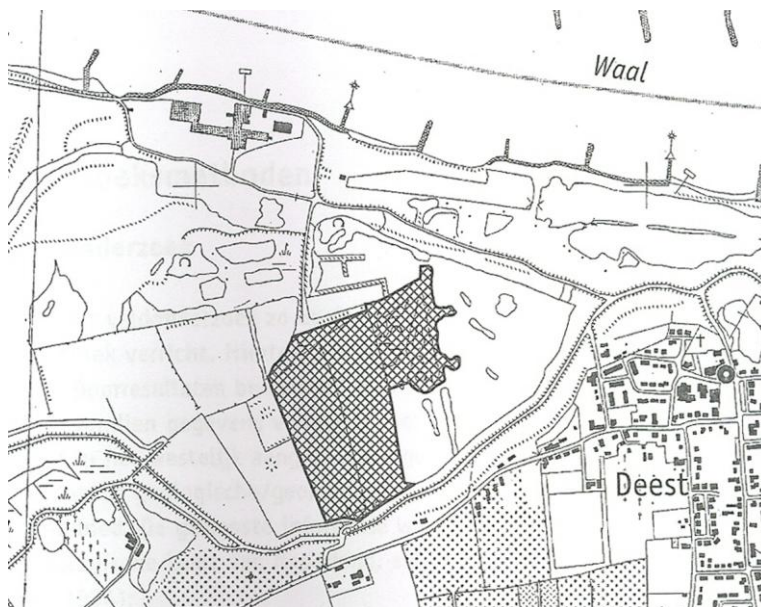
In het verleden is voor de Afferdense en Deestse Waarden een archeologisch onderzoek uitgevoerd (RAAP-rapport 290; Afferdensche en Deestsche Waarden, een archeologische kartering en waardering, 7 juli 1997). Aanleiding was dat amateurarcheologen in het tracé van de geplande nevengeul van de Waal tijdens een ontgroning een archeologische vindplaats hebben aangetroffen. Het betrof een zeldzame nederzetting uit de Vroeg Romeinse tijd. Met het oog hierop heeft RAAP ten oosten van de desbetreffende vondstlocatie een kartering en waardering verricht om de voortzetting van de vindplaats in oostelijke richting te bepalen. Het onderzoek vond grotendeels plaats aan de hand van grondboringen. In 32 boringen werd archeologisch materiaal aangetroffen. Vervolgens is het terreingedeelte gewaardeerd, waarbij onder andere werd geconcludeerd dat:

- het in kaart gebrachte vindplaatsgedeelte zich bevindt in de noordwesthoek van het onderzochte gebied en ca. 1,5 ha. bedraagt;
- de kwaliteit van het onderzochte deel van de vindplaats redelijk tot zeer goed is;
- het onderzochte deel van de vindplaats het zuidoostelijke gedeelte van een nederzettingsterrein uit de Late IJzertijd / Romeinse tijd betreft. Wanneer de waarnemingen in het westelijk aangrenzende gebied

hierbij worden betrokken, kan worden aangenomen dat de nederzetting een omvang heeft gehad van minimaal 3 hectare.

In het rapport wordt wel aangegeven dat de begrenzing van de vindplaats niet op te vatten is als 'harde grens'. Mogelijk liggen bepaalde structuren, behorende bij de nederzetting, buiten de aangegeven grenzen.

Aangezien het archeologisch beleid in Nederland erop gericht is om de archeologische vindplaatsen zoveel mogelijk intact te laten, dienen graafwerkzaamheden en bodembewerking dieper dan de archeologische belangrijke bodemlagen vermeden te worden. Alleen wanneer dit laatste niet mogelijk is, dient overgegaan te worden tot het opgraven van een vindplaats.

Plangebied archeologisch onderzoek uit 1997
Bron: Raap-rapport 290

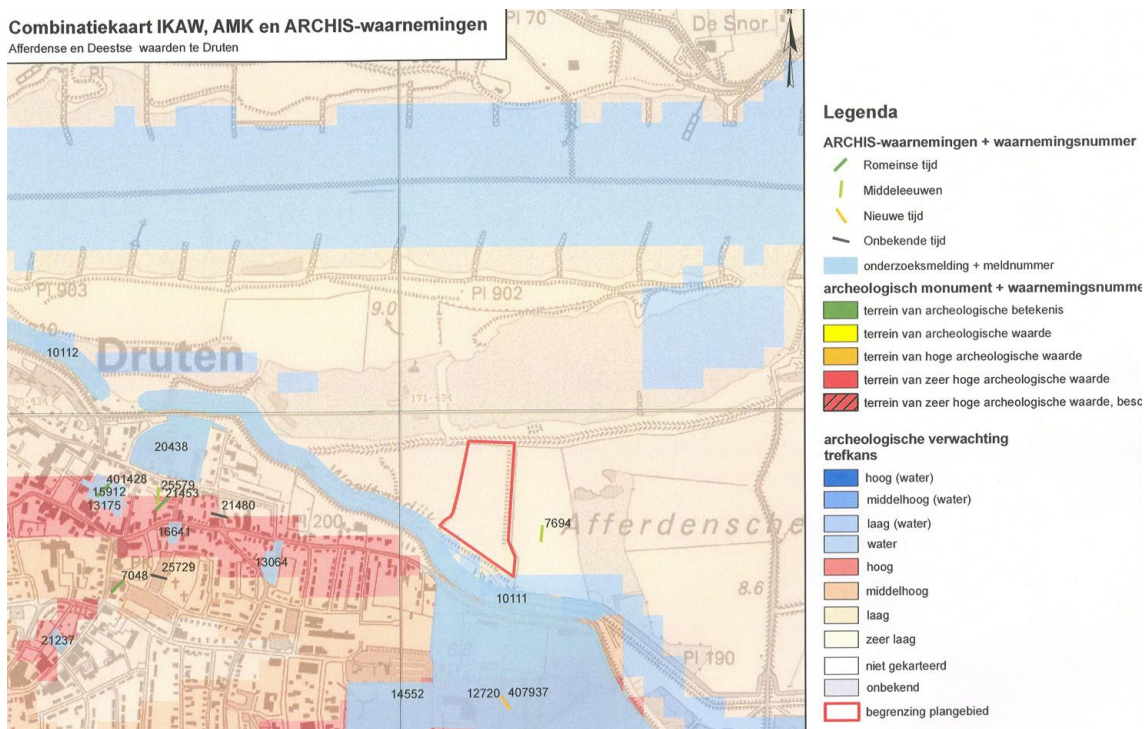
Van de vindplaats is slechts een klein deel gelegen binnen het te vergraven gebied van de nevengeul. Het overige deel is gelegen buiten het te vergraven gebied. Uit het hierna genoemde in 2009 uitgevoerde nader onderzoek door SyntheGra bv 'Inventariserend Veldonderzoek, verkennend en karterend booronderzoek, Afferdensch en Deestse Waarden' (Projectnr. S090298, 21 januari 2010) is na boringen gebleken dat het onwaarschijnlijk is dat een mogelijke woonlaag nog in situ in het te vergraven gebied ligt. De strang uit 1600 heeft dit gedeelte van de vindplaats namelijk geërodeerd. Het opgraven van dit deel van de vindplaats is dan ook overbodig. Het andere deel van de vindplaats dat buiten de te vergraven gebieden ligt, wordt ongemoeid gelaten.

Vindplaats Merovingische pot

Op basis van bekende archeologische gegevens wordt ook de aanwezigheid van een vindplaats uit de Middeleeuwen in het westen van de Afferdense en Deestse Waarden verondersteld. Deze verwachting is gebaseerd op de vondst van een complete merovingische pot, daterend uit de 6^e/7^e eeuw na Chr., op 3,00 meter beneden het maaiveld (ARCHIS waarnemingsnummer 7694, vindplaats 39HN-7). Hoewel de context van deze vondst onduidelijk is, bestaat de kans dat zich in het gebied nog meer, nu nog onbekende, archeologische waarden bevinden.

Hierop is door SyntheGra bv een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd, 'Verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen, Afferdense en Deestse Waarden te Druten' (Projectnr. P0502046, 26 juli 2007) genaamd. Het plangebied van het onderzoek heeft een oppervlakte van ca. 3,8 hectare, waarbinnen 22 boringen zijn uitgevoerd.

Combinatiekaart IKAW, AMK en ARCHIS-waarnemingen
Afferdense en Deestse waarden te Druten

*Plangebied archeologisch onderzoek uit 2007
Bron: Synthegra bv*

Aan de hand van de boringen is geen vondstmateriaal van archeologische betekenis waargenomen. Het onderzoek heeft uitgewezen dat de bodem/ondergrond, afgezien van de bovenste decimeters van het profiel, intact zijn. Geconcludeerd wordt dat de vondst van een merovingische pot op het naastgelegen perceel dan ook merkwaardig blijft. In het onderzoek wordt aangegeven dat de vondst wellicht gezien moet worden als een rituele depositie in een diepe nevengeul. Gezien het ontbreken van een cultuurlaag wordt het niet zinvol geacht om (delen van) het gebied aan te wijzen voor nader onderzoek.

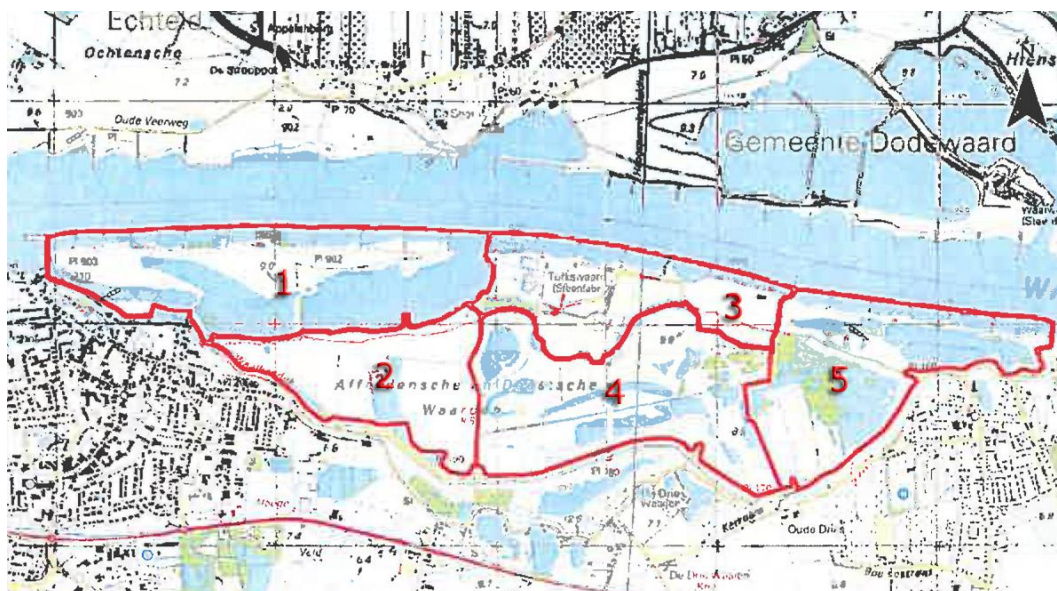
In voorliggend bestemmingsplan worden derhalve geen aanvullende bepalingen ter bescherming van de archeologische waarden opgenomen, althans voor dit deel van de Afferdense en Deestse Waarden.

Nader archeologisch onderzoek

De provincie Gelderland heeft in het vooroverleg geadviseerd om nader archeologisch onderzoek te doen in het gehele plangebied. Hierop is door Synthegra BV in 2009 nader archeologisch onderzoek in het gehele plangebied verricht. De onderzoeksmethode is voorafgaand aan het veldwerk voorgelegd aan de provincie Gelderland, die ermee ingestemd heeft. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in het rapport 'Inventariserend Veldonderzoek, verkennend en karterend booronderzoek, Afferdensche en Deestse Waarden' (Projectnr. S090298, 21 januari 2010)

Voorafgaand aan het veldwerk is bureauonderzoek uitgevoerd. In dit bureauonderzoek is het plangebied onderverdeeld in vijf deelgebieden. Ieder deelgebied heeft een andere archeologische verwachting. Op grond van de resultaten uit het bureauonderzoek kunnen enkele zones worden aangemerkt

als behoudenswaardig. Dit geldt in eerste instantie voor het eerder genoemde archeologisch nederzettingsterrein uit de late IJzertijd – Romeinse tijd (monumentnummer 15.563) in deelgebied 4 en 5, maar ook voor de twee fabrieksterreinen in deelgebied 3 en de hier aanwezige terp met mogelijk nog

Onderverdeling van het plangebied in vijf deelgebieden
Bron: Synthegra bv.

aanwezige resten van het goed Turksweerd of oudere voorgangers. Binnen deelgebied 1 worden op grond van het bureauonderzoek geen archeologische resten verwacht en hier is dus geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht. In deelgebied 4 worden geen graafwerkzaamheden verwacht die een bedreiging vormen voor het archeologisch bodemarchief. Zones waar graafwerkzaamheden worden gepland zijn ofwel dermate opgehoogd dat geen verstoring van het bodemarchief wordt verwacht, ofwel reeds afgegraven ten behoeve van zand- en kleiwinning. Zodoende is binnen deelgebied 4 ook geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

Voor het overige deel van het plangebied, deelgebied 2,3 en 5 is op grond van het bureauonderzoek wel een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd voor die zones waarvoor een middelhoge tot hoge verwachting geldt en waar graafwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd. Doel van het onderzoek was om deze verwachtingen te toetsen. In geen enkele van de uitgevoerde boringen zijn indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. De kans dat binnen het plangebied een archeologische vindplaats aanwezig is, wordt daarom klein geacht. Bovendien is de verwachting dat binnen het plangebied geen archeologische resten in situ aanwezig zijn, waardoor ook geen archeologische resten worden bedreigd door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. De hoge archeologische verwachtingen uit het bureauonderzoek voor de deelgebieden 2,3 en 5 kunnen diensgevolge op grond van de resultaten van het veldonderzoek naar laag worden bijgesteld.

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor de onderzochte deelgebieden geen vervolgonderzoek geadviseerd. Wel wordt een

archeologisch begeleide sloop van de ondergrondse delen van de bebouwing ter plaatse van de terp Turksweerd geadviseerd.

Geconcludeerd kan dus worden dat zich in het plangebied drie archeologisch behoudenswaardige zones bevinden. Ter bescherming van deze zones is de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' opgenomen. De behoudenswaardige zones vormen echter geen belemmering voor de werkzaamheden ten behoeve van de uitvoering van dit bestemmingsplan, omdat eventuele graafwerkzaamheden niet zo diep gaan dat zij deze zones bedreigen

Het advies uit het nader archeologisch onderzoek van Synthegra BV betreft een zogenaamd selectieadvies. Dit betekent nog niet dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. Het bevoegde gezag (Provincie Gelderland) heeft met dit onderzoek ingestemd.

Mochten tijdens de geplande werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen in het plangebied, dan geldt conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988 (herzien in 2007) een meldingsplicht bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap of door het hem vertegenwoordigde bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

5 PLANBESCHRIJVING

Op basis van de inventarisatie en analyse uit de voorgaande hoofdstukken zijn vanuit verschillende invalshoeken diverse doelstellingen en uitgangspunten te formuleren die in dit bestemmingsplan hun beslag krijgen. Hierbij is gebruik gemaakt van verschillende startnotities en programma's die in de loop van de tijd zijn opgesteld.

Vervolgens wordt de toekomstige situatie van de Afferdense en Deestse Waarden beschreven. Hierbij wordt veelvuldig verwezen naar het inrichtingsplan uit 1999, alsmede het uitgevoerde milieueffect-rapport. Op een aantal aspecten is het inrichtingsplan uit 1999 in de loop der tijd aangepast, onder andere naar aanleiding van verschillende informatiebijeenkomsten voor de bevolking. De basis van het inrichtingsplan blijft echter ongewijzigd en wordt derhalve mogelijk gemaakt in voorliggend bestemmingsplan.

5.1 Randvoorwaarden en uitgangspunten

In deze paragraaf worden de randvoorwaarden en uitgangspunten beschreven die zijn gehanteerd om te komen tot het ontwerp voor de inrichting van de Afferdense en Deestse Waarden.

5.1.1 Waterbeweging en morfologie

Vanuit rivierkundig perspectief is voor de herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden een aantal randvoorwaarden opgesteld waarvan de belangrijkste twee luiden:

- de veiligheid tegen overstroming mag bij de huidige maatgevende afvoer en bij de toekomstige verhoogde maatgevende afvoer niet in gevaar komen. Uitgegaan wordt van een noodzakelijke verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden met 6 cm;
- de scheepvaart mag niet belemmerd worden door gemiddelde en tijdelijke aanzandingen in het zomerbed.

De andere voorwaarden zijn:

- de stabiliteit van de bandijken, oever- en stroomgeleidende werken mag niet worden aangetast door erosie tijdens hoogwatersituaties;
- de morfologische processen in de uiterwaard en in de geul moeten stabiel zijn (geen snelle aanzanding of erosie en ongewenste verlegging van de nevengeul);
- geen onaanvaardbare toename van kwel.

5.1.2 Ecologie

Behoud bestaande natuur

Vanuit de ecologie wordt behoud van de bestaande natuurwaarden en waardevolle ecotopen voorgestaan, zoals:

- stroomdalvegetatie nabij de oude kades;

- bestaand wilgenbos;
- moerasgebied langs de dijk;
- het oude tichelgatencolplex;
- de zandige graslanden van de oeverwal met stroomdalsoorten.

Natuurontwikkeling

In de uiterwaarden zijn de stroomsnelheden door bekading zo laag dat de afzetting van klei en slib is gaan overheersen. De ecologische kwaliteit van de hier aanwezige wateren en vegetaties is door deze lage stroomsnelheden en afzetting van klei en slib verschaald: Een groot deel van de specifieke riviergebonden soorten ontbreekt. Voor het ecologisch herstel van de zandrivier is op de eerste plaats meer ruimte nodig voor afzetting en erosie (steilrandvorming) van zanden. Dit proces wordt bevorderd door de stroomsnelheden te vergroten. De aanleg van een permanent meestromende zandige nevengeul door de uiterwaard vormt hiervoor de basis. De ecologische wensen hiervoor zijn:

- Permanente stroming ten behoeve van voedsel- en zuurstofvoorziening voor stroomminnende soorten.
- Variatie in waterdiepte en oevervormen met flauwe hellingen kleiner dan 1:10 en relatief steile hellingen groter dan 1:5.
- Gebruik maken van het aanwezige grind in de ondergrond (t.b.v. specifieke organismen) aan de westzijde van het gebied.

Daarnaast wordt gestreefd naar:

- Het inrichten van de buitenkaadse delen van de uiterwaarden bij Deest en Druten, zodat dynamische oeverzones ontstaan waar de vorming van zandplaten, periodiek meestromende zandige geulen, oeverwallen, rivierduinen en hoogwaterpoelen e.d. weer kan optreden;
- Een stelsel van aangetakte wateren met een variatie in omstandigheden (eenzijdig aangetakt, periodiek meestromend en permanent meestromend), die eveneens de diversiteit aan ecologische waarden vergroot;
- moerasvorming in geïsoleerde wateren, waarin een bijpassende flora en fauna zich kan ontwikkelen.

5.1.3 Landschap

Het is de bedoeling om de bestaande landschappelijke waarden te behouden en te ontwikkelen. Derhalve wordt er gestreefd naar:

- behoud van het open karakter van de fronten van Druten en Deest;
- ontwikkeling van een aaneengesloten boscomplex;
- behoud en ontwikkeling van een duidelijk herkenbaar lijnenpatroon;
- behoud van cultuurhistorische en archeologische waarden.

5.1.4 Recreatie

Er wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van aanwezige recreatieve waarden. De beleving en waardering van natuur en landschap staan hierbij voorop. De recreatieve mogelijkheden zijn gericht op de bevolking van Afferden, Deest en Druten, waarbij de uiterwaard voor eenieder toegankelijk blijft.

Een uitgekiende zonering en inrichting van de uiterwaard moet er voor zorgen dat de bezoekers zich vrij kunnen bewegen door het gebied zonder schade te doen aan de gewenste natuur.

5.1.5 Overig

Door het gebied loopt een aantal kabels en leidingen. Dit geldt voornamelijk voor de bedrijven en de woningen op de hoogwatervrije gebieden en de nautische verlichting op de kribben in het zomerbed.

Tevens bevindt zich in het gebied een aantal nutsleidingen (zoals een bovengrondse hoogspanningsleiding) van bovenregionaal belang.

5.2 Het inrichtingsplan

5.2.1 Algemeen

Het inrichtingsplan bestaat uit een aantal kenmerkende ingrepen (zie bijgaande figuur). De meest in het oog springende ingreep is de aanleg van een meestromende nevengeul. Deze geul staat in verbinding met de Waal door een inlaat- en een uitlaatconstructie. Het bestaande tichelgat oostelijk buitendijks van Deest zal als zandvang functioneren. Aan het begin van de nevengeul wordt een regelwerk aangelegd om de afvoer te kunnen reguleren. Daarnaast wordt een tweede regelwerk in de directe omgeving van de brug aangelegd, zodat het ingesloten eiland dat ontstaat bereikbaar is. De oevers van de nevengeul worden flauw aangelegd, zodat slikvelden ontstaan.

Voorzien is dat tussen de dijk en de nevengeul een grasruigte ontstaat, waarbij onderhoud plaatsvindt door middel van jaarrond begrazing. De locatie leent zich beter voor grasruigte dan voor hooiland; het gaat om een laaggelegen terrein aan de noordzijde van de dijk. In een eerdere fase van het project werd nog rekening gehouden met een overgangperiode met hooiland, waarbij verarming van de bodem optreedt. Gebleken is dat een

Inrichtingsplan Afferdense en Deestse Waarden, 2007 (uitgangspunt inrichtingsplan 1999)

dergelijke tussenfase niet noodzakelijk is.

Op de hoogwatervrije terreinen wordt ooibos ontwikkeld dat aansluit op het bestaande ooibos bij het tichelgatencomplex.

Het zuidelijke deel van het hoogwatervrije terrein, Turksweerd, zal worden afgegraven. Verder zullen waar mogelijk alle gebouwen in de uiterwaard worden gesloopt, behalve de voormalige steenovens die een onderkomen aan vleermuizen bieden. De meidoornhagen op de hogere randen (voor zover deze niet liggen in de zone die verlaagd wordt) en de zandige graslanden van de oeverwal met stroomdalachtige soorten, blijven bestaan en er komt een aantal poelen en moerasachtige laagten.

Met de inrichting wordt beantwoord aan de opdracht een lokale verlaging van het Maatgevend Hoog Water (MHW) van 6 cm te realiseren.

Binnen het ontwerp wordt ruimte geboden voor de manier waarop met de af te graven grond wordt omgegaan. Voor de mogelijke alternatieven voor het bergen van grond en de daarbij optredende effecten is een milieueffect-rapport (MER) opgesteld. In de Plan-MER is een samenvatting van dit rapport opgenomen en is aangegeven wat de consequenties hiervan zijn voor dit bestemmingsplan.

Terreintype	Aantal hectare in het inrichtingsplan
Open water	80
Poelen	4
Slikken	33
Gras / Ruigten	83
Hooiland	44
Ooibos (hardhout)	19
Ooibos (zachthout)	19
Kade	1

5.2.2 Waterbeweging en morfologie

Veiligheid tegen overstroming

Naast ecologische en landschappelijke overwegingen speelt het aspect van veiligheid tegen overstroming een belangrijke rol in het ontwerp voor de Afferdense en Deestse Waarden. Het ontwerp moet immers een bijdrage leveren aan de verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden (de taakstelling van het project), door toename van de maatgevende afvoer van 15.000 m³/s naar 16.000 m³/s.

De belangrijkste ingrepen in het ontwerp, die tot verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden leiden, zijn:

- aanleg van een permanent meestromende nevengeul;
- gedeeltelijke verwijdering en verlaging van de zomerkade;
- verlaging van een deel van de uiterwaard.

Scheepvaart

Het inrichtingsplan voor de Afferdense Deestse Waarden heeft morfologische effecten op de vaarweg in de Waal. In het ontwerp is als randvoorwaarde meegenomen dat hinder voor de scheepvaart, die door lokale aanzandingen wordt veroorzaakt, niet mag ontstaan.

De morfologische reactie van de rivier op de permanente wateronttrekking door de nevengeul bestaat uit drempelvorming in het zomerbed. De drempel ontstaat direct benedenstrooms van de inlaat van de nevengeul en heeft een *permanent* karakter. De grootte van deze aanzanding is afhankelijk van de hoeveelheid water die aan de hoofdgeul wordt onttrokken. De permanent meestromende geul, die in de uiterwaard wordt aangelegd, zal worden voorzien van een regelwerk waarmee de afvoer kan worden gecontroleerd. De dimensies daarvan worden zo gekozen dat de permanente bodemverhoging in de hoofdgeul tot een acceptabele waarde wordt beperkt. Als maximale jaargemiddelde aanzanding wordt hierbij 20 cm aangehouden. Indien deze aanzanding hinder voor de scheepvaart oplevert zal die worden weggebaggerd.

Door herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden nemen ook tijdelijke morfologische effecten in de vorm van aanzanding van het zomerbed tijdens hoogwater toe. Bij het passeren van een hoogwatergolf zal een significant deel van de stroming door de uiterwaarden gaan. Dit gebeurt reeds in de huidige situatie, echter na de herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden zal de verdeling van hoogwaterafvoer veranderen. In de huidige situatie zou bij de maatgevende afvoer ca. 45% van de hoofdgeulafvoer door de uiterwaarden stromen. In de nieuwe situatie wordt dit ca. 60%. Bovendien zal de uiterwaard eerder meestromen dan vroeger. Als een hoge rivierafvoer voldoende lang aanhoudt, zal dit tot een lokale sedimentatie in het zomerbed leiden. De aldus ontstane drempel wordt (deels) opgeruimd door de natuurlijke processen als de stroming bij dalende waterstanden zich weer in het zomerbed concentreert. Het resterende deel van deze aanzanding, voor zover hinderlijk voor de scheepvaart, zal moeten worden verwijderd middels onderhoudsbaggeren. Gebaseerd op gegevens uit Posthoorn (1998) wordt de maximale aanzanding op het traject van de Afferdense en Deestse Waarden in het zomerbed bij een hoogwater geschat op 20.000 m³.

De huidige stand van de wetenschap laat geen al te nauwkeurige uitspraken toe over drempelvorming in het zomerbed ten gevolge van de aanleg van de nevengeul. In het ontwerp wordt getracht daar zo goed mogelijk mee om te gaan. Daarnaast wordt als een extra randvoorwaarde aan het project gesteld dat de ontwikkelingen in de Afferdense en Deestse Waarden regelmatig worden gecontroleerd om, indien nodig, afdoende maatregelen te kunnen nemen.

Stabiliteit bandijk en constructies

De permanent meestromende nevengeul in het ontwerp wordt op een afstand van ten minste 100 m van de bandijk aangelegd. De twee locaties waar deze geulen binnen de zone van 100 m komen, bestaan uit de reeds aanwezige plassen, zodat er geen verandering t.o.v. de huidige situatie zal ontstaan. Ook de uiterwaard wordt niet binnen een zone van 100 m vanaf de bandijk vergraven. De stroomsnelheden langs de bandijk zullen lokaal met 10-20% toenemen (Svasek, 1999). Na overleg met het Waterschap Rivierenland is gebleken dat deze snelheden royaal binnen de veiligheidsmarge van de bandijk blijven. Gebaseerd op deze gegevens wordt geconcludeerd dat de stabiliteit van de bandijk niet aangetast wordt.

Stabiliteit nevengeul

De duurzaamheid van het ontwerp heeft betrekking op morfologische effecten in de nevengeul en die in het winterbed. Voor het nieuwe inrichtingsplan is de grootte van deze effecten niet kwantitatief bepaald. Er wordt echter wel aangegeven hoe de effecten zodanig te beïnvloeden zijn dat de morfologische stabiliteit van het ontwerp toeneemt.

Bij de inlaat van de nevengeul wordt water en sediment aan het zomerbed onttrokken. Zonder ingrijpen veroorzaakt het sediment aan het begin van de nevengeul een drempel die uiteindelijk de nevengeulafvoer blokkeert. De grootte van de hoeveelheid onttrokken sediment en daarmee de snelheid van de drempelopbouw hangt direct af van het onttrekkingsdebiet.

Drempelvorming in de inlaat van de nevengeul zal ondervangen worden door een zandvang waarmee de hoeveelheid zand die de nevengeul bereikt, beperkt wordt. Met een reguleringswerk aan het begin van de nevengeul, in de directe omgeving van de brug, wordt de water- en sedimentonttrekking en daarmee de drempelopbouw beperkt. De zandvang is voorzien in de reeds bestaande tichelgaten in het oostelijke deel van de Afferdense en Deestse Waarden. De zandvang zal initieel op 2 m+NAP worden aangelegd, d.w.z. 1,5 m onder het niveau van de drempel in het regelwerk. Als gevolg van sedimentatie zal de diepte en dus de effectiviteit van de zandvang met de tijd afnemen. Wanneer de zandvang opgevuld is zal de sedimentatie en drempelvorming in de nevengeul beginnen, met de afsluiting ervan als gevolg. Om dat te voorkomen, zal de zandvang voor die tijd uitgebaggerd worden. Met de huidige kennis is de snelheid van aanzanding slechts zeer grof in te schatten op ruim een decimeter per jaar (van Wijngaarden, 1997). Dit houdt in dat de zandvang na ruim 10 jaar vol zal sedimenteren. Echter, gezien de zeer grote onzekerheid van deze schatting zal de diepte in de zandvang met een enige regelmaat worden gecontroleerd.

In het benedenstroomse deel van de nevengeul zijn de stroomsnelheden gedurende een groot deel van het jaar zo laag (75% van de tijd lager dan 0.25 m/s) dat sedimentatie van slib kan worden verwacht (Posthoorn, 1998). De grootte van de slibvrucht kan worden beperkt door middel van het reeds genoemde reguleringswerk aan het begin van de nevengeul, in de directe omgeving van de brug. De slibvrucht en de afzetting ervan in de uiterwaard nemen toe bij afwisselend versnellende en vertragende stroomsnelheden en bij toename van de uiterwaardafvoer. Overmatige aanslibbing in de nevengeul, vooral in het laagste, smalle gedeelte, kan zijn waterafvoerende functie aantasten. Een te grote vermindering van de diepte leidt tot een ongewenste groei van riet en waterplanten in het onderste (smalle) deel van het profiel, dat tot het blokkeren van de afvoer bij lage waterstanden kan leiden. Daarom zal de nevengeul regelmatig worden geïnspecteerd. Sedimentafzettingen die leiden tot een kleiner profiel dan waarvan uitgegaan is voor het effect op de maatgevende waterstand zullen worden verwijderd. Met betrekking tot de uitschuring van de geulbodem wordt geconstateerd dat de stroomsnelheden in de nevengeul zo laag zijn dat er geen problemen met de overmatige verticale erosie worden verwacht. De nevengeul volgt het reliëf van het omliggende terrein. Hiermee wordt bereikt dat bij hogere waterstanden, waarbij de uiterwaard meestroomt, de stroombanen de geul volgen. Hiermee wordt de horizontale erosie van de geul zo veel mogelijk voorkomen. Bij de nadere uitwerking van het ontwerp zullen de potentieel

erosiegevoelige locaties in de geul in kaart worden gebracht. Op die plekken zal indien noodzakelijk een beschermende laag klei worden aangebracht.

Kwelbezwaar

De aanleg van de nevengeul en het vergraven van de Afferdense en Deestse Waarden kunnen leiden tot doorsnijding van doorlatende lagen in de uiterwaard. Als de doorlatende lagen (zandbanen) in de uiterwaard doorlopen naar binnendijkse gebieden kan dit leiden tot toename van het kwelbezwaar binnendijks. Dit treedt alleen op indien de kwel binnendijks uit de zandbanen niet wordt tegengegaan door een ondoorlatende laag (klei).

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Witteveen en Bos onderzoek gedaan naar maatregelen waarmee de kweltoename wordt weggenomen die is ontstaan ten gevolg van de werkzaamheden in de Afferdensche en Deestsche Waarden tussen 1995 en heden, alsook de mogelijke kweltoename die zou kunnen ontstaan na uitvoering van het *inrichtingsplan*. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in het rapport 'Onderbouwing varianten maatregelenpakket 9 kwelmaatregelen Afferdensche en Deestsche Waarden' (projectcode DRT30-3, 14 januari 2010). Er zijn 8 maatregelenpakketten onderzocht. Deze maatregelenpakketten zijn afgevalen op basis van afwegingen als technische uitvoerbaarheid en beperkte effectiviteit. Dit heeft geleid tot een maatregelenpakket 9, waarbinnen 4 varianten onderscheiden zijn die het kwelprobleem geheel oplossen. Het meest wenselijk is een binnendijkse variant die bestaat uit maatregelen om de grondwaterstandverhoging te voorkomen en uit maatregelen om de toename van de afvoer op te vangen (berging). In dit rapport is dan ook een binnendijkse variant geselecteerd, waarmee het kwelprobleem in de beheerfase geheel wordt opgelost. In deze variant wordt verhoging van de grondwaterstand voorkomen met horizontale drainage achter de dijk op openbaar gebied met waar nodig aanvullend verticale drainage. Daar waar dit niet tot afdoende oplossing leidt, wordt aanvullend perceelsdrainage aangebracht op percelen van eigenaren die mee willen werken.

Inmiddels is een 'ontwerp kwelberging' opgesteld met maatregelen om de kwel- en grondwatereffecten van de herinrichting te mitigeren. In de 'Oplegnotitie Kwel' is daarvan verslag gedaan. De oplegnotitie is als bijlage achter deze toelichting opgenomen.

5.2.3 Ecologie

Behoud van bestaande natuurwaarden

Het moerasgebied langs de dijk, de meidoornhagen op de hogere randen, de oude kades met stroomdalvegetatie, de openheid van het middengebied en de zandige graslanden van de oeverwal met stroomdalsoorten zijn opgenomen in het aangepaste ontwerp. De meestromende nevengeul wordt aangelegd door het oude tichelgatencomplex met opgaande begroeiing met wilg. Hierdoor zal een deel van het bestaande zachthoutoibos verloren gaan. Aansluitend aan het tichelgatencomplex naar het oude steenfabrieksterrein is de ontwikkeling van zachthoutoibos overgaand in hardhoutoibos gepland. De bestaande natuurwaarden worden derhalve zoveel mogelijk behouden.

Natuurontwikkeling

Uitgaande van een inrichting met de dubbele doelstelling veiligheid en natuur kunnen laaggelegen ecotopen optimaal tot ontwikkeling worden gebracht en is ruimte voor inpassing van een beperkte oppervlakte hooggelegen ecotopen die karakteristiek zijn voor het rivierengebied.

Belangrijkste doel is het herstellen van processen en ecotopen die vroeger aanwezig waren in nevengeulen of in het zomerbed. Dit vereist een vergroting van de dynamiek en diversiteit. De permanent meestromende nevengeul is één van de belangrijke onderdelen van het plan om deze doelstelling te realiseren.

Voor de Afferdense en Deestse Waarden leiden deze doelstellingen en de aanwezige omstandigheden tot de volgende keuzes voor te ontwikkelen watertypen en (natte) ecotopen.

Permanent meestromende nevengeul

In het verleden waren de uiterwaarden rijk aan kenmerkende planten en dieren. Vooral de soorten die afhankelijk zijn van stromend water zijn verdwenen. Om de stromingsminnende soorten terug te krijgen wordt een meestromende geul door de uiterwaard gelegd. Dit is van belang voor zeldzame vissoorten, zoals alver en serpeling, bepaalde insecten en wellicht een vogelsoort als de kleine zilverreiger.

Dynamische oeverzones en zandplaten

Met name in de oeverzones van de nevengeul kunnen deze ecotopen tot ontwikkeling worden gebracht.

Door oeverbeheer en de vorm van landgebruik ontstaan mogelijkheden om zandige rivieroeveren en stranden, oeverwallen en (hoogwater)geulen te ontwikkelen. Deze omstandigheden leveren een rijk bodemleven dat van belang is voor steltlopers.

Zacht- en hardhoutoibos

Zacht- en hardhoutoibos zijn in het rivierengebied typerende elementen. Deze bossen zijn nu niet of nauwelijks aanwezig in de uiterwaarden. Aan de oostzijde van het gebied zal aansluitend aan het bestaande tichelgatencomplex uitbreiding plaatsvinden van het areaal zachthoutoibos. Dit gebied zal regelmatig worden overstroomd. Deze delen liggen laag en zijn goed ontwaterd. Hardhoutoibos is voorzien op de huidige steenfabrieksterreinen. Door de zandige, goed doorluchte bodem, ontwikkelt zich naar verwachting een soortenrijk bostype als wilg, eik, iep en es. Deze bossen zijn geschikt voor zangvogels en reigersoorten, zoals wellicht de Kwak.

Geïsoleerde, natte moerassige laagten

Het aantal tichelgaten in het gebied wordt uitgebreid. In de laagste delen ontstaan relatief stabiele, natte/vochtige situaties. Hier kunnen zich moerasvegetaties ontwikkelen. Deze plekken zullen ook geschikt zijn voor vogelsoorten (o.a. zangvogels), die kenmerkend zijn voor moeras en/of open water. Niet al te diepe, geïsoleerd gelegen plassen zijn bovendien een geschikte plek voor amfibieën zoals kikkers en salamanders.

Stroomdalgrasland

De westelijke buitenkaadse delen op de Rijswaard vormen de meest kansrijke plaats voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland.

In de graslanden op deze zandige plekken kunnen zich karakteristieke stroomdalplanten vestigen. Dergelijke droge bloemrijke graslanden zijn ook vanuit faunistisch oogpunt van belang voor onder meer insecten.

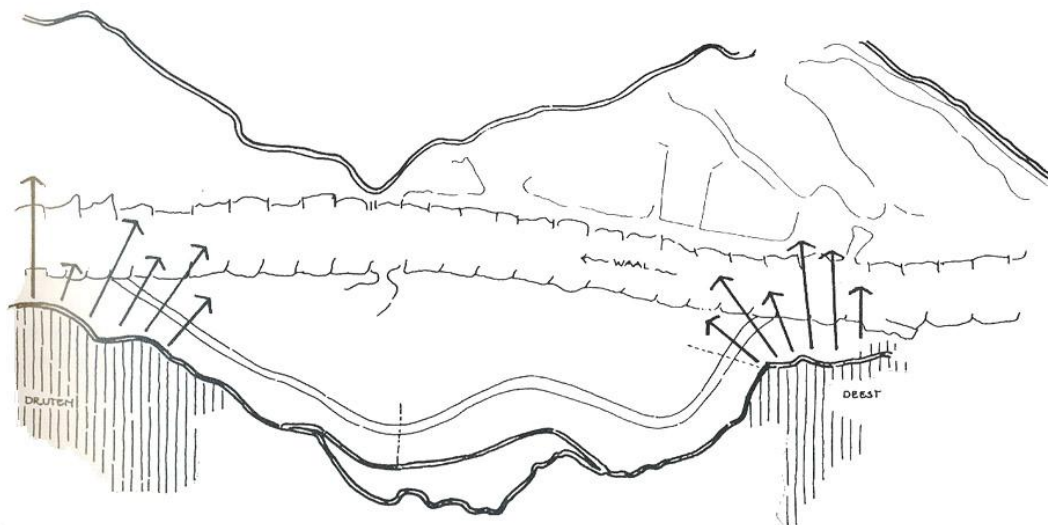
Begraasde graslanden en ruigten/hooiland

Bij een relatief intensief grasbeheer zullen zich op de lagere (vochtige) delen geknikte vossestaartvegetaties ontwikkelen. Deze graslanden zijn ook interessant voor weidevogels. Het grasland zal zich vooral ontwikkelen aan de zuidzijde van de nevengeul. Door aanleg en ontwikkeling van bovenstaande ecotopen wordt de ecologische waarde van de Afferdense en Deestse Waarden vergroot. Er ontstaat meer riviergebonden dynamiek, de diversiteit neemt toe en bestaande ecologische waarden worden verder ontwikkeld.

5.2.4 Landschap

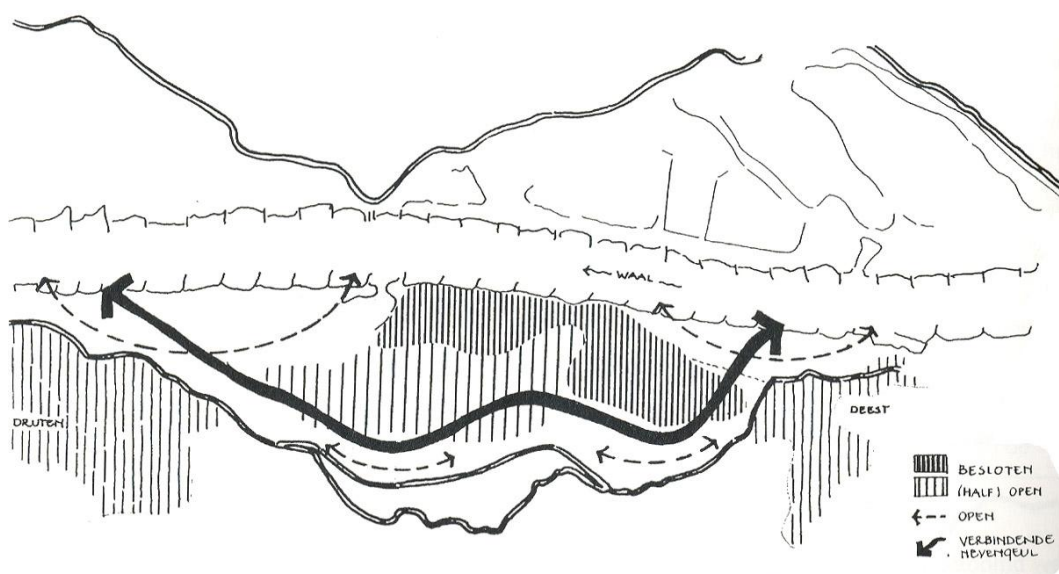
De volgende keuzen geven richting aan de verdeling en zonerings van de verschillende beeldbepalende elementen over de Afferdense en Deestse Waarden:

- De fronten van Deest en Druten behouden hun open karakter. Hierdoor blijft zicht mogelijk op en over de rivier en richt het oog zich over het weidse en steeds wisselende landschap van de rivier.
- *Het besloten ooiboscomplex*; De oostzijde van de uiterwaard en de steenfabrieksterreinen vormen een aaneengesloten hardhout- en zachthoutooibos. Hierdoor ontstaat een aaneengesloten besloten gebied. De nevengeul stroomt langs en door het tichelgatcomplex aan de oostzijde van het gebied. Het bestaande bosgebied zal op deze plek worden vergroot en gaat aan de noordzijde geleidelijk over in het hardhoutooibos op de hoger gelegen oude steenfabrieksterreinen.
- *Het (half)open brede stroomgebied*; Het middendeel van de uiterwaard krijgt een breed en open karakter. Hier kan de nevengeul, binnen de gestelde randvoorwaarden van veiligheid en scheepvaart, de gelegenheid krijgen om te eroderen. Bovendien wordt ten behoeve van moerasvorming aan de noordwestzijde van het middengebied een tweetal diepere ontkleiningen uitgevoerd.

*De fronten van Deest en Druten behouden hun open karakter
Bron: Inrichtingsplan Afferdensche en Deestse Waarden (van der Perk, 1996)*

- *Het (half)open grazige stroomgebied*; Dit gebied sluit ten westen aan bij het open brede middengebied. Het kent een afwisseling van: diepere delen, reliëfvolgende- en terrasvormige ontkleiningen op verschillende hoogten. Door begrazing zal het gebied grotendeels open blijven met verspreid wat struweel.
- *Zandige oeverwal*; Het zandige gebied op de oeverwal van de Rijswaard ontwikkelt zich zo mogelijk tot een nog hoger gelegen rivierduin. Het open karakter blijft gehandhaafd. Hierdoor komen de landschappelijke en ecologische potenties van het gebied optimaal tot wasdom.
- Als verwijzing naar het verleden behoudt een aantal perceelscheidingen en de zomerkade een duidelijke landschappelijke functie in de uiterwaard.

Openheid en beslotenheid

Bron: Inrichtingsplan Afferdensch en Deestse Waarden (van der Perk, 1996)

De aanwezige tichelgaten, de terp Turksweerd en de voormalige steenoven op het hoogwatervrije terrein blijven behouden als cultuurhistorische elementen. Uitgangspunt van het rijksbeleid op het gebied van archeologie is duurzaam behoud van het bodemarchief. Is dit niet mogelijk, dan wordt ernaar gestreefd de in het bodemarchief aanwezige informatie te bewaren door die aan dit archief te onttrekken door opgravingen.

In het gebied is een archeologische vindplaats aanwezig in de nabijheid van de geplande nevengeul. Het betreft een zeldzame nederzetting uit de Vroegromeinse tijd. Een gedeelte van dit terrein is tijdens een ontgroning reeds onderzocht door amateur-archeologen. Het resterende gedeelte is zo omvangrijk en complex, dat voorzover dit binnen het te vergraven gedeelte ligt, het op professionele wijze opgegraven moet worden. Een gedeelte van de vindplaats ligt buiten de te vergraven gebieden. In paragraaf 4.9 wordt hier nader op ingegaan.

5.2.5 Recreatie

Door de inrichting wordt de uiterwaard meer divers dan in de huidige situatie. Er ontstaat meer afwisseling van water en land, er zullen verschillende

vegetatietypen ontstaan en er zal meer dierenleven te zien zijn (m.n. vogels). Dit zal de recreatieve aantrekkelijkheid vergroten.

De recreatieve mogelijkheden zijn gericht op de bevolking van Afferden, Deest en Druten, waarbij de uiterwaard voor eenieder toegankelijk blijft.

Zonering van recreatief medegebruik door inrichtingsmaatregelen

Er komen geen 'verboden-toegangs-borden' in de uiterwaard. Een uitgekiende zonering en inrichting van de uiterwaard leidt de bezoekers door het gebied zonder schade te doen aan de in het gebied voorkomende natuurwaarden. Een belangrijk zoneringinstrument is de geplande nevengeul. Deze zal op twee plaatsen oversteekbaar zijn.

Dit leidt tot een zonering van het recreatief medegebruik in drukkere en minder drukke delen. Het 'drukt' is het rond de kernen Deest en Druten. Iets minder druk is het gebied ten zuiden van de nevengeul. Het oostelijk deel van het eiland wordt vrij rustig, terwijl de rest van het eiland rustig is.

Uitloop bij de dorpen en ten zuiden van de nevengeul

De lokale bevolking kan op een paar plaatsen vanuit de dorpskernen bij de rivier komen. Bovendien wordt het vanuit de woonkernen mogelijk een wandeling door de uiterwaard te maken.

Aan de westzijde bij Druten wordt over de oeverwal en door het deel van de uiterwaard ten zuiden van de nevengeul een rondlopend wandelpad aangelegd. Dit pad start bij de veerstoep bij Druten en vervolgt de oeverwal van de Rijswaard in oostelijke richting. Het pad loopt vervolgens langs de zuidkant van de nevengeul. De wandeling voert daarna over het hoger gelegen deel tussen twee delen van de strang uit 1830 en sluit dan via de zomerkade aan op de dijk.

Naast de huidige mogelijkheid om te vissen in geïsoleerde wateren ontstaan andere mogelijkheden voor sportvissers door de aanleg van de meestromende nevengeul.

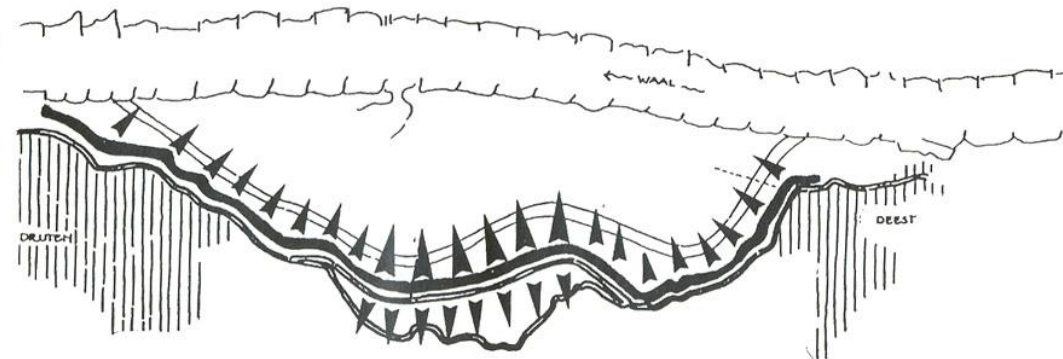
Het ingesloten eiland dient om ontdekkingstochten naar de natuur te ondernemen. De door de nevengeul ingesloten delen van de uiterwaard zijn vrij, maar moeilijk toegankelijk. Mensen die in dit deel van het gebied van de dynamische natuur willen genieten, zullen hier moeite voor moeten doen. Dit eiland zal door zijn belevingswaarde hoog gewaardeerd worden en bij de mensen de ervaring achterlaten, dat ze zich betrokken voelen bij natuur en landschap van rivier en uiterwaard. Door zijn relatief geïsoleerde ligging zal het eiland niet massaal bezocht worden. Ook via georganiseerde excursies biedt de beherende organisatie de bezoekers gelegenheid het gebied te beleven.

Gradiënt in intensiteit van de recreatie op het eiland

Binnen het eiland ontstaat een gradiënt van extensieve naar zeer extensieve recreatie van de oostkant van het eiland naar de westkant. Dit gebeurt door te sturen met de toegankelijkheid en inrichting. Belangrijk structurerend element voor de zonering van het gebied is de wijziging van de ontsluiting van het gebied. Het toekomstige eiland is nu aan twee kanten ontsloten. De oostelijke ontsluiting wordt gewijzigd; die door het centrum van de uiterwaard vervalst. Daar staat tegenover dat in het westen van de uiterwaard een verbinding met de kern Druten wordt aangelegd.

Infopanelen

Op een aantal plaatsen in het gebied wordt de recreant geïnformeerd over de natuur en landschapsontwikkeling in de Afferdense en Deestse Waarden door infopanelen. Ze geven uitleg over de inrichting van de uiterwaard. De

De dijk langs de uiterwaard biedt fietsers en wandelaars een prachtig uitzicht op natuur, cultuur en landschap van de uiterwaard. De dijk zal ook uitsluitend bestemd worden voor deze beide doelgroepen. Dit betekent dat het gemotoriseerde verkeer gefaseerd van de dijk wordt teruggedrongen.

Bron: Inrichtingsplan Afferdenschse en Deestse Waarden (van der Perk, 1996)

infopanelen komen op de volgende plaatsen: één op de nieuwe dijk door de uiterwaard nabij Afferden, één aan de Deestse en één aan de Drutense kant van de uiterwaard.

5.2.6 Bedrijvigheid

Zoals reeds in hoofdstuk 2 is genoemd is op het terrein van de voormalige steenfabriek Turksweerd een mestverwerkingsbedrijf (champignonmest) aanwezig. In het kader van de plannen voor de herinrichting van de uiterwaarden wordt het bedrijf niet in de huidige functie voortgezet. Het zuidelijk deel van het hoogwatervrije terrein zal worden afgegraven. De terp Turksweerd, alsmede de voormalige steenoven op het hoogwatervrije terrein, blijven wel als belangrijke cultuurhistorische elementen in het landschap aanwezig.

De bestaande scheepswerf Ravestein valt buiten de herinrichtingsplannen voor de Afferdense en Deestse Waarden en buiten dit bestemmingsplan. De bestaande geluidzone in het plan, voor zover gelegen binnen het plangebied van dit bestemmingsplan, wordt overgenomen, aangezien de scheepswerf als gezonde bedrijventerrein in de zin van de Wet geluidhinder is aangewezen (zie ook paragraaf 4.3).

Daarnaast ligt ook een gedeelte van de geluidzone van Scheepswerf Dodewaard BV, gevestigd aan de overzijde van de Waal in de gemeente Neder-Betuwe, in het plangebied.

5.2.7 Wonen

Daar waar in de huidige situatie in het buitendijks gebied van de Afferdense en Deestse Waarden wordt gewoond, wordt deze functie gehandhaafd. Zoals reeds in hoofdstuk 2 is verwoord betreft het een viertal woningen (twee vrijstaande woningen en een twee-onder-één-kap woning) die aan de

Waalbandijk 107-113, tegenover de Ambtshuisstraat, liggen. Daarnaast is er een vrijstaande woning op slechts enkele tientallen meters van de Waal gesitueerd. Deze woning wordt zowel in de huidige situatie alsook in de toekomstige situatie ontsloten door een geheel verharde toegangsweg die in verbinding staat met de Waalbandijk. In verband met de beoogde nevengeul wordt hiervoor wel een brug aangelegd. Opgemerkt wordt dat de toegangsweg eenzelfde hoogteligging krijgt als nu het geval is.

5.2.8 Overig

Nutsvoorzieningen

Zoals genoemd bevinden zich in het gebied een aantal nutsleidingen van bovenregionaal belang. Deze behouden hun functie en zullen indien nodig moeten worden verlegd of verdiept. De bovengrondse hoogspanningsleiding blijft aanwezig.

Het is uit financieel oogpunt niet wenselijk om kabels en leiding tijdelijk te verleggen of te verdiepen. Daarom kan met het verwijderen van kabels en leidingen pas worden begonnen als duidelijk is welke leidingen in stand moeten worden gehouden. Dit is afhankelijk van de eigendomssituatie van gronden en gebouwen.

Kunstwerken

Naast de grondwerkzaamheden zullen een aantal kunstwerken moeten worden aangelegd. Zo zal er een inlaatconstructie moeten worden aangebracht om er voor te zorgen dat er zo weinig mogelijk sediment van het bodemtransport in het zomerbed door de nevengeul wordt ingenomen en de hinder voor de scheepvaart als gevolg van dwarsstromen wordt beperkt. Tevens zal er een uitlaatconstructie moeten worden aangebracht om te voorkomen dat er hinderlijke dwarsstromen voor de scheepvaart optreden. Ter plaatse van de in- en uitlaatconstructie van de nevengeul zal moeten worden bekeken welke effecten deze constructies hebben op de bodemligging van het zomerbed en welke eventuele maatregelen hiertegen moeten worden ondernomen. Vooral bij de inlaatconstructie zal dit effect hebben omdat het zomerbed van de Waal ter plaatse een duidelijke neiging tot uitschuring vertoont.

In de nevengeul moet een regelwerk worden aangebracht om het onttrekkingdebiet voldoende klein te houden. Het regelwerk zal worden aangebracht op de plaats waar de nevengeul de oostelijke zomerkade doorsnijdt.

Tussen de inlaatconstructie en het regelwerk wordt een zandvang aangelegd om te voorkomen dat neerslaan van het 'zwevend' sediment in de nevengeul zal plaats vinden.

De detaillering van de kunstwerken, waaronder ook de bereikbaarheidsconstructie naar het 'eiland', moet nog worden uitgewerkt.

5.3 Functies en bestemmingen

Zoals gezegd wordt in dit bestemmingsplan een herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden mogelijk gemaakt, waarin de natuurontwikkeling een belangrijke rol speelt. De gronden waarop de nieuwe en (deels) bestaande functies een plaats krijgen zijn bestemd volgens de landelijke "Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008" (SVBP 2008).

Het reeds genoemde inrichtingsplan is de basis voor een vertaling naar een meer 'juridische' verbeelding met bijbehorende planregels.

Bijna het gehele gebied tussen de Waalbandijk en de rivier de Waal is opgenomen binnen de bestemming 'Natuur', waarin zowel de bestaande natuurwaarden van de Afferdense en Deestse Waarden alsook de nieuwe natuurdoelstellingen mogelijk worden gemaakt. De gronden met de bestemming Natuur zijn onder andere bestemd voor natuurgebied (oobossen, grasruigtes, zandige graslanden, poelen, etc.), de berging van oppervlaktewater en extensieve (dag) recreatie.

De bebouwingmogelijkheden binnen deze bestemming zijn zeer beperkt. Wel blijven de voormalige steenovens, die een onderkomen aan vleermuizen bieden, gehandhaafd.

Zoals uit het inrichtingsplan blijkt is de meest in het oog springende ingreep de aanleg van een permanent meestromende nevengeul, die daarmee een bijdrage levert aan de verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden van de Waal. Deze is op de verbeelding middels een specifieke aanduiding weergegeven.

De geul staat in verbinding met de Waal door een inlaat- en een uitlaatconstructie. Ook deze zijn middels een specifieke aanduiding op de verbeelding aangeduid.

Door de aanleg van de nevengeul komt de bereikbaarheid van het toekomstige 'eiland' onder druk te staan. Hierop wordt een tweetal bruggen geplaatst: één in het oosten van het plangebied, nabij de kern Deest, en één in het westen, nabij de kern Druten. De precieze locatie van deze bruggen is nog niet bekend, zodat op de verbeelding een zoekzone voor deze kunstwerken is opgenomen. De bruggen zorgen voor een verbinding met het 'vaste land' en sluiten aan op de Waalbandijk. Hierdoor is het gebied ook voor (extensief) recreatief gebruik toegankelijk.

Conform de bestaande bestemmingsplanregeling is een tweetal locaties in de uiterwaard als Bedrijf bestemd. Het betreft de kleidepots van Wienerberger, waarop een wijzigingsbevoegdheid is gelegd. Aangezien de gronden uitsluitend mogen dienen voor de opslag van klei is geen bouwvlak opgenomen.

De bestaande woningen zijn opgenomen binnen de bestemming 'Wonen'. In deze bestemming is, in afwijking van de vigerende regeling, middels bouwvlakken aangegeven waar de hoofdgebouwen mogen worden opgericht. Het aantal woningen en de maximale goot- en bouwhoogte is eveneens van de verbeelding af te lezen. Aangezien woningen conform de Beleidslijn Grote Rivieren worden gerekend tot activiteiten die niet aan de rivier gebonden zijn ('nee, tenzij' – activiteiten), is niet meer dan 10% uitbreiding van bestaande gebouwen toegestaan. Bij grotere uitbreidingen dan 10% is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de woningen is in de bijlage van de regels behorende bij dit bestemmingsplan een tabel opgenomen, waarin de bestaande oppervlakten van de gebouwen is weergegeven, evenals de uitbreiding die, middels afwijking, is toegestaan. De bij de woningen behorende (voor)tuinen zijn met een aparte 'Tuin'-bestemming aangeduid. De tuin dient vrij te blijven van gebouwen.

Overeenkomstig de bestaande situatie is de rivier de Waal, evenals de zandwinplas, positief bestemd middels de bestemming 'Water'. Ditzelfde geldt voor de Waalbandijk, met dien verstande dat deze binnen de bestemming 'Verkeer' is opgenomen. Direct ten noorden van deze bestemming is de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterkering' gelegd. Dit betekent dat de belangen ter bescherming van het water hier voorrang genieten. Overigens geldt deze dubbelbestemming ook voor de bestemmingen 'Wonen' en 'Tuin' ten noorden van de dijk. Andere (bouw)activiteiten mogen alleen plaatsvinden als de belangen van de waterstaat niet onevenredig worden geschaad en vooraf advies is ingewonnen bij de beheerder van de waterkering.

6 JURIDISCHE ASPECTEN

6.1 Algemeen

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan is gebruik gemaakt van de notitie "Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008" (SVBP2008), bindende afspraken met betrekking tot de opbouw en de presentatie van het bestemmingsplan (digitaal en analoog)" van het Ministerie van VROM en "Op de digitale leest", standaard aanbevelingen voor de verbeelding en de planregels van het digitaal uitwisselbare bestemmingsplan, een uitgave van het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting.

De SVBP2008 is een landelijke standaard en opvolger van de SVBP2006, en is op 1 januari 2010 verplicht geworden. De basis is gelegd in de nieuwe Wro, die op 1 juli 2008 in werking is getreden. In de Wro is de verplichting opgenomen dat voor het maken, beschikbaar stellen en gebruiken van digitale plannen de RO standaarden en regels 2008 van toepassing zijn. De standaarden zijn wettelijk verankerd door middel van een Ministeriële regeling als uitvoeringsregeling van het Besluit ruimtelijke ordening.

6.2 Analoge verbeelding

Voor de ondergrond van de verbeelding is gebruik gemaakt van de Grootchalige Basiskaart van Nederland (GBKN, 2008), waar nodig aangevuld met de kadastrale kaart en gegevens aan de hand van luchtfoto's. Straatnamen en huisnummers zijn op de verbeelding weergegeven. De verbeelding is op een schaal van 1:5000 geplot en is opgesteld conform het SVBP 2008.

In de legenda op de verbeelding is de versie van het bestemmingsplan vermeld (voorontwerp/ontwerp/vastgesteld). Verder staat de noordpijl in de legenda aangegeven.

Het bestemmingsplan "Afferdense en Deestse Uiterwaarden" is in hoofdzaak een ontwikkelingsgericht plan, met een globale eindbestemming Natuur voor de herinrichting van de uiterwaarden, het behoud van bepaalde bestaande natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Voor de bestaande woningen in het gebied zijn nauw begrensde bouwvlakken en bebouwingsmogelijkheden opgenomen.

Binnen de op de verbeelding aangewezen bouwvlakken zijn gebouwen en andere bouwwerken toegelaten. Alleen als dat in de regels is bepaald, zijn ook buiten het bouwvlak andere bouwwerken en/of gebouwen toelaatbaar. Verder kunnen ook de maximale goot- en bouwhoogtes van de verbeelding worden afgelezen.

De codes voor de bestemmingen (bijv. -B- voor bedrijf) en aanduidingen staan in het bestemmingsvlak en gelden voor het gehele bestemmingsvlak (inclusief het daarin opgenomen bouwvlak), tenzij die werking in het bestemmingsvlak met scheidingslijnen is beperkt tot een gedeelte van het bestemmingsvlak.

6.3 Regels

Voor de regels is de gestandaardiseerde opbouw uit de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 gebruikt. De analoge verbeelding en regels zijn ingericht volgens het SVBP 2008. Tevens zijn de regels afgestemd op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) die op 1 oktober 2010 in werking is getreden.

In de regels is een standaard hoofdstukindeling aangehouden die begint met Inleidende regels (begrippen en wijze van meten), vervolgens met de bestemmingsregels, de algemene regels (de regels die voor alle bestemmingen gelden) en de overgangs- en slotregels. Daarbij staan de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde.

Ook de regels van een bestemming kennen een standaardopbouw en worden als volgt benoemd:

- Bestemmingsomschrijving;
- Bouwregels;
- Nadere eisen;
- Afwijken van de bouwregels;
- Specifieke gebruiksregels;
- Afwijken van de gebruiksregels;
- Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
- Wijzigingsbevoegdheid.

Opgemerkt wordt dat een bestemmingsregel niet alle elementen bevat. Dit verschilt per bestemming.

6.4 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 en 2 Begrippen en wijze van meten

In de standaardregels zijn de begripsomschrijvingen en de wijze van meten opgenomen zoals deze verplicht zijn voorgeschreven door SVBP 2008.

Artikel 3 _____ Bedrijf:

De bestaande bedrijvigheid (kleidepots) in het gebied heeft een bedrijfsbestemming gekregen. Voor de kleidepots is geen bouwvlak aangegeven, zodat daar ook geen gebouwen kunnen komen. Andere bouwwerken, zoals hekwerken, zijn wel toegestaan.

Vanwege de situering in de uiterwaarden hebben de bedrijven een maatbestemming gekregen. Dat betekent dat ter plaatse van de aanduiding 'kd' alleen kleidepots zijn toegestaan en geen andere bedrijvigheid.

De kleidepots zijn tijdelijk. Het bedrijf Wienerberger is op zoek naar een andere locatie. Zodra dat rond is zullen de huidige kleidepots worden beëindigd. Daartoe is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Na beëindiging

van de opslag van klei kan de bedrijfsbestemming worden gewijzigd in een natuurbestemming of in de bestemming Water.

Artikel 4 Natuur:

Deze bestemming heeft tot doel om de landschappelijke en ecologische waarden van de uiterwaarden te behouden en te versterken. Belangrijke elementen daarin zijn de stroomdalvegetaties nabij oude kades, het bestaande wilgenbos, het moerasgebied langs de dijk, het oude tichelgatencomplex, de zandige graslanden van de oeverwal en het voortplantingshabitat van de kamsalamander in een oude strang. De biotopen en landschappen die horen bij afzetting en erosie van rivierzanden alsmede bij een stelsel van aangetakte wateren, zandige geulen, oeverwallen, rivierduinen en hoogwaterpoelen worden eveneens versterkt. Ook de open fronten van Deest en Druten worden als landschappelijke waarden beschermd.

Verder genieten de schoorsteen Turksweerd en de steenovens van de voormalige Steenfabriek Deest bescherming in deze bepaling. Daarnaast wordt een permanent meestromende nevengeul met inlaat- en uitlaatconstructie (aanduiding op de verbeelding) planologisch mogelijk gemaakt.

Artikel 5 Tuin:

In de tuin zijn geen gebouwen toegestaan. Wel toegestaan zijn andere bouwwerken zoals schuttingen, speeltoestellen en tuinmeubilair.

Artikel 6 Verkeer:

Deze bestemming is gebruikt voor zowel de doorgaande verkeerswegen, alsook voor ontsluitingswegen zonder doorgaande verkeersfunctie.

Artikel 7 Water:

De gronden die bestemd zijn voor 'water' hebben als vanzelfsprekend betrekking op de waterberging (waaronder begrepen groene en/of natuurlijke oevers), waterhuishouding, waterlopen en vijvers.

Artikel 8 Wonen:

In de bestemming Wonen is er voor gekozen om de gebruikelijke systematiek, om de bouwmogelijkheden te koppelen aan hoofdgebouwen en bijgebouwen, te hanteren.

De definiëring van hoofd- en bijgebouwen bleef in het verleden voor problemen zorgen, terwijl ruimtelijk alleen het onderscheid tussen hoofdmassa (voor op het perceel en gebruikt voor de woonfunctie) en bijbehorende gebouwen van belang is.

Tegelijkertijd werd voor de regels aangesloten bij begrippen die niet van de verbeelding konden worden afgelezen (zoals het bouwvlak dat wel is).

Dat is aanleiding geweest om de huidige systematiek van de regels niet langer op te hangen aan de definiëring als hoofdgebouw of als bijgebouw/aan- en uitbouw, maar te koppelen aan het op de verbeelding aangewezen bouwvlak of het gebied buiten het bouwvlak.

In deze regels worden de bouw mogelijkheden voor gebouwen dan ook zoveel mogelijk gekoppeld aan de op de verbeelding zichtbare vlakken: "binnen het bouwvlak" of "buiten het bouwvlak".

Voor een goede ruimtelijke ordening is namelijk vooral de toelaatbare functie(s) en de toelaatbare bouw massa van belang. De toelaatbare functies worden geregeld door op de verbeelding een bestemming aan te wijzen en daarvoor in de regels een bestemmingsomschrijving op te nemen (bijvoorbeeld Wonen). De toelaatbare bouw massa wordt geregeld door voor de hoofd massa een bouw vlak op de verbeelding aan te wijzen en buiten dat bouw vlak slechts een beperkte bouw massa (in hoogte en oppervlakte) toe te staan.

Die nieuwe regeling ziet er in grote lijnen als volgt uit. Zoals gezegd zijn op de verbeelding bestemmingsvlakken aangewezen, met daarbinnen één of meer bouw vlakken. Voor de gedeelten van het bestemmingsvlak die niet worden bestreken door een bouw vlak is de term "buiten het bouw vlak" gebruikt.

Voor de hoofd massa op het perceel is het bouw vlak aangewezen. In de regels is vervolgens bepaald dat het bouw vlak volledig mag worden bebouwd (met gebouwen) tot maximaal de op de verbeelding aangeduide goot- en bouw hoogte. In de regel is binnen het bouw vlak hogere bebouwing toelaatbaar dan daarbuiten.

Buiten het bouw vlak zijn slechts de bestaande en geïnventariseerde gebouwen toegestaan. De oppervlakten van de bestaande gebouwen buiten het bouw vlak is opgenomen in de tabel: oppervlakten wonen. Voor de in de tabel genoemde oppervlakten binnen het bouw vlak is het bouw vlak op de verbeelding gezet. Het bouw vlak is strak om de bestaande gebouwen gelegd. Het bouw vlak mag dan ook volledig worden bebouwd.

De goot hoogte van de gebouwen buiten het bouw vlak mag maximaal 3 meter bedragen en de nok hoogte van een kap maximaal 5 meter.

Artikel 9 Waarde - Archeologie:

Dit is een dubbelbestemming, hetgeen betekent dat het behoud van de archeologische waarden voor de bouw mogelijkheden van de onderliggende bestemming 'Bedrijf' of 'Natuur' gaat (een voorrangregeling). Pas als de archeologische waarden voldoende zijn afgewogen, kan gebruik worden gemaakt van de (bouw) mogelijkheden op grond van de bestemming 'Bedrijf' of 'Natuur'.

Artikel 10 Leiding - Hoogspanningsverbinding:

Deze dubbelbestemming is gebruikt voor de bovengrondse 380 KV hoogspanningslijn Maasbracht-Boxmeer-Dodewaard. Daarmee moet worden voorkomen dat er gevoelige activiteiten plaatsvinden onder de hoogspanningsleidingen die gevaar voor personen en goederen opleveren of die het leidingentransport/onderhoud leidingen belemmeren (hoge bebouwing of beplanting).

Artikel 11 Waterstaat - waterkering:

Deze dubbelbestemming is gebruikt om de waterkerende functie van de dijk te beschermen. Deze bestemming gaat in conflicterende situaties dus voor op de onderliggende (natuur)bestemming.

Artikel 12 Waterstaat-Waterstaatkundige functie:

Deze dubbelbestemming is gebruikt om de waterbergende, watervoerende en waterkerende functie van de uiterwaarden te beschermen. Deze bestemming gaat in conflicterende situaties dus voor op de onderliggende natuurbestemming. Daar waar vanwege de waterstaatsdoeleinden doorstroming is gewenst, maar de natuur zich zodanig ontwikkelt dat die doorstroming wordt belemmerd, kan uit hoofde van de waterstaat worden ingegrepen ten koste van de natuur.

Artikel 13 Anti-dubbelregel

In het Besluit ruimtelijke ordening is hiervoor een standaard bepaling opgenomen. Het Bro verplicht om deze bepaling in het bestemmingsplan op te nemen.

Artikel 14 Algemene bouwregels

Hierin is een bepaling opgenomen waarmee bestaande en in het verleden vergunde afwijkingen positief worden bestemd. De in het verleden vergunde maatvoering en situering is maatgevend, ook als die afwijkt van de bouwregels zoals opgenomen onder de bestemmingen.

Voorts is ten behoeve van dakkapellen en dakopbouwen een regeling opgenomen waarmee de voorgeschreven goothoogtes ten behoeve van een dakkapel of dakopbouw kan worden overschreden.

Artikel 15 Algemene gebruiksregels

Deze algemene gebruiksregels geven aan welke soorten gebruik in ieder geval worden gezien als gebruik in strijd met het bestemmingsplan. Deze bepaling is van toepassing op het gebruik binnen alle in het plan voorkomende bestemmingen.

Artikel 16 Algemene aanduidingsregels

In deze regel is ter signalering opgenomen dat er een geluidszone –industrie over het plangebied ligt waarbinnen geen nieuwe geluidgevoelige bestemmingen zijn toegestaan.

Verder is ook de bestaande straalverbinding met een aanduiding op de verbeelding weergegeven. Vanwege de instandhouding van het straalpad bedraagt de maximale bouwhoogte in deze zone 41 meter. Alleen in overleg met de straalpadbeheerder kan daar van worden afgeweken.

Artikel 17 Algemene afwijkingsregels

In dit artikel zijn algemene afwijkingsregels opgenomen die van toepassing zijn binnen het gehele plangebied.

Artikel 18 Algemene wijzigingsregels

Deze regels bevatten wijzigingsbevoegdheden als bedoeld in artikel 3.6, lid 1, onder a, van de Wet ruimtelijke ordening. Middels een algemene

wijzigingsregel kunnen bestemmings- en bouwgrenzen en grenzen van aanduidingen op de verbeelding in beperkte mate worden verschoven.

Artikel 19 Overgangsrecht

Deze overgangsregels zijn overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening. De grootste verandering ten opzichte van de tot voor kort gebruikelijke overgangsregels is dat de peildatum voor bouwen en gebruik, gelijk is getrokken. Ook voor het bouwen is nu de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan beslissend. Dat was voorheen de datum van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. De wetgever heeft met die gelijkschakeling beoogd eenduidigheid te scheppen.

Bij het tenietgaan van bouwwerken die onder het overgangsrecht vallen bestaat de mogelijkheid om terug te bouwen. Onder een calamiteit wordt hier verstaan: een verwoesting door een onvermijdelijk, eenmalig, buiten de schuld van de indiener van de aanvraag omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, veroorzaakt onheil.

Artikel 20 Slotregel

Hier is bepaald hoe de regels van dit bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

7 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

De herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden is een project van Rijkswaterstaat en wordt gefinancierd vanuit de Rijksbegroting. Rijkswaterstaat heeft Boskalis BV en Dekker van der Kamp opdracht gegeven het project uit te voeren.

Op grond van het bepaalde in artikel 6.12, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening moet voor een bestemmingsplan dat voorziet in een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan een exploitatieplan worden vastgesteld. Via zo'n plan kunnen de kosten van de grondexploitatie evenredig worden omgeslagen over iedereen die daarvan profiteert. In artikel 6.2.1. van het Besluit ruimtelijke ordening is bepaald wat onder een dergelijk bouwplan moet worden verstaan. Voorliggend bestemmingsplan voorziet echter niet in een aangewezen bouwplan als bedoeld in dit artikel. Daarom is het niet verplicht dat er tegelijk met de vaststelling van dit bestemmingsplan ook een exploitatieplan wordt vastgesteld voor het kostenverhaal.

In september 2010 hebben Rijkswaterstaat en de gemeente een overeenkomst gesloten. Op basis van deze overeenkomst kunnen alle in- en externe kosten die verband houden met de engineering van de extra kwel als gevolg van de uitvoering van het 'Inrichtingsplan Afferdense en Deestse Uiterwaarden' bij Rijkswaterstaat in rekening worden gebracht. Ook is met Rijkswaterstaat een afzonderlijke planschadeverhaals-overeenkomst gesloten.

8 OVERLEG EN INSPRAAK

8.1 Inspraak en vooroverleg

Het voorontwerp-bestemmingsplan met het hoofdstuk over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieu-effectrapport heeft met ingang van 11 september 2008 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. In die periode zijn in totaal 8 reacties ontvangen. Deze reacties zijn samengevat en beantwoord in de Nota Inspraak en Vooroverleg behorende bij het bestemmingsplan en plan-MER Afferdense en Deestse Uiterwaarden, die deel uitmaakt van het bestemmingsplan.

8.2 Zienswijzen Ontwerpplan

Het ontwerp-bestemmingsplan Afferdense en Deestse Uiterwaarden heeft met bijbehorende milieu-effectrapportage met ingang van 24 februari 2011 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn 9 (schriftelijke) zienswijzen ingediend.

Daarnaast is over het milieu-effectrapport advies gevraagd aan de commissie m.e.r.. De Commissie m.e.r. heeft een positief advies gegeven over het milieu-effect rapport en is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieu volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming. Ook oordeelde de Commissie dat de natuurtoets beschouwd kan worden als een passende beoordeling en achtte de Commissie voldoende onderbouwd dat, mede door het toepassen van mitigerende maatregelen, de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.

De zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. zijn samengevat en beantwoord in de Nota van zienswijzen behorende bij het bestemmingsplan en plan-MER Afferdense en Deestse Uiterwaarden. Deze Nota van zienswijzen is als bijlage in dit bestemmingsplan opgenomen.

In een aantal zienswijzen wordt ingegaan op de kwelsituatie. De beantwoording daarvan is aangevuld conform de inhoud van de 'Oplegnotitie Kwel', die als bijlage achter deze toelichting is opgenomen.